

INTUITIIVISUUS KALLIGRAFISESSA SUUNNITTELUTYÖSSÄ:

Kalligrafian tuottaminen Papa Reinon vinyylitulostukseen

MERI HEIKKILÄ

Pro Gradu -tutkielma

Lapin yliopisto

Taiteiden tiedekunta

Graafinen suunnittelu

Kevät 2025

Ohjaajat:

Leena Raappana-Luiro

& Pinja Metsäkoivu

TIIVISTELMÄ

Lapin yliopisto

Taiteiden tiedekunta

Intuitiivisuus kalligrafisessa suunnittelutyössä:
Kalligrafian tuottaminen Papa Reinon vinyyljulkaisuun

Meri Heikkilä

Graafinen suunnittelu

Pro gradu -tutkielma

88 sivua

Kevät 2025

Tiivistelmä:

Käsittelen Pro gradu –tutkielmassani intuition ilmenemisen tapoja, sekä intuition tuemista luovassa prosessissa. Tutkin, kuinka intuitio ilmenee omassa kalligrafisessa suunnittelutyössäni, sekä arvioin millaiset asiat tukevat intuitiotani. Tutkielmassani esittämäni taiteellinen työ on vuonna 2024 tilaustyönä toteuttamani kalligrafinen tekstaustyö osaksi vinyyljulkaisun kansia.

Käytän aineistona kalligrafiaprojektin aikana kirjoittamaani päiväkirjaa. Päiväkirja oli tärkeä väylä omien projektiin liittyvien ajatusten ja tuntemusten läpikäymiseen, lisäksi siitä muodostui itselleni hyödyllinen työskentelymenetelmäni tallentaja. Käsittelen aineistoa hyödyntämällä fenomenologista analyysiä, jonka avulla havainnoin, jaottelen ja pohdin kokemuksiani.

Intuitio ilmenee kalligrafiaprojektin aikana muun muassa kehotuntemuksina, flow-tilana, merkityksellisten ja onnekkaiden yhteensattumien havaitsemisena, sekä käytännön kokemuksen myötä tullessa hiljaisena tietona. Intuitiotani tukevat muun muassa meditointi, merkityksellisyyden tunne, sekä psykologisesti turvalliset olosuhteet. Tutkielman myötä tulen tietoisiksi itselleni sopivista, omaa luovaa työskentelyäni tukevista menetelmistä.

Avainsanat:

Kalligrafia, intuitio, serendipiteetti, musiikin visualisointi.

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	2
1.1 Aihe ja tutkimuskysymys	2
1.2 Tutkimusmenetelmä	3
1.3 Tavoitteeni	5
2. TUTKIELMAN TAUSTAT	8
2.1 Taiteellisen työn konteksti	9
3. UTUINEN INTUITIO	15
3.1 Näkökyvyn avaruus, eli mitä intuitio on	16
3.1.1 Ajattelun kaksi järjestelmää	17
3.1.2 Intuition tyypit	20
3.2 Intuutiolle virittyminen	24
3.2.1 Mielen vapaa vaellus ja kohdistettu katse	24
3.2.2 Avautuminen virtaavuudelle	27
3.2.3 Merkitykselliset ja onnekkait sattumat	28
3.3 Kohti kirkkautta	34
4. KALLIGRAFIATYÖ LEVYNKANSITAITEESEEN	41
4.1 Työn lähtökohdat	41
4.2 Työskentely	45
4.3 Oppimani soveltaminen: musiikkivideon tekstitykset	64
5. INTUITION ILMENEMINEN JA TUKEMINEN	69
5.1 Analyysi	69
5.1.1 Sisäinen maailma	71
5.1.2 Ulkoiset olosuhteet	75
5.2 Tulokset	77
6. POHDINTA	82
LÄHTEET	86

"Hio hengen molempia puolia, sydäntä ja järkeä,
ja tarkenna kaksinkertaista katsetta, havaitsemista ja näkemistä.
Kun henkesi ei ole vähääkään sumea vaan hämmennyksen
pilvistä kirkastunut, löytyy todellinen tyhjiys."

- Miyamoto Musashi: Maa, vesi, tuli, tuuli ja tyhjiys.

1. JOHDANTO

1.1 Aihe ja tutkimuskysymys

Pro gradu -tutkielmani käsittelee omia intuitiivisia prosessejani kalligrafisen tekstitaiteen toteuttamisessa tilaustyönä. Kalligrafiaprojektissa tehtävänäni oli tuottaa käsin tekstatut kalligrafiset tekstit vinyyljulkaisun takakanteen, sekä muutamaaan muuhun albuminjulkaisuun liittyvään materiaaliin. Työn aikana kirjoittamani päiväkirjan kautta tutkin intuition kokemuksiani kalligrafisen suunnittelutyön eri työvaiheissa. Tutkin aihettani seuraavilla tutkimuskysymyksillä:

1: Miten intuitiivinen ajattelu ilmenee kalligrafiaprojektin aikana?

2: Millaiset asiat tukevat intuitiotani?

Käsittelen myös, kuinka käytän intuitiota tarkoituksellisesti ja tavoitteellisesti. Lisäksi pohdin tapojani ratkaista ongelmia, sekä arvioin intuitioni luotettavuutta. Reflektoin laajasti omia tunteuksiani ja tunteitani.

Tutkin suunnittelupäiväkirjani ja omien subjektiivisten kokemusten, sekä tutkimus- ja muun kirjallisuuden avulla visuaalisen suunnittelijan intuitiivista tietoa ja intuition kokemusta. Kirjallisuuden avulla suhteutan omat intuitiiviset kokemukset yleiseen tietoon. Kirjallisuuskatsauksen avulla tutkin, mitä intuitio tarkoittaa erityisesti visuaalisen suunnittelijan näkökulmasta. Selvitän mitkä seikat visuaalisen suunnittelijan ympäristössä sekä olosuhteissa tukevat ja mahdollistavat luotettavan intuition, sekä mitkä suunnittelijan omat ominaisuudet ja tavat tukevat intuitiivista työskentelyä. Tavoitteeni on myös selvittää, kuinka suunnittelija voi itse kehittää kykyään kuunnella intuitiotaan.

Taiteellisessa projektissani toteutin huhtikuussa 2024 tilaustyönä tamperelaiselle Blues-artistille artistinimeltään Papa Reino, Filosofaa on se vaan -levy-yhtiön tilauksesta vinyylin takakansien kalligrafiset tekstaukset. Lisäksi suunnittelin

vinyylin kanteen liimattavan tarran ulkoasun sekä digitaalisten singlejulkaisujen kannet. Myöhemmin syksyllä sain tehtäväkseni toteuttaa kalligrafiana musiikkivideon alku- ja lopputekstit. Toteutin kaikki alkuperäiset kalligrafiatyöt käsin kirjoittamalla musteella, siveltimellä, sekä tasateräisellä musteessa kastettavalla kalligrafiakynällä. Valmiit työt skannasin ja viimeistelin kuvankäsittelyohjelmalla taittoa varten. Kirjoitin projektin aikana työskentelypäiväkirjaa, jossa pohdin tuntemuksiani ja johon selkiytin ajatuksiani työhön liittyen. Päiväkirjasta ilmenee myös projektin aikana tahattomasti saamani ympäristön vaikutteet, sekä millaisia oivaltavia havaintoja teen. Subjektiiivinen kehotuntemusteni havainnointi ja tuntemuksistani kirjoittaminen päiväkirjaan oli olennainen osa työskentelyyni sisältyvää pohdintaa ja päätöksentekoa. Päiväkirja toimii tutkielmani aineistona, jota analysoin.

1.2 Tutkimusmenetelmä

Graduni on taiteellinen tutkimus, jossa sovellan fenomenologiaa työskentelyni havainnointiin ja analyysiin. Gröndahlin (2023) mukaan taiteellisissa tutkimuksissa keskeistä on, että taiteilija-tutkija käyttää omaa taiteellista työskentelyään ja subjektiivista kokemustaan esimerkiksi tutkimuksen kohteena, työskentelyn sisältäpäin havainnoiden (Gröndahl 2023, luku: Taiteellinen tutkimus suomalaisissa yliopistoissa). Taiteellinen tutkimus sallii sen, että tutkittavasta aiheesta ei välttämättä ole kerättävissä selkeitä tuloksia, mutta tutkimus voi laajentaa tutkijan käsitystä aiheesta, tuoda esiin taiteen tekemiseen liittyvää hiljaista tietoa, tai esimerkiksi herättää tutkijassa lisää kysymyksiä. (Gröndahl 2023: luku: Taiteellinen tutkiminen - mitä se tarkoittaa?) Sovellan taiteellista tutkimusta käsittelemällä taiteellisen työskentelyn aikaista ajattelua ja sanallistamalla sisäistä tietoa.

Fenomenologia soveltuu oman intuitiivisen ajattelun sekä suunnitteluprosessini tutkimiseen, sillä Anttilan (1996) mukaan fenomenologisessa analyysissä avainasemassa on tutkijan oma aktiivinen kokemus ja eletty todellisuus. Fenomenologiassa tutkija tekee havaintoja tutkittavasta ilmiöstä, joka ”avautuu tutkijalle aitona, ennakkoluulottomana, rikkaana ja monimuotoisena”. Fenomenologinen

analyysi aloitetaan ilmiön oivaltavalla havainnoinnilla, jossa tavoitteena on ymmärtää, mistä ilmiössä on kysymys. Ilmiötä kuvaillaan eri tavoilla, omista ennakkokäsityksistä irtautuen, sekä vältellen liian aikaista lukkiutumista tulkintoihin. Varsinaisen analyysin ensimmäinen vaihe on arkikielinen ja vapaamuotoinen ilmiön kuvailu, jonka perusteella päätetään millaisia yleistyksiä ja käsitteitä ilmiöstä voidaan käyttää. Analyysissä tarkastellaan tutkittavan ilmiön olemusta, eritellen mitkä ilmiön ominaisuudet ovat satunnaisia ja mitkä ovat osa ilmiön olemusta. Seuraavaksi suhteutetaan ilmiön ominaisuudet muihin vastaavanlaisiin esimerkkeihin. Tämä on tutkijan pohdinnan laadullista vertailevaa analyysiä, jossa tutkija hyödyntää mm. omaa kokemuseräistä tietoaan, käytännön sovelluskykyä, sekä päättelyä. Kun ilmiön olemus on määritelty, käsitellään sen ilmenemistavat. (Anttila 1996, luku: 9.2.6 Fenomenologinen analyysi.)

Tutkimuskysymysteni ollessa käytännössä *"miten intuitio ilmenee työskentelyssäni"* sekä *"millaiset asiat tukevat intuitiotani"*, on fenomenologisesti käsiteltävä ilmiö siis intuition ilmenemisen tavat, sekä intuitiota tukevat asiat. Fenomenologista analyysiä hyödyntäen kuvailen ensin kalligrafiaprojektini eri työvaiheita, samalla esittelen työskentelyyni liittyviä luonnoksia ja otteita päiväkirjastani. Kuvailen tarinallisesti ja omaäänisesti työskentelyn etenemistä ja vaiheita, käsittelen työn kannalta merkityksellisiä kokemuksia, sekä havainnoin hetkiä, jotka voivat viitata intuitiivisen tiedon äärellä olemiseen. Käsittelen taiteellisen työskentelyn aikana ilmeneviä ajatuksia, tunteita ja tuntemuksia. Pohdin yhteyksiä etsien, mitkä asiat ovat vaikuttaneet tiedostamattomaan mieleeni näkyen tekemässäni taiteellisessa työssä, sekä tuon laajasti ja rohkeasti esiin erilaisia tietämisen tapoja.

Päiväkirjan pohjalta siis pohdin, mikä luovaa työskentelyäni on tukenut, kuinka ratkaisien ongelmia, millaisia intuition muotoja ilmenee prosessin aikana ja miten, sekä millaisissa tilanteissa. Neljäs luku on analyysi- ja tulosluku, jossa erittelen työskentelystäni havaitsemani intuitiivisten prosessien ilmenemisen tavat, jaotellen intuitiota tukevat seikat, sekä pohdin intuitioni luotettavuutta.

Mäkelän (2016) mukaan päiväkirja tai muu luovan prosessin dokumentaatio antaa

arvokasta tietoa tekijän käyttämistä menetelmistä luovassa työskentelyssä. Dokumentaatio toimii tutkimusvälineenä luovaan prosessiin liittyviin muistoihin ja kokemuksiin palaamisessa. Työskentelyään dokumentoimalla luovien alojen toimijat voivat analysoida toimijuuttansa työskentelyn aikana sekä sen jälkeen. Dokumentointi tarjoaa tietoa toimijalle hänen luovasta prosessistaan, tehden hiljaisesta tiedosta näkyvää ja kommunikoitavaa. Näin luova tekijä voi myös oppia hyödyntämään ymmärrystään oman luovuutensa toiminnasta. Jotkin tietämisen tavat ovat pelkän havainnoinnin sijaan löydettävissä käytännön työskentelyn kautta. (Mäkelä 2016, 2.) Itselleni päiväkirjaan palaaminen myöhemmin antoi uusia oivalluksia ja palautti mieleeni esimerkiksi hyödyllisiä työskentelytapoja, jotka olin työskentelyprosessistani jo unohtanut. Päiväkirjaan myöhemmin palatessani jopa yllätyin sen sisällöstä. Päiväkirja oli tärkeä väylä reflektoinnille ja auttoi hahmottamaan vaikeasti sanallistettavia tunteuksia ja ajatuksia.

1.3 Tavoitteeni

Gradun myötä tavoitteeni on ymmärtää intuitiota syvemmin ja tuntea intuition ilmenemisen tavat, oppia käyttämään intuitiota tavoitteellisesti, sekä kehittämään luovia työskentelytapojani itselleni sopivaksi. Tärkeää on myös oman ajattelun ajattelu, sekä intuition puhtauden ja luotettavuuden arviointi. Haluan gradun myötä lisätä omaa itseymmärrystä ja -tuntemusta, sekä auttaa itseäni toimimaan tulevaisuudessa omaa luovuuttani tukevalla tavalla. Toivon gradusta olevan apua myös muiden luovien alojen tekijöille omaa työskentelyä tukevien menetelmien löytämiseen.

Psykologi ja nobelisti Daniel Kahnemanin (2011) mukaan intuitio on usein hyvin epäluotettavaa, värittyä, vinoutunutta ja yhtä pätevä kuin arvaus, minkä takia intuitiota pitää voida arvioida kriittisesti. Hänen mukaansa asiantuntijan intuitio voi olla luotettavaa tiettyjen olosuhteiden toteutuessa, mitä käsittelem gradun toisessa luvussa. Kahneman suosittelee päätöksentekotilanteissa intuition viivästyttämistä ja hidastamista, sekä päättelyn mukaan ottamista. Myös asiantuntijan oman intuition välitön uskomisen aiheuttaa tiettyyn ajatukseen lukittumista,

jolloin helposti keskittyy etsimään perusteluita ja oikeutuksia tälle intuitiolle. (Kahneman 2011, 243, 417.) Näin ollen henkilökohtaisena tavoitteenani on oppia tutkielman avulla erittelemään omaa intuitiotani ja tunnistamaan, milloin mitään omaa tietoa kannattaa kuunnella.

Pidän oman ajattelun kehittämistä ja luovuuden tukemista tärkeänä kaikille, mutta erityisesti luovassa työssä oman sisäisen äänen ja hiljaisen tiedon kuuntelu on olennainen taito. Mielestäni utelias itsetuntemus, oman mielen mahdollisuuksien laajuuden oivaltaminen, sekä oman ajattelunsa kehittäminen ovat erityisen tärkeitä nyt ja tulevaisuudessa, kun valmiit vastaukset ovat helposti kysyttävissä generatiivisilta kielimalleilta, jopa ilman omaa tiedon arviointia ja kritiikkiä.

“Practice any art, music, singing, dancing, acting, drawing, painting, sculpting, poetry, fiction, essays, reportage, no matter how well or badly, not to get money and fame, but to experience becoming, to find out what’s inside you, to make your soul grow.”

- Kurt Vonnegut, 2022. Esa Saarisen sireetaamana kirjassa E. Saarisen ajatuksia elämästä, rakkaudesta ja ajattelun ajattelusta.

2. TUTKIELMAN TAUSTAT

Viime vuosina olen ollut hyvin kiinnostunut intuitiosta. Aiheeseen tutustuminen on ollut osa kiinnostustani psykologiaan ja itsensä kehittämiseen. Kiinnostus aiheeseen otti ensiaskeleensa, kun viisi vuotta sitten aloin työmatkoilla linja-autossa kuunnella filosofi Esa Saarisen Aalto Yliopistolla järjestettyjen Filosofia ja systeemiajattelu - luentojen taltiointeja. Olin aloittanut täysipäiväisen työskenteilyn graafisena suunnittelijana, sekä samaan aikaan korona-ajan mahdollistamana innostuin myös kalligrafiasta käymäni verkkokurssin myötä. Sattumalta tai rinnakkaisvaikutusten myötä intuitio gradun aiheena on kiinnostanut minua lähes yhtä pitkään kuin olen harjoitellut kalligrafiata.

Kokemuksen myötä olen löytämässä omaan suunnittelijana ja taiteilijana toimijuuteeni enemmän omaäänisyyttä, jota haluan graduni myötä vahvistaa. Ajan kuluessa intuitioon ja ajattelun ajatteluun tutustuminen on luonut ymmärrystä siitä, kuinka viisas kokonaisuus ihminen on. Aiheeseen tutustuminen on istuttanut siemenen ajatuksesta, kuinka suuri potentiaali meissä voisi olla, kun sille annetaan mahdollisuus. Olen utelias tutkimaan oman mieleni, ongelmanratkaisu- ja ideointikykyäni mahdollisuuksia, koska haluan kehittyä visuaalisena suunnittelijana ja taiteilijana.

Myönnän, että intuitiosta minut on saanut alun perin kiinnostumaan siihen liittämäni mielikuva mahdollisuudesta saada yhteys johonkin mystiseen ja itseäni suurempaan, kollektiiviseen alitajuntaan. Erityisesti intuitiotutkija Asta Raamin tutkimuksiin ja teoksiin tutustuessa olen kuitenkin oppinut, että intuitio on ihmisille hyvin luontainen tietämisen tapa, mystisyydestä ja magiasta vapaa osa ihmisen ajattelua. Intuitio toimii osana merkittävän laajaa tiedostamatonta mieltämme, 90 % ajattelustamme ollessa tiedostamatonta. Samalla intuitio tarjoaa arvokasta tietoa ja on moninkertaisesti tehokkaampi ajattelun järjestelmä kuin tietoinen päättely. Kuitenkin intuitio ja logiikka, siis tiedostamaton tieto ja tietoinen päättely, auttavat usein yhdessä pääsemään parhaaseen lopputulokseen. (Raami 2015.)

Tutkielmassani pohdin omia tuntemuksiani ja ajatteluani kalligrafiaprojektissa, jossa toteutin kaikki vinyylijulkaisuun liittyvät tekstit käsin.

Maaliskuussa 2024 sain minulle ennalta tutulta tilaajalta, pienen levy-yhtiön omistajalta ehdotuksen tehdä hänelle tutun artistin vinyyliin kaikki tekstit käsin. Toteutin tekstaukset huhtikuun aikana, tavoitteena oli saada osuuteni valmiiksi toukokuun alussa päivätöideni ohella. Tämän jälkeen tein myös ehdotukseni singlejulkaisujen kansikuvista, sekä suunnittelin vinyylin kansiin liimattavat tarrat. Myöhemmin syksyllä minulta tilattiin myös levynjulkistamistilaisuudesta kuvattuun livevideoon alku- ja lopputekstit. Tein yhteistyötä tiiviisti ja sujuvassa yhteistyössä tilaajana toimineen levy-yhtiön, sekä asiakkaan asemassa olleen artistin kanssa koko projektin ajan, kysyen heiltä matalalla kynnyksellä mielipiteitä, saaden kannustavaa palautetta, mutta kuitenkin hyvin itsenäisesti omia ratkaisujani tehden.

Projektin alussa oivalsin yhdistää intuition tutkimuksen tähän kalligrafiaprojektiin. Sain idean pitää työskentelypäiväkirjaa siltä varalta, että sisällyttäisin työn graduun. Pidin täydellisenä ajoituksena ja sattumana, että sain mahdollisuuden tehdä itselle niin merkityksellisen ja kiinnostavan työn. Pitkään mietinnässäni ollut kysymys siitä, minkä taiteellisen työn sisällyttäisin intuitiota käsittelevään graduun, ratkesi samalla. Raamin (2022) mukaan usein ratkaisut ovatkin aivan silmiemme edessä, mutta jokin meissä estää itseämme näkemästä ratkaisuja. Silloin syy ei ole mahdottomassa ongelmassa, vaan omassa kyvyttömyydessämme nähdä. (Raami 2022.)

2.1 Taiteellisen työn konteksti

Projektissa tulkitsin musiikkia typografisen ilmaisun kautta, pitäen tärkeänä huomioida asiakkaan toiveet. Lisäksi pidin mielessä tekniset vaatimukset tekstin luetavuudesta, eli tekstin oli oltava selkeää pienellä painettuna. Levyn tekijätietoihin valitsin käyttää omaa työtäni kuvaamaan sanalla ”tekstitaide”, jolla tarkoitukseni oli kuvata typografiaa kansanomaisesti suomeksi, siten että se kuvailisi myös tekemäni työn taiteellista ja käsityöläismäistä luonnetta.

Projektia voisi kuvailla eräänlaisena musiikin visualisointina, jossa yhdistyvät sekä minun, että asiakkaan asemassa olleen musiikintekijän eli artistin näkemys ja toiveet. Musiikin visualisoinnilla tarkoitan visuaalista ilmaisuja, joka viestii musiikin tyyliä, sanomaa ja henkeä. Se voi tarkoittaa käytännössä visuaalisia tuotteita, kuten esimerkiksi levynkansitaidetta, logosuunnittelua, musiikkivideoita, bändipaitoja, joka on suunniteltu kyseistä musiikkijulkaisua varten ja siitä inspiraatiota saaden. Osana tällaisia musiikin visualisoinnin tuotteita ovat tyypillisesti esimerkiksi kuvitukset, valokuvat, videot, animaatiot sekä typografia.

Musiikin visualisoinnin tutkimuksessa voisi olla esimerkiksi edellä mainitun kaltaisia visuaalisia teoksia. Tarkemmassa analyysissä voivat olla esimerkiksi valmiit visuaaliset toteutukset tai itse taiteilija-tutkijan oma työskentelyprosessi. Oma katseeni kohdistuu kuitenkin siihen, kuinka päädyn tekemiini valintoihin, miten toteutan tekstitaiteet, mitä ajattelen, tunnen ja koen projektin aikana. Käsittelyssä on siis valmiin työn analysoinnin sijaan oma hiljainen tietoni siitä, kuinka toteuttaa musiikkiin sopiva kalligrafinen tekstitaide.

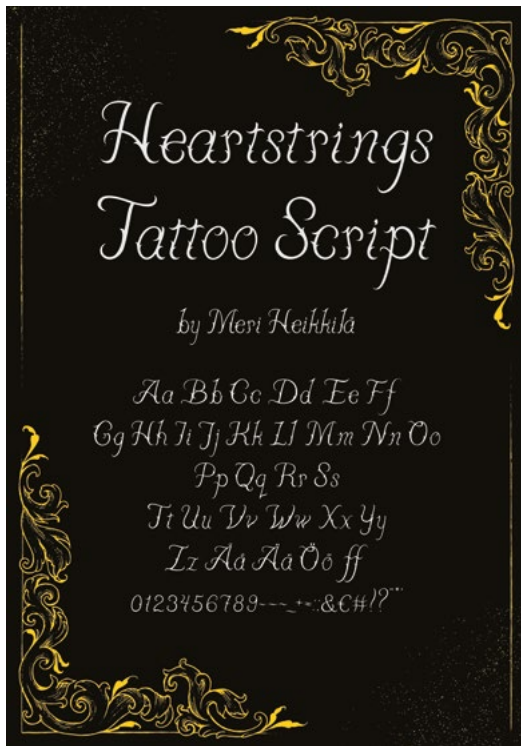
Musiikin visualisoiminen on yksi pitkäaikaisimmista kiinnostuksenkohteistani ja alun perin kiinnostukseni levynkansitaitteeseen innoitti minua hakeutumaan opiskelemaan graafista suunnittelua. Nautin omasta ilosta musiikin kuuntelusta toisinaan silmät kiinni, jolloin visuaalisia kuvia voi vapaasti muodostua mielessäni. Tämä on itselleni hyvin mielekästä ja rentoa mielen vapaata vaellusta musiikin herättämässä visuaalisessa mielikuvamaailmassa.

Mielikuvitusta ruokkiva musiikki voi silmät kiinni kuunneltuna näkyä mielessäni rytmiä mukailevana liikkeenä. Jokin rytmi ja sävelkulut voivat näkyä esimerkiksi pyörivänä liikkeenä, toisenlainen musiikki voi luoda mieleen ylöspäin kohoavan liikkeen. Samalla musiikki voi olla minulle hyvin kehollinen kokemus: kylmät väreet ja ihokarvojen nousu kiinnostavissa sävelkuluissa ovat hyvin tyypillisiä aistimuksia. Silmät kiinni saatan nähdä hahmoja, maisemia tai sääolosuhteita, jotka mielessäni kuvaavat musiikin tarinaa. Tällaiset kokemukset voivat tuoda kyynleet

silmiin ja olla hyvin kauniita ja merkityksellisiä kokemuksia. En kuitenkaan koe olevani synesteetikko, sillä koen edellä mainittuja musiikkiin liittyviä tuntemuksia vain keskittyneessä mielentilassa, joka muistuttaa mielikuvitusta tai musiikkiin eläytymistä mielikuvissa. Synestesialla tarkoitetaan eri aistihavaintojen yhdistymistä ja toisiinsa risteämistä, mistä esimerkkejä ovat äänten havaitseminen värillisinä, värien haistaminen tai kuuleminen. (Tieteen termipankki 27.4.2025, Kirjallisuudentutkimus: Synestesia.)

Sattumalta olen päässyt toteuttamaan musiikin visualisointia kalligrafiaharrastuksen kautta. Kesällä 2020 osallistuin modernin kalligrafian verkkokurssille, joka herätti uudelleen innostukseni kalligrafiaa kohtaan sitten opiskeluaikojen muutamien harjoituskertojen. Kaivattuani kurssin jälkeen lisää haastetta kalligrafian tekemiseen, kiinnostuin laajentamaan osaamistani fraktuuratyyppisten kirjainten piirtämiseen. Oman osaamisen ja tyylipalettini laajentamisen myötä aloin saada kalligrafiatöiden tilauksia käytettäväksi musiikkiin liittyvissä yhteyksissä, kuten logoissa ja vinyyljulkaisuissa. Mielekkäimmät suunnittelutyöt ovat sellaisia, joihin saan käyttää omaa kädenjälkeäni. Koen, että käsin piirtämällä minulla on eniten annettavaa.

Kalligrafia perustuu kreikankielisiin sanoihin "kallos" eli kaunis, ja "graphein" eli kirjoittaa. Kalligrafia tarkoittaa erityisellä huolella ja antaumuksella kirjoittamista, päämääränä paitsi kirjoittamisesta nauttiminen myös teknisesti laadukas ja esteettisesti miellyttävä sekä visuaalisesti sopusointuinen teksti. (Airas, Heiskanen & Uusitalo 1996, 108.) Oma kädenjälkeni kalligrafiassa alkaa mielestäni olla tunnistettavaa ja siinä on erilaisten tyylien tavoittelemisesta huolimatta jonkinlainen yhtenäinen, tunnistettava linja. Pidän mielenkiintoisena, että havaitsen tämän hetken kädenjäljessäni yhtäläisyyksiä Lapin yliopiston typografian kurssilla vuonna 2016 suunnittelemani Heartstrings Tattoo Script -kirjaintyyppiin (kuva 1). Muotoilemani kirjaintyyppi perustui kaunokirjoitukseeni, johon olin lisännyt maltillisesti piikkimäisiä yksityiskohtia ja koukeroisuutta. Ehkä tänä päivänä tekemästäni tekstauksesta välittyi siis tavoiteltavan tyylin lisäksi myös persoonani. Kalligrafiatekstaus on kuvallista ilmaisua, jossa tekijän persoonallisuuden lisäksi

Kalevi Kiviniemi
Hell And Heaven

Kuvat 1-3, kalligrafiailmaisun muotoutumista: Typografian kurssityö 2016, Kalevi Kiviniemi 2023, häiden paikkakortteja 2024.

vaikuttavat tavoiteltavat tyyli (Airas, Heiskanen & Uusitalo 1996, 11).

Kalligrafiassa pidän käsin tekemisestä ja tekemisen ääreen rauhoittumisesta, sekä irtautumisesta näytöistä ja laitteista. Kalligrafia on minulle parhaimmillaan hyvin meditatiivinen kokemus. Toisinaan itsekriittisyyden ollessa huipussaan, kalligrafian tekeminen ei ehkä kuulosta puhtaalta autuudelta kirosojen lentäessä. Kuitenkin tutkielmassani käsittelemäni kalligrafisen tekstitaiteen toteutukseen kuului olennaisesti työskentelyni flow-kokemus, työhön uppoutuminen, sekä kalligrafian meditatiivinen luonne.

Meditatiivisuus on yleisesti tunnistettavissa oleva ilmiö kalligrafiassa, mutta erityisesti japanilaiseen kalligrafiaan yhdistetään rituaalimaisuus ja henkisyys. Japanilainen kalligrafia sisältää visuaalisen intuitiivisesti maalatun muodon, jossa tyhjä tila ja musta muste ovat tasapainossa, lisäksi kuvalla on verbaalinen merkitys. Japanilainen kalligrafia on pelkistetty mustavalkoinen sanakuva, jolla voi olla pyhyttä ilmaiseva merkitys. Pyhyys tulee kalligrafian meditatiivisesta, itseensä päin

kääntyvästä luonteesta. Kalligrafia on Zenin harjoittamista, joka taas on valaistumista. (Frentiu 2014, 115, 118.)

Kalligrafiatyössäni omaksuin tietynlaisten rituaalien ylläpidon, joiden koin tukevan virtaavuuden kokemusta sekä ajatteluni selkeyttä. Pohdin Pro gradu –tutkielmassani meditaation osuutta luovuudessa sekä keskittymistä tukevana rituaalina. Käsittelen onnekkaita ja merkityksellisiä yhteensattumia visuaalisen suunnittelijan voimavarana ja luovassa työssä ohjaavana tekijänä.

“And everyone has a heart and it’s calling for something
We’re all so sick and tired of seeing things as they are”

- Nick Cave, 2019, ote kappaleesta Bright
Horses, albumilta Ghosteen.

3. UTUINEN INTUITIO

Olen sekä jokapäiväisessä elämässä, että luovassa työssäni usein kokenut, että ensin tulee tuntemus tai tunne, joka selittyy sanallisesti myöhemmin. Intuitiota kuvaillaan usein erilaisilla kehollisilla kielikuvilla, sillä intuitio ilmenee muun muassa kehotuntemuksina. Raamin (2016) mukaan esimerkiksi yritysjohtajat puhuvat kuinka jostain on ”gut feeling”, eli tieto tuntuu sisuskaluissa tai esimerkiksi selkärangassa. Raamin haastattelemat keksijät ovat kertoneet, kuinka takaraivossa saattaa alkaa kihelmöidä, suunnittelijat ja muusikot saattavat puhua ihokarvojen nousemisesta. Oma havainto ja kokemus omasta intuitiosta on tärkeintä, mutta myös sen huolellinen kuvailu itselle sopivilla kielikuvilla voi antaa työkalun intuition ytimen ymmärtämiseen. Kehotuntemus antaa Raamin mukaan yhden tarkastelupisteen intuitiolle herkistymiseen ja intuition arviointiin. (Raami 2016, luku: Intuitiolla on monia ääniä ja väyliä.)

Olen suunnittelijana kiinnostunut tutkimaan intuitiota osana visuaalisen suunnittelun prosessia, koska haluan oppia sitä kautta itseymmärrystä, sekä kehittyä suunnittelijana ja visuaalisena ongelmanratkaisijana. Intuitiotutkimus on mielestäni kiinnostavaa ja tärkeää, koska se luo ymmärrystä omien työskentelytapojen ja ajattelun kehittämisestä sekä mielen mahdollisuuksista. Perehdyn erityisesti Asta Raamin käyttämään asiantuntijaintuition käsitteeseen, joka on tunnistettavissa esimerkiksi tietyllä alalla vähintään kymmenen vuotta toimineille, harjaantuneille ja kokeneille asiantuntijoille (Raami 2015, 2016).

Gradun teorialukujen tavoitteena on tutkia intuition käsitettä, perehtyä intuitiotutkimukseen sekä sen keskeisiin käsitteisiin luovan työn näkökulmasta. Intuition käsitteen määrittely on tärkeää, koska kyseessä voi olla herkästi erilaisia tunnepohjaisia värittyneitä mielikuvia herättävä aihe. Gradun ilmeinen ja olennainen lähtökohta on, että kaikilla ihmisillä on intuitio ja ihmiset ovat luontaisesti intuitiivisia. Merkittävämpänä asiana ja tutkielman tekemisen myötä oppimanani lähtökohtana pidän, että intuitio antaa suunnittelijalle tärkeää tietoa, jota voi oppia

kuuntelemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan. (Raami 2015, 2016.) Tutkielman tarkoitus on keskittyä visuaalisen suunnittelijan intuitioon, eli kokeneen asiantuntijan sisäiseen tietämiseen ja kykyyn nähdä ongelmien toiselle puolelle. Tutkielman teorialuvun myötä tuon esiin, kuinka olennainen osa visuaalisen suunnittelijan ajattelua ja toimintaa intuitio on, miten intuitio ilmenee, kuinka intuitiota voi tukea ja kuunnella tarkoituksellisesti, sekä miten sen luotettavuutta voi arvioida. Käsittelen samalla itse kokemiani intuition ilmenemisen tapoja.

Raami (2015) toteaa väitöskirjassaan, että intuition tutkimus on haastavaa, muttei mahdotonta. Intuitiivista ajattelua ei voida täysin ymmärtää, sillä jotkin intuition osa-alueet ovat tietoisien mielen ulottumattomissa. Raami korostaa, että vaikka oivallus itsessään olisi vaikea ymmärtää, on intuitiivista prosessia mahdollista reflektoida ja pohtia ennen ja jälkeen oivalluksen. Intuitiiviset kokemukset ovat hyvin henkilökohtaisia, mutta kokijalleen todellisia ja päteviä. Myös tutkija voi reflektoida omia subjektiivisia kokemuksiaan. (Raami 2015, 137.) Tutkielmassani reflektoin omaa intuition kokemustani suhteessa tutkittuun tietoon.

3.1 Näkökyvyn avarrus, eli mitä intuitio on

Usein oman sosiaalisen kuplani arkipuheessa kannustetaan luottamaan intuitioon, mutta olen kiinnostunut pysähtymään tarkastelemaan, mitä intuitio tarkalleen on. Arjessa intuitio on sanana Raamin mukaan jopa katastrofaalinen, koska intuitiolla voidaan kuvata erilaisia tiedon muotoja sekä erilaisia lopputuloksia. Se voi olla vaistoja, kehollista tietoa, prosesseja, visio, oivallus, suoraa tietoa tai välähdys, idea. Monimerkityksellisyys tekee intuition jäsentelystä vaikeaa, mutta sitäkin tärkeämpää. Raami määrittelee intuition henkilökohtaiseksi sisäisen tietämisen tavaksi, joka toimii niin mielessä kuin kehollisessa ulottuvuudessa, tiedostamattomassa osassa ihmismieltä. (Raami 2015, 86; 2020.) Jos intuitiivinen tieto on sisäistä, miten siihen pääsee käsiksi?

Tunnetussa kielikuvassa ihmisen mieli rinnastetaan meressä kelluvaan jäävuoreen. Veden pinnan yläpuolella näkyvä vuorenhuippu edustaa tietoista ajattelua, veden

alle jäävä osa symboloi ei-tietoista ja intuitiivista ajattelua. Vedenraja, aallokko, on rajatila myös tietoisien ja tiedostamattoman välillä, missä voimme toisinaan nähdä jonkin matkaa tiedostamattoman mielen puolelle. Mielenkiintoista vertauksessa on, että näkökykyä veden alle voi kehittää, mikä tarkoittaa intuition lukutaidon kehittämistä. Silloin piilossa olleet, epämieluisatkin tiedostamattomat uskomukset ja lujaan iskostuneet ajattelun vinoumat tulevat tietoiseen käsittelyyn, minkä myötä niistä voi pyrkiä luopumaan. Mielen tiedostamattomat rajoitteet vaikeuttavat yhteyden saamista intuition. (Raami 2016, luku: Intuitio on kehittyvä kyky.)

Intuitiota kuvataan usein, kuinka tiedetään jotain mitä ei voi tietää. Sanonnalla on Taloustieteen nobelisti, psykologi Daniel Kahnemanin mukaan turhan mystinen sävy, sillä sen ilmiö on intuition ominaispiirteen sijaan vain osa jokapäiväistä muistia ja mielen toimintaa (Kahneman 2011, 237). Se, että tietää jotain, mitä ei voi tietää, johtuu tulkintani mukaan mielen automaattisista ja tiedostamattomista prosesseista. Mystisyyden vivahde on mielestäni ymmärrettävää, sillä ilmiössä on myös jotain tavallisesta lineaarisesta arjesta poikkeavan kiehtovaa. Usein johonkin tapahtumaan viitanneet merkit voi osata yhdistellä vasta jälkikäteen päässään niin, että tulee tunne kuin tapahtuman olisi jo tiennyt ennalta. Toisinaan tapahtumia voi ennakoida tai aavistaa ymmärtämällä ja havainnoimalla huomaamiaan merkkejä. Seuraavaksi avaan intuition liittyvää mystisyyden verhoa ja osoitan valoa kohti intuitiota.

3.1.1 Ajattelun kaksi järjestelmää

Kalligrafiaprojektissani esimerkiksi tiesin suoraan mitä tehdä, havaitsin ristiriitoja, sain ideoita, mutta myös pohdin ja harkitsin uudelleen, tai perustelin saamiani havaintojani tai ajatuksiani. Tätä ajattelun prosessia kuvataan nopean sekä hitaan ajattelun järjestelmien yhteistyöllä. Kahneman (2011) havainnollistaa nopeaa ja hidasta ajattelua kuvainnollisilla käsitteillä systeemi yksi ja systeemi kaksi, viitaten järjestelmien käsitteen kehittäjiin Stanovichiin ja Westiin. Intuition sanotaan toimivan järjestelmässä yksi, päättelyn taas järjestelmässä kaksi. Järjestelmä yksi kuvastaa ensisijaista, ihmisille luontaista, automaattista ajattelua. Intuition

järjestelmässä on paljon erilaisia ajattelun prosesseja, intuitio on ensisijainen ja luontainen tietämisen tapa. Järjestelmä kaksi on toiminnassa, kun asioita ajatellaan tarkemmin, analysoidaan, sekä pohditaan seurauksia. Eli päätelmä tulee mieleen ensin, minkä jälkeen tietoinen mieli perustelee sen. Kahneman suhtautuu intuitioon kriittisesti ja puhuu siitä tunnistamisen tavan ilmiönä, joka tapahtuu järjestelmässä yksi, eli tiedostamattomassa mielessä. (Kahneman 2011, 45, 237.)

Kahnemanin mukaan järjestelmä kaksi on se, mitä luulemme olevamme. Järjestelmä kahden ajattelu artikuloi päätelmiä, tekee päätöksiä, mutta usein järkeistäen ajatuksia, jotka ovat todellisuudessa syntyneet tiedostamattamme järjestelmässä yksi. Tämä usein aiheuttaa sen, että uskomme omia selityksiämme maailmasta. (Kahneman 2011, 45.) Tästä yksi esimerkki voisi olla kognitiivinen dissonanssi, eli tilanne, jossa ihminen kokee niin suurta epämukavuutta ja sisäistä ristiriitaa omasta ennakkokäsityksestä poikkeavasta uudesta tiedosta, että hän esimerkiksi sivuuttaa uuden tiedon tai selittelee sen valheelliseksi, jottei tieto horjuta hänen uskomaansa käsitystä (Tieteen termipankki 10.5.2025, sosiaalipsykologia, kognitiivinen dissonanssi).

Joskus arjessa tuntuu, kuin päätökset olisivat yleisesti hyväksytyintä perustella järkisyyin ja päättelyn kautta. Raamin (2016) mukaan järkeily ja päättely ei kuitenkaan ole myöskään aina itsessään luotettavaa, jos päättely perustuu vääriin tai valheellisiin pohjatietoihin. Kahnemanin (2011) mukaan päättelevä mielemme tekee virheitä usein siksi, että emme tiedä paremmasta. Järjestelmä kaksi voi olla jopa laiska. Kyse onkin molempien ajattelun järjestelmien ja tietämisen tapojen käytämisestä yhdessä. Raamin mukaan intuitio on tehokas järjestelmä, sillä tiedostamaton mieli käsittelee moninkertaisesti enemmän asioita samassa ajassa kuin tietoinen mieli. Intuitiivinen järjestelmä yksi esikäsittelee jättimäistä tietovirtaa ja poimii jatkokäsittelyyn signaaleja, jotka ovat mahdollisesti meille hyödyllisiä. Tietoinen, järkeilevä päättely on siis työläämpää ja hitaampaa. Tästä huolimatta molemmat ajattelun järjestelmät toimivat yhteen juuri niin kuin pitää. (Kahneman 2011, 45, 48, 415; Raami 2016.)

Filosofi Esa Saarinen tuo esiin Filosofia ja systeemiajattelu -luentosarjassaan ajattelun ajattelun merkitystä elämässä, sekä herättelee pohtimaan myös vielä enemmän metatasolle menevää, ajattelun ajattelun ajattelua mahdollisuutena. Ajattelun ajattelua voidaan kutsua metakognitioksi, jolloin tarkastelemme ja reflektioimme korkeammalta tasolta omaa älyllistä toimintaamme (Tieteen termipankki 10.5.2025, Kasvatustieteet, metakognitio). Saarinen pyrkii luennoillaan omien sanojensa mukaan luomaan tilanteen, jossa osallistujat saavat mahdollisuuden työstää omia ajatuksiaan hedelmällisesti omaan elämäänsä nähden. Hän nostaa luennoillaan esiin useita esimerkkejä, jolloin uskomme ”mielen sisäistä pöppöttäjää”, emmekä välttämättä tule tarkemmin ajatelleeksi, onko automaattinen ajatus kovin hyvä tai järkevä, saati edes meidän oma. Toiset ajatukset taas voivat olla sellaisia, joiden äärellä olisi hänen mukaansa oleilla ja antaa niiden kulkea, mikä kuulostaa itselleni intuitiiviselta ajattelun flow-tilalta. (Saarinen 2024.)

Saarisen luennoilla on tarkoitus hänen mukaansa antaa ajattelun kulkea sellaisilla ”reunuksilla”, jossa ne eivät tavallisessa ärsykkeiden ja virikkeiden täyttämässä elämässä välttämättä saa mahdollisuutta kulkea. Saadessaan tilaa ja huokoisuutta, järjestelmästä yksi nousevista ajatuksista voisi Saarisen mukaan kehkeytyä tarkemmin ajateltuna jotain elämämme kannalta oivallista. Saarinen mainitsee myös tutkielmassani lähteenä käyttämäni Kahnemanin Thinking Fast and Slow -kirjan hyvänä kuvauksena ajattelun kahdesta järjestelmästä. (Saarinen 2024.) Tunnistan kalligrafian tekemisen yhdeksi tällaiseksi hetkeksi, jolloin voin rauhassa keskittyä tekemiseen, mutta myös antaa ajattelun kulkea, samalla oivaltaa jotain uutta ja yllättävää.

Raamin mukaan ajattelun järjestelmät ovat toiminnaltaan erilaiset ja ne toimivat elegantisti yhteen. Raamin mukaan päättelyn järjestelmä on hyvä jäsentämään, analysoimaan ja fokuoimaan silloin kun intuitio ei pysty siihen, mutta sen toiminta tapahtuu aina viiveellä. Usein yksinkertaiseen ongelmaan auttaa päättely, monimutkaiseen ongelmaan asiantuntijuus ja kokemus. Pirulliset ongelmat ovat laajempia kokonaisuuksia, joiden ydin ja logiikka on erilainen, niihin tarvitaan intuitiota: moniulotteisen ongelman kanssa toimitaan moniulotteisen tiedon

kanssa. Raamin mukaan intuition avulla voidaan tehdä luovia hyppyjä, joihin analyttinen päättely ei pysty. Raami suosittelee intuition ja tietoisesta päättelyn käyttämistä yhdessä, eikä erottamista niitä toisistaan. Ihanteellisessa tilanteessa tietoa voidaan hakea sekä intuitiosta että tietoisesta päättelystä. Kuten Kahneman, myös Raami toteaa, että intuitio luo idean ja rationaalisuus perustelee sen. (Raami 2015, 43; 2020.)

3.1.2 Intuition tyypit

Raami (2016) näkee intuition jatkumona, jossa on monia ulottuvuuksia. Intuitio voi hänen mukaansa olla peräisin useista eri lähteistä. Intuition tyypit voidaan jakaa neljään osaan: arki-intuitio, asiantuntijan intuitio, visionäärinen intuitio, sekä suora tietäminen. Intuition tyypit ovat toistensa kanssa limittäisiä ja pohjautuvat erilaisiin ajattelun prosesseihin ja tietopohjiin. Raami (2020) on myös puhunut intuition tyyppien jakamisesta hieman yksinkertaistaen kolmeen osaan erilaisiin tietopohjiin perustumisen vuoksi: arki-intuitio, asiantuntijan intuitio, sekä visionäärinen intuitio. Erilaisten intuitioiden tunnistaminen on tärkeää, jotta voi kehittää omaa kykyään kuunnella intuitiotaan, ylittää satunnaistuntemukset ja saada käyttöönsä älykkään intuition (Raami 2016, luku: Intuitiolla on monia ääniä ja väyliä). Esittelen nämä kolme intuitiivisen tiedon muotoa, sillä ne ovat selkeästi hahmotettavia myös aiheeni kannalta. Keskityn pääasiassa asiantuntijan intuitioon, sillä se kuvaa parhaiten visuaalisen suunnittelijan intuitiota. Voin visuaalisena suunnittelijana, kalligrafina, sekä aivan tavallisena ihmisten parissa toimivana ihmisenä tunnistaa erilaisia sisäisen tietämisen tapoja. (Raami 2016, luku: Intuition tutkimus ja moniulotteisuus; 2020.)

Arki-intuitio

Arjessa käytettävä intuitio on vaistopohjaista, se pohjautuu biologiaan ja evoluutioon ja on auttanut ihmisiä selviämään ja toimimaan ympäristössään. Siihen kuuluu selviämiseen liittyviä primitiivisiä käyttäytymismalleja, mutta myös järjestömiä reaktioita. Arki-intuitioon sisältyvät assosiaatiot, filikset, sekä tunteet esimerkiksi toisiin ihmisiin liittyen. Sen mahdollistaa oppiminen: ihminen oppii alitajuisesti tunnistamaan erilaisia toistuvia tilanteita sekä vihjeitä, jotka viittaavat

aikaisempiin kokemuksiin. (Raami 2016, luku: Intuition tutkimus ja moniulotteisuus; 2020.)

Asiantuntijan intuitio

Asiantuntijan intuitio hyödyntää alitajuista tietopankkia, joka kertyy esimerkiksi vuosien työkokemuksen, opiskelun, harjoittelun, oivallusten sekä tiedostamattomien havaintojen myötä. Se syntyy vuosien ja vuosikymmenten aikana muodostuen luotettavaksi tietämisen tavaksi, sekä jatkaa kehittymistä. Asiantuntijan intuition alitajuiseen tietopankkiin on tallentunut hyviä opittuja malleja ja tapauksia. Sille ominaista on metatason ajattelu, eli aiemmin mainittu metakognitio. Asiantuntijan intuitioon kuuluu sekä hiljainen että kehollinen tieto. Prosessointi tapahtuu suurelta ei-tietoisesti havaintoja yhdistellen, jolloin vastaus voi pulpahtaa mieleen, ilman että sitä välttämättä osaa sanallistaa. (Raami 2016, luku: Asiantuntijat hyödyntävät älykästä intuitiota.) Visuaalisena suunnittelijana tunnistan oman kehityksen tässä, sillä vuosien kokemuksen myötä ratkaisut tulevat mieleen vaivattomammin.

Asiantuntijuuden voidaan nähdä muodostuvan vähintään 10 000 tunnin aktiivisen ja omistautuneen harjoittelun myötä. Kahneman (2011) käyttää esimerkkinä ammattimaista shakinpelaajaa, jonka laaja asiantuntijuus ja kokemus voi kertyä esimerkiksi kuuden vuoden ajan, viisi tuntia päivässä harjoitellen. Pitkä aika mahdollistaa aiheen kokonaisvaltaisen ja laajan ymmärtämisen, yksittäisen taidon osaamisen sijaan. Raamin (2016) mukaan orastava asiantuntijuus kertyy vähintään kymmenen vuoden ajan omaan alaan intensiivisen keskittymisen ja kiinnostuneen opiskelun aikana, jonka jälkeenkin asiantuntijuus jatkaa kehittymistään. (Kahneman 2011, 238; Raami 2016.)

Leena Raappana-Luiro (2021) tuo esiin väitöskirjassaan oman luovan työskentelyn taustoja ja kokemuksia, joita hän kuvaa visuaalisen varannon käsitteellä. Visuaalisen suunnittelun asiantuntija ehtii vuosien ja vuosikymmenten kokemuksella kerätä tiedostamattomaan mieleensä visuaalisen tietopankin, joka toimii asiantuntijalle visuaalisena varantona. Näkisin, että visuaalisen suunnittelijan asiantuntijaintuitio toimii hakemalla tietoa juuri tällaisesta alitajuisesta visuaalisesta varannosta. (Raappana-Luiro 2021, 110.)

Raamin ja Kahnemanin mukaan asiantuntijan intuitio pohjautuu pitkälti hiljaiselle tiedolle sekä hahmontunnistuksen prosesseihin, jossa aiemmin havaittuja kokemuksia yhdistellään luovasti uuden tilanteen tarjoamiin ympäristöstä nouseviin havaintoihin, aiempaa kokemusta soveltaen ja uutta luoden. (Kahneman 2011; Raami 2016.) Tilanne antaa vihjeen, jonka ammattilainen tai asiantuntija tunnistaa ja yhdistää muistissa olevaan tietoon, joka tarjoaa vastauksen ongelmaan (Kahneman 2011, 237). Voin esimerkiksi tulla ajatelleeksi, miksi pidän juuri tasakärkistä sivellintä hyvänä valintana tietynlaisten kirjainten piirtämiseen. Tällöin vertaan osin tiedostamatta mielessäni aiemmin aikaansaamiani harjoittelun tuloksia sekä haluamaani lopputulosta. Kalligrafiaprojektissani testasin ajattelemiani välineitä niin mielessäni, kuin fyysisesti. Mitä jos oletan väärin?

Heuristiikat ovat yksi intuition muoto, heuristiikoihin kuuluvat opitut nyrkkisäännöt, kehittyneet arvaukset tai stereotyyppiat, joita ihminen oppii toistuvien tilanteiden kautta automaattisesti tai tietoisesti erilaisia sääntöjä luoden. (Raami 2016, luku Mistä saamme tietoa?) Yleistäminen ei välttämättä aina ole tehokasta, esimerkiksi jos kalligrafina tulkitseen tai oletan väärin asiakkaani toiveita. Asiantuntijan intuitio ei välttämättä ole aina tarpeeksi joustavaa ja hereillä olevaa, vaan se voi urautua totuttuihin malleihin. Muutoksen ja uusien tilanteiden keskellä voi tulla ongelmaksi, jos ei osakaan ajatella uudella tavalla. Asiantuntijuus ei itsessään ole myöskään tae tiedon luotettavuudesta. Raamin mukaan asiantuntijakin saattaa esimerkiksi puolustaa tiukasti omia virheellisiä kantojaan, tieto voi olla puutteellista, ristiriitaista, vääristynyttä ja harhaanjohtavaa tai jopa valhe. (Raami 2016, luku: Mistä saamme tietoa; 2020.) Omaan asiantuntijatietoon kannattaa siis uskaltaa rohkeasti luottaa, mutta ei pidä antaa sen rajoittaa itseä luomalla itselleen tiukkoja bokseja. Oman ajattelun ja tietämisen haastaminen, sekä erityisesti omista ennakkokäsityksistä tietoiseksi tuleminen voi olla uudenlaisissa tilanteissa paikallaan.

Visionäärinen intuitio

Raamin (2020) mielestä kiinnostavin intuition muoto on erityisesti keksijöiden hyödyntämä visionäärinen intuitio, tai super-intuitio, joka pystyy ylittämään sekä

vaistopohjaisen arki-intuition, että asiantuntijaintuition. Se pohjautuu pitkälti asiantuntijuuteen ja kokemukseen, mutta keksijät ja visionäärit pystyvät myös ylittämään muut intuitiopohjat ja tietämisen tavat, visioidessaan tulevaa ja ratkaistessaan mahdolltomalta näyttäviä asioita. Mielenkiintoista suhteessa asiantuntijaintuitions on, että Raamin tutkimat intuitiotaan parhaiten hyödyntävät keksijät ovat kaikki itseoppineita. Visionääriset keksijät tarkentavat katseensa autenttisiin, tuoreisiin ja tosiasiallisiin havaintoihin. He tarkoituksenmukaisesti etsivät havaintoja, jotka ovat ristiriidassa aiempien käsitysten ja heidän omien lempiuskomustensa kanssa. He haluavat murskata oman tietonsa, etteivät jää tietonsa vangiksi. Vaikean ongelman parissa työskennellessään he eivät työskentele ongelman kanssa, vaan oman näkökykynsä kanssa. (Raami 2016; 2020.)

Raamin (2016) mukaan visionääristen ihmisten intuitioon liittyy henkilökohtaisia tietämisen tapoja, kuten esimerkiksi kokemus yhdistymisestä tutkittavan asian kanssa. Tällaisille tavallisesta poikkeaville havainnoille on oltava tilaa, sillä visionääriset ratkaisut esimerkiksi maailman monimutkaisiin ja visaisiin ongelmiin syntyvät harvemmin olemassa olevia malleja uudelleen yhdistelemällä ja nykytilanteen pohjalta laskelmoimalla. (Raami 2016, luku: Intuutiolla on monia ääniä ja väyliä.)

Älykäs intuitio on varsin moninaista. Raamin (2016) mukaan superennustajat ovat tavallisia ihmisiä, jotka käyttävät älykästä intuitiota ennakoidessaan tarkasti tulevaisuuden tapahtumia. Heidän menetelmänsä kulmakivenä on mielen pitäminen uteliaasti avoimena kaikelle, ristiriitaistenkin näkökulmien huomioiminen osana kokonaisuutta, sisäisen tiedon kuuntelu, sekä jatkuva testaaminen ja omista virheistä oppiminen. Keksijöiden menetelmissä on jotain, mistä suunnittelijana voisi ottaa mallia. Suoraan tietämiseen kuuluu tiedon vastaanottaminen, siihen yhdistyminen, päällekkäinen moniaistinen tieto, erittäin henkilökohtaiset kokemukset, itsen unohtaminen, sekä ykseys. Oma asiantuntijuus tulee luontaisesti perustettua työkokemukseen, koulutukseen, sekä koettuun ja nähtyyn elämään. Mitä jos suunnittelijoina astuisimme askeleen vielä ulospäin itsestämme ja vapautuisimme tietämyksemme kahleista, kohti leikkisämpää ja kokeilevampaa suhtautumista luovuuteen? (Raami 2016, luku: Intuition tutkimus ja moniulotteisuus.)

3.2 Intuitiolle virittyminen

Usein suunnittelijat suosivat helpon ja mukavan, rutiininomaisen sijaistoiminnan kehittelyä, esimerkiksi kun pitäisi aloittaa jonkin projektin työstäminen. Olen kokenut, että suunnitteluopiskelijoiden kesken usein puhumattomana aiheena sijaistekeminen herättää häpeää ja syyllisyyttä tehtävän välttelystä ja vitkuttelusta. Sijaistoiminnalla on kuitenkin Raamin mukaan tärkeä tehtävä, sillä tietoisien mielen keskittyessä tehtävään, saa intuitiivinen järjestelmä lisää tilaa toimia. (Raami 2015, 143–144.)

Opiskeluaikana sain usein suihkussa ollessani lentäviä ja innostavia uusia ideoita liittyen esimerkiksi tutkielman mahdollisiin aiheisiin. Olen kokenut pitkät juna- tai bussimatkat hyviksi tilaisuuksiksi luonnostella esimerkiksi logoideoita. Erään bändilogon suunnittelin kesälomalla ajomatkalla Lapissa. Eräs suunnitteluongelma kuvitukseni sommitteluun matkailuauton kylkeen liittyen, ratkesi käytyäni rauhallisella kävelyllä kotiseudun luonnossa. Jotkut ongelmat voivat selvitä hyvin nukutun yön tai useamman päivän jälkeen, kun niille antaa aikaa. Eräs graduun liittyvä pulma ratkesi kirjoittamista välttellessäni leipomalla korvapuusteja, jolloin hetkellisesti kaikki muu ympäristössä hiljeni, katsoin tyhjyyteen ja sain vastauksen, kuinka ratkaista ongelman. Ratkaisua toteuttaessani useampikin solmu aukesi samalla kerralla. Tällaisia kokemuksia yhdistää se, että ulkoiset olosuhteet ja ympäristö tukevat kehon ja mielen rentoutumista tietystä ajassa ja paikassa, mikä edesauttaa ideoiden vapaata kulkua ja uusien ajatuspolkujen löytymistä (Raami 2015).

3.2.1. Mielen vapaa vaellus ja kohdistettu katse

Raami (2015) puhuu edellä mainituista tilanteista Bastikia (2003) lainaten kolmen B:n mallilla, ”bed, bath & bus”. Lepoa, kylpyä ja matkaa yhdistävät ympäristön rauhallisuus ja häiriöttömyys, turvallisuus, tuttuus ja ennakoitavuus. Näissä tiloissa on vapaa ulkoapäin tulevista vaatimuksista, jolloin keho ja mieli voivat rentoutua. Tällaisessa hetkessä ei ole kiireen tuntua tai aikarajoitetta. Raami kuvaa näitä olosuhteita liminaalituloiksi. (Raami 2015, 98; 2022.)

Unen ja valveen rajatilojen on havaittu olevan otollisia hetkiä intuitiolle (Raami 2015). Joskus kalligrafiaprojektien aikana olen nukkumaan mennessä nähnyt silmäluomieni takaa, millaisin vedoin toteuttaisin jonkin kalligrafiana piirrettävän sanan. Oman suosikkitatuoointini idean sain unesta. Esimerkiksi kerran olen aamulla herätessäni muistanut unesta maalauksen värisävyt, minkä myötä maalaus oli suorastaan pakko toteuttaa. Unet voivat olla syvällinen reflektoinnin väylä, analyttisen mieleemme jäädessä unten ajaksi taka-alalle. Unet tarjota vastauksia alitajunnastamme käsillä oleviin ongelmiimme metaforien ja kuvien kautta, joten niitä suositellaankin kirjoittamaan ylös mahdollisimman pian herättyään. Unilta on myös mahdollista pyytää tietoisesti ratkaisua pulmaan, ikään kuin istuttamalla sitä varten siemenen. Ennen nukkumaanmenoa voi ajatella ongelmaa, jolloin ratkaisu saattaa ilmetä unessa eri tavoilla. (Cartwright 2007, 17–19, 21; Raami 2015.)

Yhdistän tällaisiin levollisiin tiloihin myös tyytyväisyyden ja rauhallisen tilanteen tuoman hyvän olon. Silti mieli voi tuntua hyvin virkeältä ja ajatukset suorastaan lentävät uusille urille. Kahnemanin (2011) mukaan hyvä mieliala kertoo, että ympäristö on turvallinen, jolloin mielen suojamuurit voidaan laskea ja ajatusten voi antaa kulkea vapaasti. Hyväntuulisina ihmiset ovat intuitiivisempia ja luovempia, mutta toisaalta Kahnemanin mukaan myös alttiimpia loogisen ajattelun virhepäätelmille. Mielen toimivuuden vaivattomuus on sekä syy, että seuraus miellyttävästä olosta. (Kahneman 2011, 69.) Yksi omaa hyvää oloa ja rauhaa tuova asia on meditaatio.

Mainitsin aiemmin kalligrafiaharrastuksen tuoman meditatiivisuuden kokemukseen. Lähes kaksi vuotta sitten koin tarvetta alkaa meditoida useammin, sillä meditointi tarjosi irtautumista omista kokemuksista, raskaista tunteista, sekä erityisesti tunteesta kuin olisi ”tukossa”. Alkuun harjoittamissani ohjatuissa meditaatioissani oli jokin tavoite, kuten alitajunnasta nousevien kuvien havainnointi, rentoutuminen tai nukahtaminen. Noin vuoden ajan olen meditoinut säännöllisemmin ja rutiininomaisemmin ilman erityistä tavoitetta, pääasiassa aamuisin. Olen hyödyntänyt sekä tietoisien läsnäolon, että esimerkiksi johonkin sanaan tai hengitykseen keskittyvää menetelmää. Meditaatiosta on tullut tarvitsemani asia, siitä seuraavan

rauhallisuuden ja tasaisuuden tunteen vuoksi. Koen, että olen sen myötä hyväksyvämpi vaikeissakin tilanteissa, eikä ajatteluni jumiudu enää samalla tavalla kuin aiemmin. Kalligrafiaprojektin alkaessa huhtikuussa 2024 sain ajatuksen kokeilla meditointia ennen jokaista kertaa, kun työstin projektia.

Meditaation vaikutuksia on tutkittu eri näkökulmista, niin kehossa ilmenevien vaikutusten kuin luovuuden kannalta. Esimerkiksi jopa vain minuutin ajan hitaan syvähengityksen harjoittaminen yhdistettynä hengitysharjoitusta edeltävään kymmenen minuutin rauhoittumiseen, vaikuttaa sydämen sykkeen nopeuden vaihteluun rauhoittavasti harjoitusta seuraavan vuorokauden aikana (McCraty, Atkinson & Dispenza 2018). Voin kehossani tuntea meditaation hyvää oloa ja tyytyväisyyttä tuovan vaikutuksen. On innostavaa, että olen havainnut meditaation toimivan myös osana luovaa prosessiani, sillä meditaation on myös tutkittu lisäävän luovuutta ja tutkimusten mukaan voidaan esittää sen olevan toimiva työkalu luovuuden lisäämisessä. Eräässä tutkimuksessa havaittiin, että omaan hengitykseen keskittyvä meditaatioharjoitus lisää luovuutta, samalla kun se lisää kognitiivista joustavuutta merkittävästi. Tutkimuksessa meditointi toi keskimäärin kaksi ideaa enemmän, verrattuna tilanteeseen ennen meditaatiota. (Müller, Gerasimova & Ritter 2016.) Koen, että meditaatio on tuonut minulle lisää mielen joustavuutta ja avoimuutta.

Asta Raami nostaa väitöskirjassaan (2015) esiin tärkeiksi asiantuntijan intuitiota tukeviksi ominaisuuksiksi avoimuuden, herkkyyden, itsetuntemuksen, rohkeuden, sekä itsevarmuuden. Itsensä ymmärtäminen on olennaista myös intuitiivisten kokemusten ymmärtämisessä. Raami puhuu nobelisteista, jotka ovat korostaneet olosuhteiden merkitystä uusien oivallusten syntymisessä. Ideoiden kannalta hedelmällisiä tilanteita yhdistää lepo ja rentoutuminen, mutta samaan aikaan tärkeä tekijä on myös vuosien kokemus alasta. Bastikiin (2003) viitaten, Raami tuo esiin, kuinka toisinaan intuitioon yhteyden saamista voi edesauttaa kevyt toisteinen fyysinen liikunta tai yksinkertainen rutiininomainen toiminta, johon tietoinen mieli saa keskittyä. (Raami 2015, 92, 99–100.)

Mäkelä (2016) on tutkinut luonnossa kävelyä osana luovaa prosessia ja on

havainnut, että kävelystä voi muodostua keskeinen luovaa prosessia ohjaava osa. Kehon liikkua toisteisesti, ajatukset saavat vaeltaa vapaasti, Mäkelän mukaan kulki toisinaan yllättäviä polkuja. Kävely onkin moniaistillinen kokemus, jossa yhdistyy toisteinen kehon liike, näkö-, haju- sekä kuuloaistit, maisemien muuttuminen, alustan muutokset tasapainoistuin havaitsemana. Mäkelä on kertonut siirtyneensä kävellessään löytöjen tekemisen mielentilaan, koskien sekä fyysisiä objekteja luonnossa että aineettomia ideoita, vaikka löytöjen tekeminen tai ideointi ei olisikaan kävelyiden tavoitteena. (Mäkelä 2016, 5.) Pitkät ja rauhalliset kävelyt luonnossa tekevät tunnetusti hyvää keholle ja mielelle, mutta samaan aikaan myös luovalle ajattelulle.

Raamin mukaan rituaaleista ja rutiineista voi kuitenkin tulla rajoittavia, jos suunnittelija ajattelee voivansa työskennellä vain tiettyjen seikkojen toteutuessa. Myös erilaiset ennalta päätetyt suunnitteluprosessin mallit voivat kyllä vähentää kaaosta ja luoda helpottavaa rutiinia, mutta valmiit ja tunnetut mallit eivät välttämättä mahdollista rajoja rikkovaa luovuutta. (Raami 2015, 144, 146.)

3.2.2 Avautuminen virtaavuudelle

Flow-tila

Luovassa visuaalisessa työskentelyssä itselleni mielekkäin hetki on flow-tila. Silloin työskentelyyn keskittyy ja uppoutuu täysin, unohtaen itsensä ja ympäröivän todellisuuden. Ajatukset voivat kulkea omia polkujaan, samalla kun itse tekeminen sujuu hyvällä tunteella ja mielekkäästi. Flow-tila on virtauskokemus, joka on yksi intuition ilmenemisen muoto (Raami 2020). Psykologi Csikszentmihalyi on luonut flow-tilan käsitteen, hän on kuvannut sitä tietoisuuden optimaalisena tilana. Hänen tutkimustensa mukaan flow-tila on kytköksissä ihmisen kokemaan onnellisuuteen, sillä silloin voi keskittyneesti toteuttaa jotain mielekästä, johon kokee pystyvänsä. Flow-tila ilmenee siis jonkin asian tekemisessä. (Csikszentmihalyi & Csikszentmihalyi 2023, 145–146.) Virtaavuuden ja uppoutumisen mielekäs, rentouttava ja motivoiva kokemus oli merkittävä osa kalligrafiaprojektini tekstaustavaihetta.

Tutkimukset flow:sta tukevat omaa kokemustani. Esimerkiksi työtehtävään keskittyessä vallitsevassa flow-tilassa kyvykkyyden kokemus on huipussaan (Martela, Järnlehto 2015, 59). Yksityiskohtainen, tarkkuutta vaativa käsityö, liikunta, sekä erilaiset rutiininomaiset ja toisteiset, fyysiset askareet antavat tiedostamattomalle mielelle tilaa ja huokoisuutta toimia rauhassa taustalla, tietoisien mielen keskittyessä toimintoon (Raami 2020). Flow-tilassa työskennellessä olen kokenut, kuinka itse työskentelystä nousee uusia ideoita ja havaintoja, kuinka viedä työtä eteenpäin. Ajatukset saattavat myös kulkea aivan muualla.

Toin aiemmin esiin erityisesti Kahnemaniin (2011) viitaten, kuinka intuition katsotaan olevan systeemi yhdessä syntyviä tiedostamattomia ajattelun ja tietämisen prosesseja. Flow-tilassa työskennellessäni koen uusia oivalluksia ja ajatuksia, mutta millainen intuition ja flow:n suhde on? Esimerkiksi Raamin (2020) mukaan flow-kokemukseen voi liittyä mielikuvituksen käyttöä. Sen sijaan intuitio on vastaanottamisen tila, joka toisin kuin flow, ei edellytä työskentelyä tai mielikuvituksen käyttöä. Intuitio ilmenee päätöksenteossa ja signaalien huomaamisessa ja yhdistelyssä, mikä on erilaista kuin flow. (Kahneman 2011; Raami 2020.)

Luovassa työssä olen kokenut ideoita tai suunnitteluongelmaa haudutellessa, että ulkomaailman visuaaliset ärsykkeet, keskustelut ihmisten kanssa, sekä kuluttamani mediasisältö ovat antaneet yllättäviä ideoita tai ratkaisuja ongelmaan. Kalligrafiaprojektissa tuntui, kuin maailma yhtäkkiä tarjoilisi juuri siihen projektiin liittyviä merkkejä. Osa intuitiota on tällainen signaalien huomaaminen (Raami 2016). Seuraavaksi käsittelen onnekkaiden ja merkityksellisten sattumien osuutta luovassa työskentelyssä ja suhteessa intuitioon.

3.2.3 Merkitykselliset ja onnekkait sattumat

”Sattuma suosii valmistautunutta mieltä.”

- Louis Pasteur

Serendipisyys

Olennainen osa kalliografiaprojektiani olivat serendipiset kokemukset, eli onnekkait ja oivaltavat sattumat. Havaitsin projektissa myös sellaisia sattumia, joilla oli itselleni merkityksellinen yhteys omaan elämään. Käsittelen tässä luvussa lähdekirjallisuuden avulla serendipisyyttä visuaalisen suunnittelijan voimavarana ja merkityksellisyyden kokemuksen tuojana, pohtien serendipisyyden, synkronisiteetin ja intuition suhdetta. Onko onnekkaiden sattumien huomaaminen ja niiden hyödyntäminen intuitiivisuuden mahdollistamaa? Raamin mukaan intuitiosta voi nousta puolia, jotka eivät ole järjellä hallittavissa. Sille on tyypillistä, että se ei toimi logiikan, järjeen tai tieteen rajallisissa bokseissa. (Raami 2020.) Käsittelen serendipisyyden eli onnekkaan sattuman, synkronisiteetin eli merkityksellisen sattuman käsitteitä, sillä koen niiden olevan hyviä esimerkkejä intuitiosta osana elämää.

Serendipisyydellä on positiivinen vire, siihen sisältyy kolme piirrettä: odottamattomuus, oivallus, sekä ennakoimaton lopputulos. Ilmiössä kaksi näennäisesti toisiinsa kuulumatonta asiaa yhdistyvät välähdyksenomaisesti, sen suomenkielinen käänös voisi olla esimerkiksi äkillinen oivallus. (Wilén & Holopainen 2017, 43, 46.) Siitä puhutaan Raamin (2016) mukaan myös onnekkaana yhteensattumana, miellyttävänä yllätyksenä, kykyinä löytää etsimänsä sattumalta, tai se voidaan rinnastaa jopa avautumiseksi vuorovaikutukselle maailman kanssa. Serendipisyys mahdollistuu suunnatessamme mieleemme tavoitetta kohti, jolloin ei-tietoinen mieleemme alkaa työskennellä tavoitteen mukaisesti. (Raami 2016, luku: Vaikeat päätökset vaativat moniottelua.)

Luova prosessi on sattumien ja tarkoituksellisuuden välistä vuorovaikutusta: se perustuu niin kokeiluun ja sattumalta tehtyihin löytöihin, kuin järjestelmälliseen suunnitteluun ja työskentelyyn. Sattumista voi tulla tärkeitä löydöksiä joko hiljaisen tiedon hyödyntämisen tai tarkoituksellisen menetelmän ja tavoitteellisuuden kautta. Kun sattumalta tehtyt löydökset otetaan käyttöön tietoisesti, on kyse serendipisyyden ja intentionaalisuuden yhdistymisestä. (Mäkelä 2016, s. 2–4.)

Mäkelä (2016) on tutkinut omaa luovaa työskentelyään työpäiväkirjansa avulla, saadakseen tietoa luovasta prosessista sekä selvittääkseen kuinka luova prosessi etenee serendipisten ja tarkoituksellisten prosessien vaihdellessa. Työpäiväkirjaan kerätyt visuaaliset merkinnät ja dokumentaatiot toimivat luovan prosessin representoijina. Mäkelä havaitsi vasta artikkelia kirjoittaessaan, että sattumalta muodostuneesta tavasta kerätä luonnosta orgaanisia materiaaleja sekä tehdä taiteellisia kokeiluja niillä, oli muodostunut hänen työskentelynsä keskeiseksi luovaksi menetelmäksi. Kävelyistä luonnossa oli tullut merkittävä ja määrittävä osa Mäkelän luovaa prosessia. (Mäkelä 2016, 2, 10.)

Serendipinen prosessi kehkeytyy yllättävästä, ulkoisesta tapahtumasta. Esimerkiksi Malmelinin ja Virran (2017) mediatyön serendipisyyttä käsittelevässä artikkelissa nousi esiin kokemus, jossa työntekijän lauleskelu toimituksen kokouksessa nosti toisen mieleen idean musiikkiaiheisesta verkkosisällöstä. Tällöin yllättävä tapahtuma on herättänyt toisessa toimituksen työn kannalta hedelmällisen ja hyödyllisen idean. Serendipisyyden kannalta olennaista on luovien henkilöiden kyky tunnistaa ja tarttua tällaiseen onnekkaaseen sattumaan, sekä olla sitoutunut luovaan prosessiin. Jotta serendipisyys saa mahdollisuuden tukea luovaa prosessia, on paljon kiinni henkilöiden intuitiosta, heittäytymisestä ja rohkeudesta. (Malmelin & Virta 2017, 1520, 1522.)

Taiteellisessa työskentelyssä voi tapahtua monia erilaisia epäonnekkaalta tuntuvia sattumuksia, joihin kuitenkin on mahdollista suhtautua merkityksellisinä ja juuri oikeaan suuntaan ohjaavina tapahtumina. Olen esimerkiksi saattanut vahingossa sotkea vielä kosteaksi jääneen musteen valmiina pitämäni kalligrafiatyön. Valmiin työn pilalle meneminen onkin antanut minulle mahdollisuuden tehdä työn uudelleen hieman eri tavalla ja paremmin. Uudelleen työtä tehdessä olen oivaltanut uusia tapoja viedä työtä vielä viimeistellymmiin pidemmälle. Kokemus uuden mahdollisuuden saamisesta on yhdistynyt myös sen oivaltamiseen, että testaaminen ja kokeilu ovat hyväksi idean jalostumisen kannalta. Avoimuus ja uteliaisuus on tällöin auttanut viemään eteenpäin, virheeseen juuttumisen sijaan.

Synkronisiteetti

Serendipisyyden kaltainen, merkityksellisiä sattumia kuvaava kiinnostava käsite on synkronisiteetti. Itävaltalainen psykiatri Carl Gustav Jung mainitsi ensimmäisen kerran synkronisiteetin käsitteen vuonna 1930. Hän tarkoitti sillä ei-kausaalisia, merkityksellisiä yhteensattumia. Jungille synkronismi oli selkeä todellinen ilmiö, joka vaikuttaa maailmassa kausaliteetin ja sattuman ohella. Jung esitti synkronismin olevan yksinkertaisesti merkityksellinen sattuma, vailla mystisyyttä. (Jung 2011, 10–11.) Olen kiinnostunut synkronisiteetistä osana intuitiivista merkkien havaitsemista, luovaa merkitysten muodostamista, sekä alitajunnan prosesseja.

Synkronisiteetti tarkoittaa merkityksellisten sattumien psykologista prosessia, jossa tapahtuu henkilön sisäisen kokemuksen kuten unen tai ajatuksen, epäkausaalinen yhdistyminen ulkoiseen tapahtumaan. Synkronistisessa tapahtumassa olennaista on henkilön sisäisen sekä ulkoisen maailman tapahtuman välinen yhteys. Yhteys ei ole syy-seuraussuhde, vaan asioiden välinen merkitys. Näiden kahden tapahtuman yhteydellä on niin suuri merkitys, että Jungin mukaan ei voi olla kyse pelkästä sattumasta. Yleinen tunnistettava esimerkki synkronisiteetista on, että näkee unta sellaisesta tuttavasta, jonka kanssa ei esimerkiksi ole ollut hetkeen yhteydessä, minkä jälkeen häneltä voi tulla yhteydenotto. (Jung 2011; Kime 2019, 782.) Tällaiset sattumat ovat arjessa kokemukseni mukaan hyvin positiivisia. Toisinaan merkityksellisiä sattumia ei tunnu tapahtuvan lainkaan, joskus niitä tippuu kohdalle tämän tästä.

Synkronistinen hetki mahdollistuu, kun henkilöllä on avoin sisäinen asenne, sekä uteliaisuutta elämän odottamattomuutta kohtaan (Russo-Netzer & Icekson 2020, 600). Hetkellisesti voimistunut herkkyys havaita sattuma ympäristössä voidaan yleistää mihin tahansa voimistuneen herkkyyden tilaan, joka on tärkeä kyky ihmisen selviytymisessä ja evoluutiossa (Kime 2019, 793). Synkronistisilla kokemuksilla on yhteistä mieleenpainuva tunnereaktio, oikea ajoitus tai samanaikaisuus, sekä huomionarvoisuus. Synkronistisen kokemuksen käsittelyyn liittyvillä tunteilla on

yhteistä tunteiden positiivinen luonne. Tapahtumasta saatu kokemus voi herättää tunteita kuten myötätuntoa, rakkautta, ihailua ja kunnioitusta. Synkronistiset kokemukset ovat ennalta-arvaamattomia, epämääräisiä, joskus jopa kyseenalaistettavia, mutta kokemuksen reflektointi ja merkitysten havaitseminen edesauttavat varmuuden kokemuksen vahvistumista, sekä voivat lisätä jopa yhteyden kokemusta maailmaan. (Russo-Netzer & Icekson 2020, 600, 602–603.)

Synkronismin ilmiötä ja siitä puhumisen tapaa on syytä voida myös kyseenalaistaa. Se voi kuulostaa ihmisen tarkoitushakuiselta ja jopa yliluonnolliselta merkitysten hakemiselta asioista, joilla ei ole todellisuudessa mitään muuta yhteyttä, kuin ihmisen halu uskoa yhteyteen ja merkitykseen. Kimen mukaan synkronistiseksi kuvatuilla tapahtumilla on usein hyvin ilmeinen luonne, sillä ne ovat helposti tunnistettavissa, havaittavissa ja sanallistettavissa. Kime esittää, että kyseessä on ihmisen biologinen ja evolutiivinen kyky muodostaa merkityksiä yhdistelemällä tapahtumia. (Kime 2019, s. 783.) Tästä itselleni tulee mieleen myös aiemmin tutkielmani toisessa luvussa käsittelemäni hahmontunnistuksen ilmiö osana intuitiota. Kahneman puhuu kuvainnollisesti systeemi yhden intuitiosta toisinaan agenttina, jolla on tiettyjä mieltymyksiä. Toisinaan hän kuvailee systeemi yhtä assosiativiseena koneena, joka havainnoi todellisuutta monimutkaisten linkitysten ja yhteyksien kautta. (Kahneman 2011; 77.)

Kahnemanin vertaukset ovat oivaltavia. Olen itse kokenut, että onnekkaiden ja merkityksellisen sattuman havaitsemisesta seuraa siihen liittyvä tunnereaktio kuten huvitus, ihmetys tai innostus, minkä kautta voi halutessaan muodostaa ja sanallistaa merkityksen. Luovassa työssä sattumukset ovat onnekkaita, kun niihin liittyy oivallus sekä ideaan tarttumien.

Eräs aiempi kokemukseni onnekaasta sattumasta luovassa prosessissa

Vuonna 2022 eräs artisti pyysi minua piirtämään hänen kaksi käytössä olevaa logoa uusiksi. Huomasin logojen olevan hyvin eri tyyliä keskenään toteutuksen, viimeistelyn jäljen ja muotokielen osalta. Niissä oli yhteistä vierekkäisten kirjainten pystylinjojen sulauttaminen toisiinsa rytmikkäästi ja graafisesti. Toinen logoista

oli ympyrän muodossa hyvin selkeä- ja tasalinjaisena vektorigrafiikkana, jossa oli moderni vaikutelma. Toinen oli pystymuotoon suunniteltu tekstuurinen ja historiallisempaa tyyliä viestivä symbolimaisempi merkki.

Koen artistin kyseisen musiikkiprojektin omalla tavallaan historiallisena sen epätavanomaisten ja monipuolisten ja akustisten soittimien vuoksi, pidin musiikkia orgaanisena, henkisenä ja meditatiivisena. Aiemmin olin kokenut artistin musiikin myös hyvin visuaalisena ja toisiin maailmoihin vievänä. Ajattelin, että logoja voisi yhtenäistää toteuttamalla ne samalla työvälineellä, tavoitellen jonkinlaista ajattomuutta. En kuitenkaan tiennyt, kuinka sen tarkalleen ottaen tekisin ja jätin tehtävän hautumaan vielä useiksi viikoiksi.

Ulkoillessani puolisoni ja koiramme kanssa talvisen järven ympäristössä, huomasin rannalla lumesta kohoavan pitkiä järviruokoja. Mieleeni oli jäänyt hatara muistikuva, että tällaisia putkimaisia kuivia kasveja saattaisi voida hyödyntää piirtämisessä. Osittain leikillä katkaisin mukaani pari järviruokoa ja vein ne kotiin, vaikka olin lähellä luopua hölmöltä tuntuvalta ajatuksesta ja tiputtaa kasvit maahan. Myöhemmin kotona testasin järviruokoja musteella piirtämiseen.

Ehkä tiedostamattomassa mielessäni olin ajatellut myös tätä logopyyntöä, sillä myöhemmin oivalsin käyttää järviruokoa näiden logojen uusiksi piirtämiseen. Logojen piirtäminen ruokokasvilla ja musteella oli haasteellista ja vaati useita versioita, mutta lopulta koin löytäneeni sopivan tuntuman välineeseen ja toteuttavaan kuva-aiheeseen. Järviruoko ja muste antoivat logoihin yhtenäisyyttä, orgaanisuutta, mutta myös vaikeasti ennakoitavan käsintehdyn piirtojäljen, joka myös mielestäni tukee kyseisen musiikin henkeä.

Alussa artistin kanssa lyhyesti viestittelyn myötä olin määritellyt itselleni ongelman, jota lähtisin ratkaisemaan. Sattumalta osasin ulkoillessani kiinnittää huomiota järviruokoihin, joiden muistelin sopivan piirtämiseen. Myöhemmin oivalsin yhdistää nämä kaksi asiaa, sekä oivalsin näiden kasvien olevan ratkaisu ongelmaan. Samanaikaisesti olin pitänyt tiedostamattomassa mielessä tulkintani

ja kokemuksen kyseisestä musiikista. Prosessi oli serendipinen siltä osin, että olin saanut yllättävän idean kokeilla järviruokoa piirtämiseen, minkä oivalsin yhdistää tähän logoprojektiin. Olin intuitiivisesti avoin ympäristölle ja ajatuksilleni, sekä rohkenin kuunnella ideaani.

Voisi siis tulkita, että intuitio ja onnekkaat tai merkitykselliset yhteensattumat kulkevat toistensa rinnalla. Intuitiivinen järjestelmä poimii hyödyllisiä ja tärkeitä sattumia ja päättelevä mieli voi tulkita yhteyden merkitystä. Herkkyys ja avoimuus mahdollistavat sattumien huomaamisen ja sallii niiden tulkinnan. Ehkä synkronisiteetti voi olla intuitiivisen järjestelmän tapa tunnistaa henkilölle itselleen tärkeitä yhteyksiä. Intuitiivisen tiedon polulla kulkiessaan ihminen on avoin huomaamaan ympäriltään erilaisia ihania merkkejä, jotka hän ymmärtää ja rohkenee poimia merkityksellisyyden koriin, sekä käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti. Serendipistä tai synkronistista kokemusta ei mielestäni ole tarpeen poisselittää, järkeistää tai ylianalysoida, mutta niihin voi olla hyvä suhtautua uteliaasti ja pohtia kriittisesti, mistä kokemus tulee, mitä se herättää itsessä, sekä millaisen mahdollisuuden se voisi antaa.

3.3 Kohti kirkkautta

Intuition kehittämisestä puhuttaessa tarkoitetaan Raamin (2016) mukaan sitä, että kehitetään omaa kykyä kuunnella intuitiotaan. Tämä johtuu siitä, että intuition järjestelmä itsessään toimii jo kuten pitää. Tärkeä lähtökohta intuition kuunte-lun kehittämisen kannalta on intuitiivisen järjestelmän olemassaolon ja luonteen hyväksyminen. Intuition järjestelmästä nousee sekä tärkeää ja hyvää, että huonoa ja epäluotettavaa tietoa, joten intuitiivista tietoa täytyy voida arvioida. Myöskään päättely ei ole virheetöntä, vaan tarvitsemme molempia ajattelun järjestelmiä. Intuutiosta nouseva potentiaali pääsee esiin kahden järjestelmän yhteistyöstä. Omalta intuitioltaan on mahdollista kysyä vastausta suuntaamalla mielensä tarkoituksellisesti kohti ratkaisua. Olennaista suuntaamisen kannalta on, kuinka ymmärtää itse oman intuitionsa lähteitä ja toimintaa. (Raami 2016; 2020.)

Arjessa epämääräisesti oman intuition kuuntelemisesta puhuttaessa intuitio asosioidaan helposti tuntemukseen. Tunteet, kehotuntemukset, sekä ajatukset ovat linkittyneet toisiinsa, mutta Raamin (2016) mukaan ne ovat keskenään eri asioita. Raamin mukaan pelkkä tunne siitä, että jokin tuntuu oikealta, ei vielä riitä intuition oikeellisuuden perusteeksi. Kahnemanin (2011) mukaan henkilön varmuus jostain asiasta, johon hänellä on intuitio, ei todista mitään intuitiivisen valinnan paikkansapitävyydestä tai oikeellisuudesta. Joissain tutkimusasetelmissä on havaittu, että varman oloiset intuitiiviset, nopeat testivastaukset voivat olla yhtä epätarkkoja kuin arvaukset. (Kahneman 2011, 239.) Raami puhuukin tarkastelu- tai arviointipisteiden käytöstä. Intuitiivinen tieto voi olla epäluotettavaa ja vinoutunutta, joten intuitiota kannattaa arvioida erilaisten tarkastelupisteiden kautta. Mitä tärkeämpi kysymys, sitä useampien tarkastelupisteiden käyttö on viisasta. (Kahneman 2011; Raami 2016.)

Tarkastelupisteitä voivat olla kehotuntemukset, erittely mistä intuitio tulee tai mihin se pohjautuu, ympäristön havainnointi, muiden ihmisten intuitiot sekä erityisesti omien voimakkaiden pelko- ja toivetilojen tunnistaminen. Omista pe-loista, toiveista ja haluista tietoiseksi tultuaan, kannattaa erotella mistä intuitiivinen tieto tulee ja mihin se pohjautuu. Oma luotettavia intuitioita on mahdollista opetella erottamaan satunnaistuntemuksista. Alkuun erottelukyvyn kehittämisessä pääsee tulemalla tietoiseksi kaikista mielen sisäisistä sepityksistä. Vaikuttaa siltä, että intuition arviointi on kytköksissä oman intuition kehittämiseen. (Raami 2016, luku: Intuitio on kehittyvä kyky.)

Raami tuo väitöskirjassaan (Raami 2015) esiin, kuinka muotoilun opiskelijoille järjestetyn intuitiota tukevan valmennuskurssin alkaessa opiskelijat kertoivat ennakkoluuloistaan ja peloistaan intuition luotettavuudesta ja harhaanjohtavuudesta. Tällaiset huolet olivat kuitenkin lieventyneet jonkin aikaa sen jälkeen, kun intuitiota oli ryhdytty kehittämään. (Raami 2015, 142.) Intuitiivisen tiedon signaalien vastaanottamisen äärellä on hyvä oleilla, ennen kuin siirtyy analyysiin. Tutkimusten mukaan intuitiivisen tiedon yllianalysointi heikentää intuition tarkkuutta.

Design-opiskelijoiden suunnitteluprosessissa analyysistä ja päättelystä liikkeelle lähteminen kaventaa ratkaisuvaryyttä, kun taas intuitiivisessa työskentelyssä ajattelunsa voi pitää joustavana. (Raami 2016, luku: Mistä saamme tietoa.)

Käsittelin aiemmin mielen joustavuuden lisäämistä meditaation avulla. Oman intuition arviointi ja kehittäminen vaatii Raamin (2020) mukaan objektiivisuutta, huokoisuuden luomista, sekä kiinnittymättömyyden tilaa, jotta valmiit uskomukset eivät ohjaa havaitsemiamme asioita. Oman tiedon haastaminen vaatii joustavuutta, hyviä itsetuntemustaitoja, tunteiden säätelyä, sekä kritiikin sietämistä. Peruutuspeili-vertauksessa katsomme maailmaa auton peruutuspeilin kautta, vaikka edessämme olisi koko tuulilasi. Tyypillisesti näemme uskomuksiimme pohjaten maailman, joka tukee valmiita käsityksiämme - siitäkin huolimatta, että se olisi hyvin kapea osa todellisuudesta. (Raami 2020.) Tutuus kuitenkin on turvallista.

Oman tutun ajattelun boksen reunojen venyminen on kuitenkin tyypillisesti epä-mukavaa ja ärsyttävää, se herättää Raamin (2020) mukaan helposti erilaisia defensiivisiä puolustusreaktioita. Nämä epä-mukavuuden tuntemukset ovat tärkeitä signaaleja, joihin kannattaa kiinnittää huomiota ja suhtautua uteliaisuudella, koska niiden takaa voi löytyä uutta potentiaalia. Omassa kalligrafiaprojektissani epä-mukavuuden tunteen myötä katsoin työtäni uudelleen, mistä oivalsin työn olevan juuri hyvä sellaisenaan. Raami (2016) esittää, että epä-mukavuus aiheutuu jostakin mielen esteestä, jonka tarkoitus on suojella mieleme eheyttä pitämällä asiat loogisina ja ymmärrettävinä. Kuitenkin etsiessämme ratkaisun potentiaalia laajemmasta intuition avaruudesta, pitää pystyä levittämään näkökulmiamme, tehdä tuoreempia havaintoja ja laajentua kohti uutta. Oman boksinsa ulkopuolelle päästyään voikin huomata olevansa toisessa, isommassa boksissa. (Raami 2016; 2020.) Voisi siis sanoa, että ahdistusta kohti meneminen kannattaa.

Erota intuitio tiedostamattomista tunteista

Raamin mukaan intuitiota sumentavat voimakkaat tunteet. Tiedostamattomat pelot ja toiveet voivat sekoittaa intuition ja häiritä tulkintaamme tilanteista, sekä ohjata päätöksiämme todellisuudessa epäintuitiivisella tavalla. Tällöin kyseessä

voi olla ”fiiliksen mukaan”, toiveikkaalla tai pelokkaalla tunteella tehty ratkaisu. Intuition luotettavuuden arvioinnin kannalta on erittäin tärkeää, että intuition tulee pystyä erottamaan voimakkaista tunteista. Raamin mukaan useat keksijät ovat kertoneet, etteivät tunteet liity oivalluksen tai idean saamiseen. Sen sijaan tunteet ovat usein seurausta ajatuksista. (Raami 2015, 111.)

Raami (2015) on tutkinut väitöskirjassaan muotoilun opiskelijoiden omia kertomuksia intuitiivisista kokemuksistaan luovan työskentelyn parissa. Kiinnostavana ristiriitana on mainittu tunteiden osuus intuitiossa. Jotkut kertovat, kuinka heidän kokemuksessaan intuitioon ei liity tunteita, kun taas eräs opiskelija kertoi kyönelehtivänsä editoidessaan. Samaistun itse tavallaan molempiin - ajatuksen tai idean saaminen ei itsessään välttämättä herätä vielä tunnetta, mutta sen käsittely saattaa tuoda kyöneleet silmiin tai hymyilyttää. Raamin mukaan tällöin voi olla, että tunnereaktio alleviivaa saadun intuition tärkeyttä. Opiskelijat ovat saattaneet kokea, ettei sisäisestä tiedosta kannusteta puhumaan ja että intuitiivista tietoa pidetään jopa näkymättömissä, mikä aiheuttaa valtavaa inhimillistä kärsimystä. (Raami 2015.) Olemassa olevan asian kieltäminen ei lisää luovuutta tai avointa hyväksynnän tilaa.

Intuitio ei ole sama asia kuin pelko, ihastuminen, alitajuinen toive, mielihalu, kiihko tai mielikuvitus. Jotta pääsee käsiksi älykkääseen intuitioon, täytyy kehittää tuntemusten, ajatusten ja tunteiden erottelukykyä. (Raami 2016, luku: Intuitio on ajattelun perusta.) Voimakkaan tunteen aktivoitumisen myötä looginen ajattelu jumittuu, emmekä pysty ajattelemaan järkevästi. Tämä pätee sekä päättelyyn että intuitioon. Riepottelevien tunteiden sijaan intuitio toimii Raamin (2020) mukaan parhaiten eleettömän rauhan tilassa, jossa ”mikään ei vedä eikä työnnä”. Myös intuition kehittämisessä on kyse päättelyn ja intuition yhteistoiminnan kehittämisestä. (Raami 2020.) Pahantuulisuus, epäytyväisyys ja alakuloisuus heikentävät intuitiivista ajattelua (Kahneman 2011, s. 69). Tämä on mielenkiintoista sen kannalta, että vaikka kuinka yleinen ajatus kurjuudessa syntyvästä luovuudesta olisi, älykäs intuitio tarvitsee mielen kokemaa tasaisuutta ja turvallisuutta. Olen oppinut viime aikoina havaitsemaan, että mielen joustavuus on yhteydessä kehon

rentouteen. (Kahneman 2011; Raami 2016; 2020.)

Mitä keho kertoo?

Raamin mukaan yksi tärkeimmistä intuition tarkastelupisteistä on kehosta nouseva tieto. Tunteiden ja ajatusten mennessä ristiin, kehotuntemuksia on hyvin vaikea manipuloida. Omalle keholle kannattaa esittää yksinkertaisia, huolella muotoiltuja selkeitä kyllä tai ei -kysymyksiä. Keho voi kertoa selkeän vastauksen, tai esimerkiksi ”kyllä, mutta ei nyt”. Keho voi antaa vahvistuksia asioihin, siltä kysymällä saa lisää tarkastelupisteitä ja välineen arvioida intuition luotettavuutta. Vatsa, sydän ja iho voivat viestiä. Mikään tuntemus ei kuitenkaan anna suoraa yksioikoista vastausta, vaan tuntemusta kannattaa tutkia tarkemmin. (Raami 2016; 2020.) Kalligrafiaprojektissani kiinnitin huomiota erityisesti kehotuntemuksiini, tietyllä tavalla tulini niiden kanssa ystäväksi. Opin tulkitsemaan ne viesteinä, joille kannattaa antaa tilaa ja niiden äärelle voi pysähtyä. Kehotuntemusten aistimistani helpotti ja mahdollisti rauhallinen ja ennakoitava ympäristö.

Itselläni pallea ja rintakehä reagoivat hyvin selvästi ideoihin ja erilaisiin tilanteisiin, työskentelypäiväkirjassani puhuin myös kurkusta ja kasvojen lihaksista pohiessani suunnitteluongelmaa. Raamin (2015) haastattelemilla luovilla henkilöillä on kokemuksia sekä alitajuisista intuitioista, että kehon ulkopuolisista intuitioista, tai ei-kehollisista tuntemuksista. Raami korostaa, että ajatukset, tunteet, ja tuntemukset ovat eri asioita. Intuition itsessään ei tyypillisesti liity tunnetta, mutta esimerkiksi liikuttunut tunnereaktio voi korostaa intuition osuvuutta ja toimia yhtenä intuition arviointipisteenä. Lopulliseen päätöksentekoon on viisasta ottaa mukaan myös looginen päättely. (Raami 2015, 66, 155; Raami 2016, luku: Intuutiolla on monia ääniä ja väyliä.)

Ympäristön olosuhteet

Kahnemanin (2011) mukaan asiantuntijan intuition toimivuutta on suurilta osin mahdollista arvioida, muutaman ehdon täyttymisen kannalta. Ensiksi ympäristön tai olosuhteiden säännönmukaisuus ja muuttumattomuus on tärkeää. Assosiatii- vinen ajattelu vaatii aikaa oppia ja paljon toistoja, jotta se voi tunnistaa vihjeet

säännönmukaisessa ympäristössä. Olosuhteet vaikuttavat myös intuition luotettavuuteen. Kahneman esittää, että asiantuntijan intuitio on luotettavaa, kun nämä kaksi seikkaa toteutuu: olosuhteet ovat riittävän säännönmukaiset ollakseen ennakoitavissa, sekä asiantuntijalla on ollut mahdollisuus oppia tunnistamaan nämä säännönmukaisuudet riittävän pitkän ajan kuluessa. Tämä tarkoittaa sitä, että asiantuntija on riittävän pitkän ajan saatossa, useiden toistojen ja testaamisen myötä oppinut tunnistamaan vihjeitä, jotka johdattavat hänet luotettaviin intuitiivisiin päätöksiin. Myös yksi määre intuition luotettavuuden arviointiin on välitön palaute, joka voi vahvistaa onko intuitio osunut oikeaan. (Kahneman 2011, 240–243, 416.) Visuaalisena suunnittelijana olen saanut töistäni välitöntä palautetta kollegoilta, opiskelukavereilta ja opettajilta. Eräänlaista palautetta on myös, jos esimerkiksi esitettä lukeva henkilö joutuu vaivalloisesti lukemaan tekstejä, tai selaa esitteen läpi mihinkään katsetta kiinnittämättä. Välitöntä palautetta on asiakkaan palaute sanallisesti tai eleillä.

Tutkielmassani käsittelemääni kalligrafiatyötä varten loin itselleni sopivat työkentelymenetelmät ja olosuhteet, joiden havaitsin tukevan ja mahdollistavan oman intuitioni kuulemisen. Keskityin kuuntelemaan esimerkiksi jotain tunteista, mutta myös arvioin ja analysoin intuitiotani reflektiivisesti. Seuraavassa luvussa kerron kalligrafiaprojektistani omaäänisesti ja reflektoiden.

”Unen virran mukana
purjehdit kauas kaikesta
suurelle merelle
maailmojen äärille”

- Papa Reino 2024. Ote kappaleesta Lintuseni,
albumilta Hiljaiset Hautajaiset.

4. KALLIGRAFIATYÖ LEVYNKANSITAITEESEEN

4.1 Työn lähtökohdat

Tehtävänanto

Keväällä 2024 Filosofiaa on se vaan –levy-yhtiön yrittäjä Heikki Kynsijärvi otti minuun yhteyttä kysyäkseen mielenkiinnostani tehdä vinyyliin tekstaukset. Toiveena oli saada bluesartisti Papa Reinon, eli Kimmo Helénin tulevan albumin vinyylituloksisuuden takakanteen kaikki tekstit käsin piirrettynä, jolloin yksikään kansien kirjain ei olisi tietokoneella tehty. Yhteydenotossa Heikki kysyi ajatuksen mahdollisuudesta ja toimivuudesta. Olin heti kiinnostunut ja innostunut työstä ja uskoin sen olevan onnistuvan, kunhan tekstin tausta on rauhallinen ja neutraali. Työ tuntui kunnianhimoiselta, mutta tiesin myös pystyväni siihen. Heikki keskusteli asiasta vielä artistin kanssa, jonka innostuessa asiasta työ varmistui.

Saadessani kuulla tulevasta tekstaustyöstä, kuuntelin läpi Papa Reinon aikaisemmin julkaiseman albumin Kurjuutta kurjuuden päälle. Albumin musiikki kuulostaa äänimaisemaltaan pelkistetyltä, tunnelmaltaan rauhalliselta. Musiikissa ja sen sanoituksissa on paljon kaihoa ja murheellisuutta. Albumin musiikin voi kuvitella taustalla esitettäväksi rauhallisessa ja syrjäisessä menneen ajan kyläbaarissa, jossa on Aki Kaurismäen elokuvien tyylinen hiljainen tunnelma. Musiikista tulee mieleen blues- ja rock-musiikin yhdysvaltalaiset juuret. On kuin rock-musiikki olisi tullut pieneen kylään, jossa aika on pysähtynyt.

Papa Reino on yhden miehen bluesyhtye, joka soittaa sikarilaatikkokitaralla, huuliharpuilla ja pelkistetyillä salkussa kuljetettavilla rytmisoittimilla. Papa Reinon laulut kertovat oman tulkintani mukaan vaikeista tunteista, elämän kurjista puolista, kuolemasta, kaiken absurdiudesta ja väliaikaisuudesta. Musiikin sävy on tummanpuhuva ja mystinen, rytmin ollessa usein menevä ja tarttuva. Tunnelmassa on mukana mustaa huumoria ja itseironiaa, tietoisuutta musiikin tyylistä

ja juurista. Melankoliassa ei suinkaan vellota, vaan siihen tulee jopa huvittava ja samaistuttava sävy. Mukana on myös herkkiä ja kauniita kappaleita. Papa Reinon Spotify-profiilin kuvauksessa on mystinen sävy:

“Musta merkki tarttui Papa Reinoon siinä hetkessä kun Papa Reino tarttui sikarilaatikkokitaraansa. Kansanmusiikilla kasvanut maati-
lanpoika koki järisyttävän bluesherätyksen. Sikarilaatikkokitaran kolmen kielen epäpyhä yksinkertaisuus johdatti Papa Reinon pelkistetyn ilmaisun äärelle. Vanhojen laulujen lähteillä ja juurilla oli käytävä, löytääkseen itsensä osana bluesin alati virtaavaa jatkumoa.”
(Papa Reino, viitattu toukokuussa 2025.)

Ennen ensimmäistä yhteistä palaveriamme katsoin kuvahausta mitä sikarilaatikkokitarat ovat ja huomasin osassa olevan puiseen runkoon kaiverrettuja tai maalattuja tekstejä. Sikarilaatikoiden bränditekstit ovat visuaalisesti selkeitä ja vahvoja. Hyvin pikaisesti bluesmusiikin levynkansiin tutustuessa huomasin leikittelevyyden, retroestetiikan, sekä käsintehdyn näköisen tyylin.

Otimme ensimmäisen yhteisen videopalaverin 4.4.2024. Palaverissa käymme läpi tilaajan tekemää luonnosta vinyylin kansista. Hän tekisi kansien lopullisen taiton käyttäen tekstielementtejä, valokuvaa, sekä maalausta. Kanteen tulisi erään taiteilijan maalaus Papa Reinosta Moxsin seurojen talolla, takakanteen valokuva Papa Reinosta, sekä valokuvan oikealle puolelle tekemäni kalligrafiatekstaukset. Tekstejä olisi melko paljon: kappaleiden nimet, tekijätiedot sekä kiitokset. Aloitimme keskustelun tekstausten visuaalisesta tyylistä Heikin tekemän luonnoksen pohjalta, jonka tarkoitus oli havainnollistaa tekstien määrää ja asettelua kannessa.

Tuossa hetkessä en vielä tiennyt minkä tyyliiset tekstit tulisin tekemään, mielesäni oli ollut tarkemmin määrittelemättömänä jotain vahvoja kirjaimia. Mahdollisesti jotain sellaista, mitä olin nähnyt vanhoissa sikarilaatikoissa. Luonnoksen kaunokirjoitusmainen tyyli ei ollut itsellä mielessä, mutta myöhemmin päädyin käyttämään samankaltaisia värejä, kuin tilaajan luonnoksessa. Ajattelin, että

tekstausten on hyvä olla toteutetut musiikin tyylin mukaisesti, musiikin ja tavoiteltavan tunnelman ehdoilla. Artisti esitti ehdotuksen oman aikaisemman musiikkiprojektin visuaalisesta ilmeestä, joka ilmeni artistin lähettämässä levynjulkaisukeikan mainoksessa ja toisessa tapahtumailmoituksessa. Tyyli oli niin vakuuttavasti toteutettu, että luulin sen todella olevan vanhoja ”ullakolta löytyneitä” papereita. Nuo ilmoitukset otettiin lähtökohdaksi ja tyyli-inspiraatioksi levynkansien typografiaan.

Artisti ehdotti, että aikaisemman levynjulkistamisjuhlan julisteen otsikoiden tyyliä käytettäisiin kappaleiden nimissä, sekä julisteen leipätekstiä tekijätiedoissa. Tulkitsin kirjaintyyppin Futuraksi tai vastaavaksi geometriseksi päätteettömäksi groteskiksi kirjaintyyppiksi. Esimerkin otsikoissa on isot versaalit ja leipätekstissä gemenat, eli pienet kirjaimet suurilla alkukirjaimilla. Olin yllättynyt ideasta ja mietin sen toimivuutta omalta osaltani tekstin toteuttajana. Tunsin huolta, koska ajattelin että Futuraa olisi vaikea imitoida käsin, niin että lopputulos näyttäisi mielekkäältä ja suuren tekstimäärän tekeminen olisi sujuvaa. Pohdin myös omaa tarkoitustani työssä, mitä minulla on annettavaa. Pohdin hankalan tunteen selitystä myöhemmin päiväkirjassa useaan otteeseen. Koin kuitenkin hyväksi ideaksi tehdä kappaleiden nimet suuraakkosilla ja Futuran tyyllisesti. Osasin jopa arvioida niiden tekstaamiseen menevän kolme tuntia, mikä lopulta piti paikkansa.

Keskustelimme huolenaiheesta palaverissa ja asiakas hyvin empaattisesti tunnisti valmiin kirjaintyyppin jäljittelyn mahdollisesti epämiellekkääksi tehtäväksi, vaikka en ehkä itse osannut tarkemmin ilmaista mikä siinä minua huoletti. Keskustelimme mistä inspiraatiota tekstiin voisi olla hyvä idea hakea jäljittelyn sijaan, sekä millaista tunnelmaa voisin tavoitella. Kimmo mainitsi 1950-luvun hengen sekä vanhat kuolinilmoitukset, jotka otin mielelläni selkeäksi vaikutteeksi ja lähtökohdaksi. Lisäksi palaverissa itselläni tuli mieleen 50-luvun maalatut mainoskyltit. Hain hautajaisilmoituksia ja käsinmaalattuja mainoskylttejä myöhemmin netistä, mutta jätin asian hautumaan. Päätin luottaa, että musiikin kuuntelu johdattaa minut oikeaan suuntaan.

Tilaaja toimisi kansien lopullisena taittajana ja keskustelimme palaverissa hänen ideastaan asettaa leipäteksti keskitettynä. Tässäkin kohtaa huomasin oman ajatteluni rajoituksia, koska pidin sitä hankalana ja epäluonnollisena toteutettava kalligrafisesti. Siinä hetkessä en osannut ajatella vielä koko työprosessia läpi, vaan mietin ainoastaan, kuinka teksti olisi itselleni luontevaa kirjoittaa. Tilaaja esitti kuinka tekstirivien keskitasaus olisi mahdollista, mikä piti itselläni oivaltaa, jotta näin sen mahdolliseksi. Kokeilimme myös tasarivitystä tekstimassan säännönmukaistamiseksi.

Tehtäväksi muotoutui palaverin myötä siis piirtää käsin vinyylin takakannen kaikki tekstit: kappaleiden nimet, tekijätiedot, kiitostekstit, Papa Reinon sekä levy-yhtiön olemassa olevat logot, sekä muut pakolliset julkaisuun liittyvät tiedot. Keskeinen jo tehtävästä kuullessani määritetty suunnitteluongelma liittyi tekstin luettavuuteen. Tekstiä tulisi olemaan paljon, luultavasti melko pienellä painetuna. Sovimme että taustasta tulee yksivärinen, mikä edesauttaa luettavuutta. Tällöin tekstin luettavuus olisi minun käsissäni.

Palaverin jälkeen sain kaikki tarvitsemi tekstimateriaalit sekä sain kuunneltavakseni tulevan albumin musiikkia. Kuuntelin levyn läpi joitakin kertoja ennen kuin aloin luonnostelevaan mitään. Musiikin kuuntelu ensimmäistä kertaa oli jännittävää. Mielikuva mahdollisesti käsityönä tehdystä sikarilaatikkokitarasta on jo hyvin vahvasti rouhean tee-se-itse-henkinen. Musiikista tuli mieleen amerikkalaiset elokuvat, jotka sijoittuvat 1920–1940-vuosikymmenten Yhdysvaltoihin. Myös Suomen 1950-luvun maaseutu oli mielikuissani. Tätä tuki erityisesti se taustatieto, että albumi oli äänitetty Jyväskylän maaseudulla sijaitsevassa Moxin seurojentalolla, joka on rakennettu vuonna 1933. Levylle on tallentunut hirsitalon lattioiden narinaa ja sateenropinaa, jonka koin hyvin inspiroivana, tilallista mielikuvaa ja tunnelmaa rakentavana. Ympäristön voi mielestäni aistia musiikissa, kuinka ääni kuulostaa tilassa pehmeältä ja kevyesti kaikuvulta. Hiljaiset Hautajaiset –albumin sanoitukset ovat synkeät, mutta sisältävät nihilistisen mustaa huumoria. Musiikki on suurelta osin menevää ja rytmikästä, jalan alle menevää.

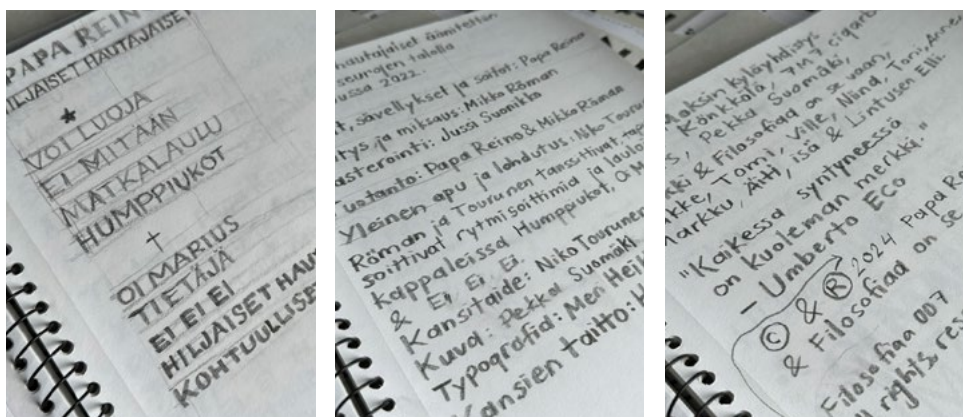
Mukana on myös herkkiä, kauniita ja syvällisiä kappaleita. Pidin musiikin tunnelmasta ja koin Futuran tyyllisen geometrisen kirjaintyyppin sopivan musiikin henkeen kappaleiden nimien osalta.

Jo tässä vaiheessa havaitsimme yllättäviä yhteensattumia. Aloituspalaveria ei ollut ehtinyt kulua montaakaan minuuttia, kun tilaaja kertoi juuri sillä hetkellä saaneensa tiedon meidän erään edellisen levy-yhteistyön artistin odottamattomasta menehtymisestä. Uutinen järkytti ja pysäytti meidät pois menon äärelle. Seuraavana yllättävänä sattumana ja merkityksellisenä yhteytenä oli, että Papa Reinon albumin nimeksi tulisi juuri Hiljaiset Hautajaiset. Palaverin jälkeen muistin kertoa toisesta yllättävästä sattumasta: isoisäni, jota puhuttelin pappana, oli nimeltään Reino. Koin tämän yhteyden mukavana ja sympaattisena asiana ja uskon että myöhemmin projektissa se osoittautui merkitykselliseksi seikaksi intuition ja tunteideni kannalta.

4.2 Työskentely

Hautumisvaihe

Olin antanut varsinaiseen työhön ryhtymisen odottaa. Työn aloittamista tuntui varjostavan, etten tiennyt millaisen kokonaisuuden tulisin tekemään. Huomasin takertuvani siihen ongelmaan, millaista geometrisen groteski kirjaintyyppi olisi toteuttaa käsin, sekä mitä välineitä käyttäisin. Muutama päivä palaverin jälkeen piirsin kirjaimet lyijykynällä luonnoskirjaan, samalla pohtien palaveria.

Kuva 4: Teksteihin tutustumista lyijykynän kanssa.

Kirjoitettaviin sanoihin tutustuessa ja tehtävänantoa peilattaessa sain jäsenneilyä mikä itse ongelma on ja ymmärsin että se on minun itseni ratkaistavissa. Mielelläni vahvistui ajatus toteuttaa työn perinteisellä tasakärkisellä kalligrafiaterällä sen sujuvuuden vuoksi. Pohdin kalligrafiatektauksen toteutusta pääosin teknisen toteutuksen ja työvälineiden luoman lopputuloksen kannalta, pohtien tavoiteltavaa tyyliä. Mielelläni oli alkanut vahvistua ajatus toteuttaa leipätekstit tasakärkisellä kalligrafiaterällä, koska tiesin, millaista jälkeä tasakärkisellä terällä saan. Pohdin siis toteutustapaa oman kokemuseräisen tiedon kautta, samalla kun hahmottelin tekstejä lyijykynällä.

Päiväkirja, 7.4.2024. Ongelma ei mielestäni siis ole fontin jäljittely, vaan juuri noin koneellisen fontin jäljittely. Pääsimme kuitenkin yhteisymmärrykseen, että tavoitteena on tunnelma, tunnelmaa voin Kimmon mukaan hakea inspiraatioksi hautajais- ja kuolinilmoituksista.

Pohdinnan ja tekstiin tutustumisen loppuvaiheessa sain myös välähdysmäisen idean toisesta mahdollisesta toteutustavasta. Mieleeni tuli idea, että kirjaimet voisi olla mahdollista kaivertaa jonkinlaiseen laattaan, joita käyttäisi tekstin painamiseen. Olin hämmästynyt ideasta. Uusi ja itseäni hämmästyttävä idea oli kuitenkin helppo hylätä, sillä se ei tuntunut minusta oikealta. Idean saaminen kirjainten kaivertamisesta painamista varten tuntui alkuun hyvin yli-innostavalta ja yllättävältä, mutta kun "nousu" ideasta oli nopea, oli myös lasku. Idea oli valpastuttava ja adrenaliinipitoinen. Sitä tarkemmin harkitessani ja tunnustellessani innostuksen tunne laantui, keho rauhoittui ja idea sai lipua pois. Pian tiesin, etten halua toteuttaa ideaa ja tunsin torjuvani sen. Idea oli helppo unohtaa epäsovivana tähän kyseiseen tarpeeseen. Tiedostin sen olevan se voi olla mahdollinen jossain toisessa työssä.

Päiväkirja, 9.4.2024. Tavallaan annoin tuon omien kirjainten kaiverruksen lipua ja mennä ohi. Ideasta oli helppo päästä irti, vaikka siitä innostuinkin paljon. Idea alkoi tuntua siltä, etten halua tehdä sitä. Aloin mieltä uudelleen kirjainten piirtämistä käsien toteutuksen kannalta.

Tunne tarpeesta torjua voimallinen ja välähdysmainen idea saattoi olla noettista

tietoa. Noeettinen tieto on Raamin mukaan intuitiota, joka ei pohjautu opittuun tietoon, vaan tieto voi ilmestyä esimerkiksi välähdyksenomaisesti, unessa, muuntuneen tietoisuuden tilassa, tyhjyyden tai yhdistymisen tunteena. Sitä voidaan sanoa myös sisäiseksi tiedoksi. Noeettinen tieto voi olla kokemuksena voimallinen ja selkeä. Osa merkittävistä tieteen keksinnöistä on syntynyt noeettisesta tiedosta. (Raami 2015, 57; 2016, luku: Mitä intuitiosta tiedetään.)

Tehtävään virittyminen

Katsoin muutama päivä palaverin jälkeen ensimmäistä kertaa Kaurismäen elokuvan *Kuolleet lehdet*. Elokuvan lavasteissa, kuten erilaisissa julisteissa näkyvät tekstit sekä elokuvan lopputekstit, olivat tuota levynkansiin toivotun ajan henkeä. Modernia groteskitypografiaa esiintyi niin julisteissa, mainoskylteissä, yritysten logoissa kuin elokuvan lopputeksteissä. Päiväkirjan perusteella yhdistin myös elokuvan ”kaurismäkeläisen” vanhanaikaisuuden ja ajattomuuden suhteen yhdistyvän Papa Reinon musiikin estetiikkaan. Koin sattumalta valikoidun elokuvan inspiroivaksi levynkansia ajatellen.

Elokuvan katsomisen myötä koin tarvetta ja uteliaisuutta tutkia kalligrafiavälineistöäni. Silloin onnistuin myös viimein kiinnittämään tasaterään mustetta säilövän satulan pihdeillä, kun aikaisemmin olin epäillyt, ettei satula sopisi terään. Oivallus vahvisti innostumistani projektista, sekä toteutustavan valinnan. Sen myötä myös osasin sanallistaa tarkemmin, mitä olin pohtinut alkujaan koneellisen kirjaintyyppin piirtämisestä käsin. Voisi sanoa esimerkiksi, että elokuva olisi johdattanut sopivan kalligrafiavälineen luo, mutta koin itse olevani niin utelias ja suuntautunut projektiin, että se pyöri tiedostamattomassa ja tietoisessa mielessäni paljon.

Päiväkirja, 9.4.2024. Nyt heräsi ajatus, että nyt kun innoitus vahvistui, vahvistui myös keino toteutukseen.

Se mitä pohdin ei siis liittynyt fontin jäljittelyyn itsessään, vaan siihen että modernin fontin muotoilussa ei ole käsin kirjoittamiseen viittaavaa, mutta käsin tekemisen myötä se vaikutelma luonnollisesti tulee mukaan. Kannen tekijätiedot olisivat myös hyvin hidasta toteuttaa maalaamalla.

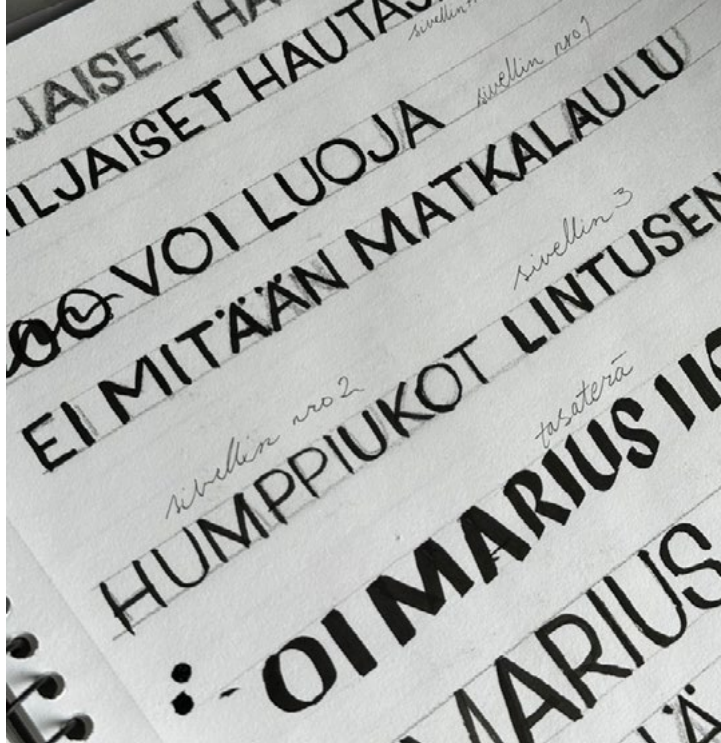
Samalla viikolla katsoin 1920-luvun Yhdysvaltoihin perustuvan elokuvan *Killers of the Flower Moon*, jossa oli myös jossain määrin inspiroivaa typografiaa. Elokuvien katsominen ja niiden typografiasta inspiroituminen oli sattumaa, sillä puolisoni ehdotti niiden katsomista. Jopa hänen ostamassaan viinipullossa oli samanlaista modernia groteskitypografiaa. Sen sijaan että olisin tarkoituksellisesti hakenut tiettyjä visuaalisia referenssejä malliksi, toivotunlainen kirjaintyyppi tuntui nousevan esiin ympäristöstä tiheästi.

Nämä työskentelyä kohti innoittaneet onnekkaat sattumat ovat serendipisyyttä (Malmelin). Serendipisyys vaatii työskentelyn olosuhteilta turvallisuutta, avoimuutta, vapautta tehdä valintoja itse, sekä tunnetta tietystä suunnasta. Oma avoimuus mahdollistaa sattumien ja satunnaisten tapahtumien merkityksellisyyden huomaamisen, sekä niistä nousevien ideoiden hyödyntämisen luovassa työssä. (Malmelin & Virta 2017, 234–235; Malmelin & Virta 2019, 1525.) Intuitio on tällaisten näennäisesti erillisten asioiden merkityksellistä yhdistelyä (Raami 2016).

Luonnostelu ja testaus

Koin ympäristössä suorastaan vilisevän kirjaintyyppin innostavaksi ja rohkaisevaksi. Se herätti tunteen, että oli juuri oikea aika aloittaa työskentely. Lähes viikko palaverin jälkeen kokeilin eri välineitä kappaleiden nimien, eli otsikkotyylien tekemiseen. Kokeilu oli varsinaisesti vasta tuntuman hakemista kirjaimiin, sekä välineiden testaamista. Sen myötä sain lisää uskoa siihen, että idea toimii. Sain käsityksen millaisella siveltimellä teksti kannattaisi toteuttaa ja kuinka saisin siitä selkeämmän. Kynänterien ja siveltimien testaaminen oli tärkeää lämmittelyä, tutustumista ja tuntuman hakemista tekstiin. Tekstirivit kirjoitin ensin lyijykynällä paperille, jolla hahmotin miten pitkiä riveistä suunnilleen tulisi. Myös kirjainten sopivaa korkeutta piti hakea kokeilemalla. Lähetin ensimmäisen luonnoksen heti tilaajan ja asiakkaan nähtäväksi (*kuva 5*). Myös he vahvistivat suunnan olevan oikea.

Tässä vaiheessa keskustellessa nousi esiin myös ongelma, että luonnoksen perusteella on vaikea hahmottaa, millainen kokonaisuus lopulta olisi vinyylin kannessa.

Kuva 5: Välineiden testailua otsikkotyyliä varten.

Kuva 6: Ensimmäinen luonnokseni tekstin taitosta.

Asiakas pyysi tilaajalta luonnoksen, josta voisi nähdä, miltä taitto näyttäisi Futura-kirjaintyyppillä. Halusin itse kokeilla sitä ensin, koska mielessäni oli muutenkin ollut testata taittoa jollain muun tyyllisellä fontilla. Kokeilin pelkkää Futuraa nopeasti, mutten pitänyt siitä miltä se näytti tai millaisia mielikuvia se minulle toi. Ajatukseni oli etsiä kirjaintyyppi, joka muistuttaa sitä, miltä käsintehtyä kalligrafiatekstistä voisi suurinpiirtein tulla. Selasin Adobe Fonts -sivustolta erilaisia vaihtoehtoja fraktuurafonteista. Fraktuura on kirjaintyyppi, jota käytettiin erilaisissa painotuotteissa Suomessa 1900-luvulle asti. Fraktuuraa on kuvattu ”virsikirjatekstinä”, sillä kirjaintyyppi on yleinen siinä käytössä vielä 1930-luvulle asti. Fraktuura-kirjaimet ovat kulmikkaita ja kalligrafisesti rakentuvat suorista vedoista, pala palalta. (Airas, Heiskanen & Uusitalo 1996, s. 12.) Levynkansitaiteessa blackletter- ja fraktuurakirjaintyyppit saatetaan mieltää osaksi erilaisten metallimusiikin alalajien visuaalista tyyliä. Vaikka Papa Reinon musiikki on bluesia, en pitänyt tätä tyylien yhdistämistä tai kirjaintyyppin muita historiallisia yhteyksiä ongelmana, vaan enemmänkin rohkeana askeleena.

Testasin millainen tasaus tekstiin sopisi ja mikä tekisi tekstikokonaisuudesta

★ PAPA REINO † HILJAISET HAUTAJAISET

VOI Luoja
EI MITÄÄN
MATKALAUU
HUMPPUIKOT
LINTUSENI

OI MARIUS
TIETÄJÄ
EI EI EI

HILJAISET HAUTAJAISET
KOHTUULLISET LÄKSIJÄISET

Hiljaiset hautajaiset äänitettiin Moxin seurojen talolla toukokuussa 2022.

Sanat, sävellykset ja soittot: Papa Reino
Äänitys ja miksaus: Mikko Röman
Masterointi: Jussi Suonikko
Tuotanto: Papa Reino et Mikko Röman
Yleinen apu ja lohdutus: Niko Tourunen
Röman ja Tourunen tanssivat, taputtivat,
soittivat rytmisoittimia ja lauloivat
kappaleissa Humppiukot, Oi Marius! et Ei ei ei.
Kansitaide: Niko Tourunen
Kuva: Pekka Suomäki
Typografia: Meri Heikkilä
Kansien taitto: Heikki Kgnstjärvi

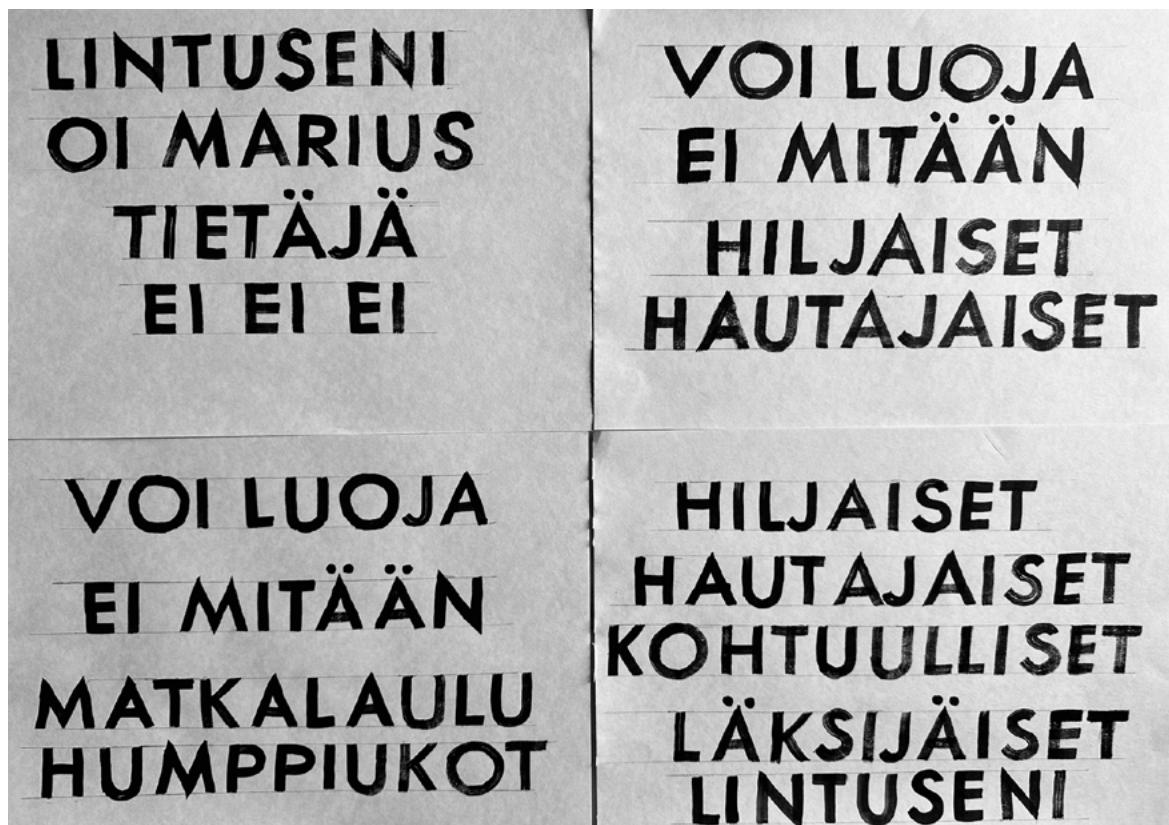
Kiitos: Moxin kyläyhdistys et Sirpa Kõnkkõlä,
7M7 cigarbox guitars, Härmälän kulttuuriyhdistys,
Pekka Suomäki, Heikki et Filosofoia on se vaan,
Sakke, Tomi, Ville, Niina, Toni, Anne, Markku,
Äiti, isä et Lintusen Elli.

”Kaikessa syntyneessä on kuoleman merkki.”
- Umberto Eco

© & © 2024 Papa Reino & Filosofoia on se vaan

tasapainoisen. Tutustuin minkä verran tilaa tekstit vaativat ja millaiseen muotoon tekstimassa tulisi suunnilleen asettumaan, sekä miten tekstit kannattaa rivittää ja välistää, sekä miten sanat asettuvat riveille tasaisesti niin visuaalisuuden tasapainoisuuden kuin luettavuuden kannalta (kuva 6). Tästä oli apua oman työni suunnittelun kannalta, mutta samalla sain esittää asiakkaalle mielestäni toimivan ratkaisun. Sain hyvää ja kannustavaa palautetta ja oli tärkeää, että olimme tässä vaiheessa yhdessä samaa mieltä tulevan tyylin toimivuudesta, sekä asettelun suunnitelmasta. Tässä vaiheessa olin sekä käyttänyt että testannut tietoani ja kokemuksiani typografiasta, kalligrafian toteutuksesta, graafisista tyyleistä sekä musiikin visualisoinnista. Asiantuntijan tietopankki koostuu monesta eri tekijästä, kuten paljosta lukemisesta, syvästä innostuksesta asiaa kohtaan, itsensä ja suorituksensa arvioimisesta sekä virheiden sietämisestä, sekä tärkeimpänä intohimoisesta harjoittelusta (Raami 2016, luku: Huippuasiantuntijuus ja tietämisen yhdistyminen).

Kuva 7: Kappaleiden nimet A4-paperiarkeille siveltimellä.

Päiväkirja, 14.4. Biisien nimet tasakärkisellä siveltimellä ja musteella, 3h.
Onnekkana sattumana kuivahtavan siveltimen tekemä tekstuuri.

Työskentelytavat ja rituaalit

Työskentelin pääosin kotonamme keittiössä. Keittiö on erillinen huone, jossa minulla on ollut oma työskentelyrauha. Laitoin aina satulatuolin pöydänpäätyyn, kirkkaan työvalon valaisemaan noin pääni korkeudelta ja enemmän vasemmalta oikealle. Tämä olosuhde ja tila ja asetelma on tuttu minulle jo muutamien vuosien kalligrafiaharjoittelun ajalta. Työskentelyn ajaksi koiramme tuli nukkumaan keittiön nurkkaan. Kuuntelin joko tunnelmallista musiikkia tai podcasteja, joskus työskentelin hiljaisuudessa. Huhtikuun lopussa olin tehnyt Spotifyyn soittolistan, joka sisältää intuitiosta kertovia podcasteja, sekä sitä tukevia harjoituksia. Kuuntelin tällaista puhesisältöä jossakin tekstauksen vaiheessa, mikä on itselleni tuttua kuunneltavaa päivätöidenkin taustalla. Kotona tutulla tavalla työskentely oli turvallista, tuttua ja ennakoitavaa, enkä kohdannut pahemmin häiriöitä. Pidän olosuhteena myös turvallista, luottamuksellista, ystävällistä ilmapiiriä, joka Heikin ja Kimmon puolesta välittyi viestinnässämme.

Muutaman vuoden kalligrafiaharrastuksen aikana olen oppinut, että kalligrafian tekemistä tukee tietty suuntautuminen työn aloittamiseen. Olen huomannut, että kalligrafia on sekä fyysistä kehonhallintaa, että mielen suuntaamista ja keskittymistä. Kalligrafiaa tehdessä keskityn kirjainten piirtämisen ja käden motoriikan lisäksi hengitykseen. Kehon toiminnan kannalta on ollut hyväksi esimerkiksi joogata kevyesti ennen kalligrafian tekemiseen ryhtymistä. Joogalla on ollut itselleni positiivinen vaikutus myös mieleen, sillä sen myötä arkisiin asioihin keskittyvät ajatuskulut ovat katkenneet. Keskittymisen suuntaaminen omaan kehoon ja hengittämiseen ovat tuoneet hyvän olon, jonka myötä kalligrafia on ollut miellyttävää niin hyvän mielen kuin fyysisesti toimivan ja rennon kehon myötä. Väitän, että olen jo tuolloin ollut oikealla suunnalla hypoteesini ollessa, että kehoon keskittyminen ja hyvä olo edesauttavat intuitiota. Meditaation on havaittu lisäävän mielen joustavuutta ja sen myötä lisäävän myös luovuutta (Müller, Gerasimova & Ritter 2016, 282). Kehon tiedostaminen ja havainnointi on toimiva tapa päästä pois mielestä, mikä auttaa saamaan kärsivällisyyttä kestää epämääräistä tietoa (Raami

2016, luku: Huippuasiantuntijuus ja tiedon yhdistyminen).

Levynkansiprojektin aikana ehkä tiedostamattomista syistä hakeuduin aina meditoimaan ennen töihin ryhtymistä. Meditaatio tai rentoutus- tai hengitysharjoitus päättyi usein myös nukahtamiseen, eli usein ennen töihin ryhtymistä olin nukkunut päiväunet. Koin, että rentoutus pysäyttää sen hetkiset murheet, puhdistaa mielen ja saa ajatukset kulkemaan paremmin niissä asioissa, joissa pitääkin. Puhdistaminen tuntuu tällä hetkellä parhaalta metaforalta. Mielen puhdistuksen jälkeen ryhdyin suoraan töihin. Työskentelytilassa minulla oli työni usein valmiiksi esillä. Työt aloittaessani minulla oli keskittynyt ja rento olo ja olin utelias työtä kohtaan. Mahdollisiin pulmiin suhtauduin mielenkiinnolla ja uteliaisuudella. Koin palkitsevana, että sain päätyä omiin ratkaisuihini itsenäisesti.

Eräällä kerralla kokeilin tarkoituksenmukaisesti hakea tietoa intuitioltani Asta Raamin (2020) ohjaaman harjoituksen kautta. Sain harjoituksesta suoran intuitiivisen vastauksen, minkä tyylisiä tekijätietojen kirjainten tulee olla. Harjoituksessa tuodaan mieleen ongelma tai asia, johon haluaa ratkaisun tai ohjausta. Ensin tunnustellaan, miltä pohdittava asia tuntuu. Seuraavaksi pohdittava asia lasketaan rauhallisella uloshengityksellä mielestä sydämeen. Tunnustellaan, miltä se tuntuu sydämessä, mitä sydän kertoo. Vaikka asia koittaisi palata mieleen tai rationaaliin päättelyyn, asia lasketaan päättäväisesti takaisin alas sydämeen seuraavalla uloshengityksellä. Asian voi myös laskea palleaan, tunnustella mitä pallea kertoo asiasta. Vaikka keho kertoisikin jotain, päätöstä ei tarvitse tehdä puhtaasti intuition perustuen, vaan päätökseen voi ottaa tueksi kehon kertoma tieto. (Raami 2016, luku: Vaikeat päätökset vaativat moniottelua; Raami 2020.)

Tein tuon kyseisen harjoituksen ja sain mieleeni vastauksen miltä kirjaimet näyttäisivät. Mielenkiintoista kyllä, en jälkikäteen muistanut tuota ja päiväkirjaa luukiessa olin yllätynyt kirjoittamastani kokemuksesta. Hiljalleen muisto kokemuksesta on palannut vahvasti mieleen.

Päiväkirja, 16.4.2024. Ongelman miettiminen tuntuu kaulassa ja silmien ympärillä.

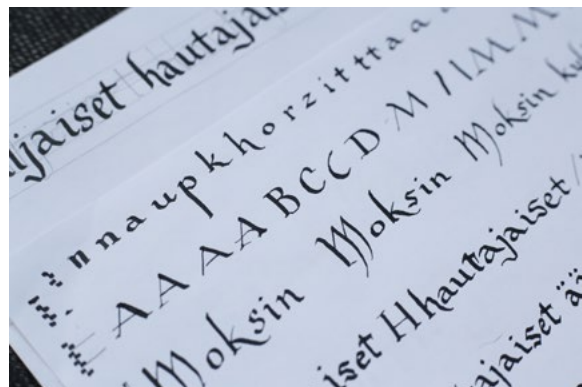
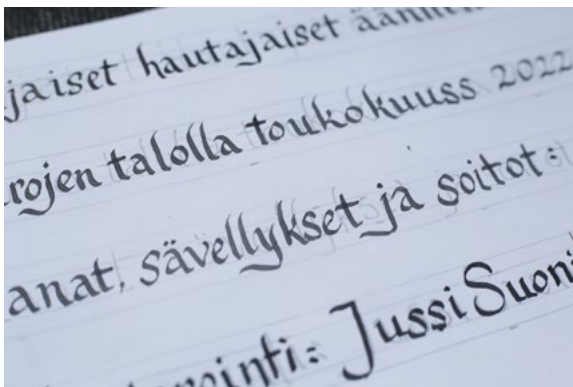
Lasken ne sydämeen. Asian palatessa mieleen, kurkku jännittyy. Pidän tunteen

sydämessä ja keskellä kehoa, suljen silmät ja ajattelen tekstejä.

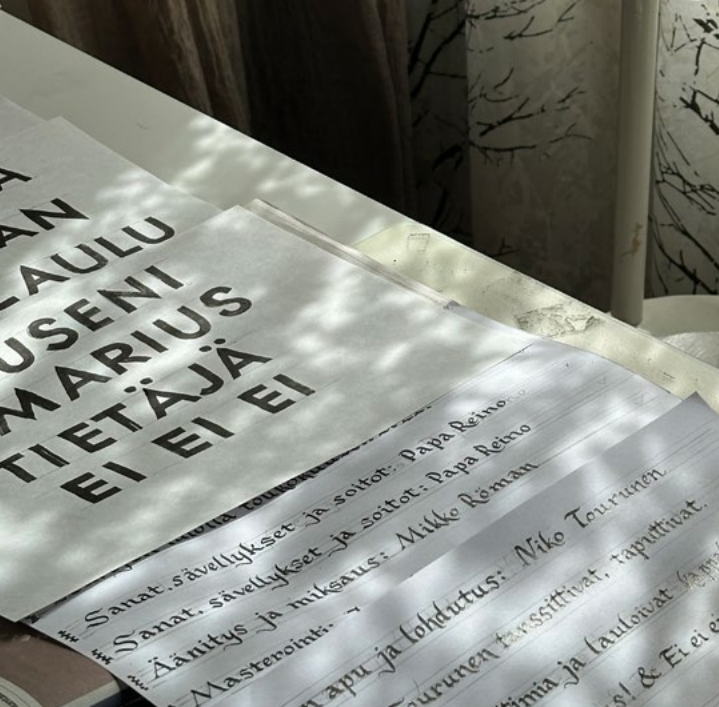
Muistikirjaa suositellaan käytettävän niin visuaalisten havaintojen piirtämiseen, kuin omien erilaisten aavistusten ja pohdintojen kirjoittamiseen, sillä se voi antaa hyödyllisen työkalun älykkään intuition tarvitsemaan havainnointikykyyn. Omiin havaintoihin ja aavistuksiin myöhemmin palaaminen voi vahvistaa luottamusta omaan intuition. Muistikirjaan kerättyihin visuaalisiin muistoihin myöhemmin palatessa voi herättä yllättäviä muistoja sekä päästä uuden äärelle. (Cartwright, 2007, 14–16.)

Idea ei siis tullut pinnistelemällä, vaan rentoutumalla ja kehoa kuuntelemalla, kunnes vastaus pulpahti mieleen visuaalisesti. Näin silmät kiinni silmäluomieni takana pimeässä harmaita kirjaimia, joissa oli matala x-korkeus ja korkeat ylä- ja alalinjat, jotka olivat suorat tai hieman kallistuvat. Näkemäni kuva saattoi olla yhdistelmää aiemmasta alitajuisesta pohdinnastani tekniikan valinnasta ja tekemästäni taiton luonnoksesta. Joka tapauksessa se selkeytti minulle, millaiset kalligrafiatekstaukset tulen tekemään. Työhön oli miellyttävää ja innostavaa ryhtyä, kun visio oli selkiytynyt päässäni.

Eräällä kerralla digitoituvaiheessa jonkin asian tuntuessa vaikealta ratkaista, olin kirjoittanut päiväkirjaani, etten ollut meditoinut ennen kyseistä kertaa. Rentoutuksesta oli tullut siis selvä rituaali, jonka aidosti koin edesauttavan sujuvaa työskentelyä.

Kuvat 8-9: Tekijätietojen tyylin ja tuntuman hakemista kalligrafiakynällä.

HILJAISET HAUTAJAISET

Hiljaiset hautajaiset äänitettiin Moksinsseurojen talolla toukokuussa 2022.

Kuvat 10-11: Musteella tehtyt tekstaukset kuivumassa ja tarkkailussa.

Flow-tila

Päiväkirja, 20.4.2024. Koko työskentelyn ajan oli hyvin rauhallinen olo, en tuntenut nälkää enkä janoa.

Kalligrafian tekemisen aikana uppouduin tekemiseen intensiivisesti. Olin omissa ajatuksissa ja ajatukset kulkivat vapaasti työskentelyn aikana. Työskentely oli mielekästä ja nautin siihen keskittymisestä. Saatoin hyrällä rauhallisen musiikin mukana tai työskentelin täydessä hiljaisuudessa. Tekstausta tuntui helpolta. Työskentelyn aikana en usein tuntenut nälkää tai janoa, ikään kuin unohdin itseni sekä ruumiillisesti että egon kannalta. Sen sijaan saatoin pitkään keskittymisen jälkeen huomata kuinka työskentely alkaa takkuilla tai tuntua vaikealta, josta ajattelin tauon olevan paikallaan. Pidin lähinnä pieniä juomataukoja, joiden aikana muistan tiiviisti katsoneeni keskeneräistä työtä. Iloitsin valmistuneista tekstiosioista ja olin niihin hyvin tyytyväinen, sekä tunsin aina helpotusta ja onnistumisen tunnetta kunkin tekstiosion valmistuttua. Vain kolmenkin tunnin keskittyneen työskentelyn jälkeen olin kuitenkin myös hyvin väsynyt ja jopa huonovointinen.

Päiväkirja, 20.4.2024. Ensin huudahtelen että JES. Sitten alan huokailla väsymyksestä. -- Koko keho tuntuu raskaalta ja olo on huono. Mikä tekee kolmen tunnin työskentelystä ja yhden tekstiosion valmiiksi saamisesta näin uuvuttavaa?

Tekstausvaiheessa tuli onnekkaita sattumia ja tekemisestä kumpuavia oivalluksia

aina tekstatessa. Otsikkotyylillä tehdessä huomasi miten saada siveltimeen juuri sopivan verran mustetta, jotta siveltimenvedosta tulee rouhean tekstuurinen. En ollut tietoisesti suunnitellut tekstuurisuutta kirjaimiin, mutta päädyin korostamaan sitä myös tekstin digitointivaiheessa. Varmistin myös tilaajalta ja asiakkaalta, että tekstuurisuus on erittäin hyvä ja kannatettava asia. Ideat ja uudet oivallukset tulivat tekemisen kautta, mikä on tyypillistä flow-tilalle. Seuraava lainaus Asta Raamin kirjasta *Älykäs intuitio* kuvaa hyvin osuvasti omaa kokemustani kalligrafian kirjoitusvaiheesta:

”Virtauskokemus vie intuitiiviseen tilaan, jossa tietoisuus muuntuu. Tekeminen on intensiivistä ja syventynyttä. Sekä ajantaju että kokemus minuudesta häviävät ja kokee olevansa osa jotain suurempaa. Flow-kokemuksessa tietää suoraan mitä tulee tehdä eikä sitä tarvitse erikseen miettiä. Kaikki sujuu kuin itsestään.” (Raami 2016, Luku: Miten pääsen oivaltavaan tilaan?)

Tyypillisesti en tiennyt ennalta tarkalleen, millaiseen lopputulokseen tulisin päätyväni, vaan ratkaisut löytyivät tekemisen kautta. Työskennellessä tiesin, mitä tehdä. Asiakkaan Papa Reino -logon piirtäminen aiheutti pieniä huolia toteutuksen suhteen ennen kyseiseen tehtävään ryhtymistä. Ongelmana oli leveydeltään sopivan kalligrafiaterän löytäminen ja paperin valinta. Kokeilut alun perin ajattelemani välineillä eivät toimineet, sillä tarvitsin logon kirjaimiin tekstuurisuutta ja yksilöllisyyttä. Tässä esimerkissä testasin ensin välineitani sopivan menetelmän löytämiseksi, mutta turhauduin vääränlaisista lopputuloksista. Ratkaisuksi muodostui ottaa pieni tauko, jolloin pestessäni kädet musteesta, muistin minulta löytyvän vahvan tekstuurisen akvarellipaperin, joka voisi sopia tähän tarpeeseen. Paperia oli enää vain sen verran jäljellä, että voisin tehdä logon siihen kolme kertaa. Onnekseni onnistuin jo ensimmäisellä yrityksellä. Havainnoin päiväkirjaani millaista jälkeä sain aikaan ja yllätyin, kuinka sopiva siitä tuli.

Päiväkirja, 27.4.2024. Lyijykynäluonnoksen jälkeen tein vain veteen kastetulla kalligrafiaterällä pohjan ensimmäiselle kirjaimelle, johon tiputin mustetta. Jäljestä tuli sattumalta juuri sopivaa, lisäksi sain jäljiteltä alkuperäisen logon tekstuuria

tekemällä pieniä yksityiskohtia terällä veden ja musteen lisäämisen jälkeen. Kirjaimet eivät kuivuneet tasapaksuiksi täysin mustiksi ja sileäreunaisiksi kuin ne olisivat pelkällä musteella tehtynä olleet, vaan niissä on eloisuutta ja yllätyksellistä tekstuuria. Olin positiivisesti yllättynyt ja tyytyväinen.

Kuva 12: Artistin logon maalaamisen testailua, turhautumista, sekä yllättävä onnistuminen.

Kävelyt ulkona auttoivat kirkastamaan mieltä. Edellä mainittua tekstauskertaa seuraavana päivänä mieleeni levittyä epäily työn mahdollisesta epäonnistumisesta, pitkällä kävelyllä käyminen toi vaihtoehtoisen, lohdullisemman ajatuksen. Kävellessäni tulin ajatelleeksi, että ongelma voi ratketa sillä, että katson suunnittelemani taittoa. Pohdin sen mahdollisuutta, että olisi jotain mitä en juuri nyt näe, minkä takia tilanne vaikutti minulle pahemmalta. Myöhemmin työn ääreen palattuani huomasin tuon ajatuksen oikeaksi. Ongelmat lähtivät tuolloin ratkeamaan ryppäänä. Pyyhin tekstauksista lyijykynänjälkiä ja kuuntelin albumia. Tämän kautta oivalsin, että leipätekstin kirjaintyyppi sopiikin musiikin tunnelmaan juuri oikealla tavalla. Tajusin, että teksti näyttää siltä, kuin joku olisi voinut kirjoittaa sen käsin 50-luvulla. Koin onnistumisen iloa yllättävän oivalluksen kautta, sekä helpotusta ja luottamusta lopputuloksen toimivuuteen. Tällainen työn ääreen palaaminen ongelmanratkaisuna toimi useamman kerran projektin aikana, se palautti luottamuksen tekemiini valintoihini.

Päiväkirja, 21.4.2024. Lyijykynänjälkiä pyyhkiessä kuuntelin levyä ja huomasin helpotusta. Kirjainten eloisuus sopii musiikin svengaavaan tunnelmaan! Olen ilahtunut, sillä tämähän se on tärkeintä, eikä se, että onko tekstien mittasuhteet sellaiset kuin alun perin ajattelin.

★ PAPA REINO †
**HILJAISET
 HAUTAJAISET**
 VOI LUOJA!
 EI MITÄÄN
 MATKALAU
 HUMPPIU
 KOT
 LINTUSENI
 OI MARIUS!
 TIETÄJÄ
 EI EI EI
**HILJAISET HAUTAJAISET
 KOHTUULLISET LÄKSIJÄISET**

*Hiljaiset hautajaiset äänitettiin Moxsin
 seurojen talolla toukokuussa 2022.*

Sanat, sävellykset ja soitot: Papa Reino

Äänitys ja miksaus: Mikko Röman

Masterointi: Jussi Suonikko

Tuotanto: Papa Reino & Mikko Röman

Yleinen apu ja lohdutus: Niko Tourunen

Röman ja Tourunen tanssittivat, taputtivat,

soittivat rytmisoittimia ja lauloivat kappaleissa

Humppiukot, Oi Marius! & Ei ei ei.

Kansitaide: Niko Tourunen

Kuva: Pekka Suomäki

Kansien tekstitaide: Meri Heikkilä

Kansien taitto: Heikki Kynsijärvi

Alkuperäinen logo: Toni Ahonen

Kiitos: Moxsin kyläyhdistys & Sirpa Kõnkkölä,

7M7 cigarbox guitars, Härmälän kulttuuriyhdistys,

Pekka Suomäki, Heikki & Filosofia on se vaan,

Sakke, Tomi, Ville, Miina, Toni, Anne, Markku,

äiti, isä & Lintusen Elli.

"Kaikessa syntyneessä on kuoleman merkki."

- Umberto Eco

© & © 2024 Papa Reino & Filosofia on se vaan
 All rights reserved.

33 1/3 RPM.

★ PAPA REINO †
**HILJAISET
 HAUTAJAISET**
 VOI LUOJA!
 EI MITÄÄN
 MATKALAUU
 HUMPPUIKOT
 LINTUSENI
 OI MARIUS!
 TIETÄJÄ
 EI EI EI
**HILJAISET HAUTAJAISET
 KOHTUULLISET LÄKSIJÄISET**

*Hiljaiset hautajaiset äänitettiin Moksin
 seurojen talolla toukokuussa 2022.*

*Sanat, sävellykset ja soitot: Papa Reino
 Äänitys ja miksaus: Mikko Röman
 Masterointi: Jussi Suonikko*

*Tuotanto: Papa Reino & Mikko Röman
 Yleinen apu ja lohdutus: Niko Tourunen
 Röman ja Tourunen tanssittivat, taputtivat,
 soittivat rytmisoittimia ja lauloivat kappaleissa
 Humppiukot, Oi Marius! & Ei ei ei.*

Kansitaide: Niko Tourunen

Kuva: Pekka Suomäki

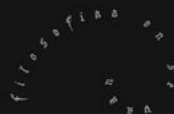
Kansien tekstitaide: Meri Heikkilä

Kansien taitto: Heikki Kynsijärvi

Alkuperäinen logo: Toni Ahonen

*Kiitos: Moksin kyläyhdistys & Sirpa Könkkölä,
 7M7 cigarbox guitars, Härmälän kulttuuriyhdistys,
 Pekka Suomäki, Heikki & Filosofiaa on se vaan,
 Sakke, Tomi, Ville, Niina, Toni, Anne, Markku,
 äiti, isä & Lintusen Elli.*

*"Kaikessa syntyneessä on kuoleman merkki."
 - Umberto Eco*

© & © 2021 Papa Reino & Filosofiaa on se vaan
 All rights reserved.
 33 1/3 RPM.

Kuva 14: Valmiit tekstit ehdottamillani väreillä.

Digitointi ja viimeistely

Työskentelyn skannaus- ja jälkikäsittelyvaiheessa oli epävarmuuden hetki, kun harkitsin skannattujen tekstien vektorointia. Alun perin ajattelin pitäväni tekstit tiff-kuvamuodossa, jolloin tekstissä säilyy luonnollinen tekstuuri sekä taittoa helpottava läpinäkyvä tausta. Tuolloin aavistelin, että minulla on kaksi vaihtoehtoa, toinen voi olla työn ulkoasuun negatiivisella tavalla vaikuttava, toisen toimivuus ei tunnu käsissäni avautuvan. Tuo pohdinta oli mielessäni myös jonkin bändin keikalla, katsoessani heidän roll-upien kuvituksia. Kuvitus oli yksivärinen ääriivii-vapiirros tummalla taustalla. Piirroksessa oli tekstuuria ja pienempiä varjostuksellisia yksityiskohtia. Mietin kuinka kuvitus voisi olla käsitelty. Saatoin tuolloin oivaltaa olleeni itse itseni esteenä. Seuraavan kerran työskennellessäni tiedostin, että ajattelen tekemistä liikaa tekniikan valitsemisen kautta, mikä rajoittaisi minua negatiivisesti, kun minun täytyisi sen sijaan ajatella lopputulosta ja ratkaista, kuinka pääsen haluamaani lopputulokseen.

Päiväkirja, 4.5.2024. Taisin tietää, että on jotain, jota en nyt itse vain näe. Aavistelin, että kyse voisi olla omasta tiedon ja osaamisen määrästä Photoshopin maskauksen suhteen -- Tulin siis todella rajoittaneeksi itseäni kuvitellessani minulla olevan vain kaksi vaihtoehtoa tekniseen toteutukseen!

On kiinnostavaa, kuinka valitut värit toistavat artistin esteettistä olemusta niin tarkoituksellisesti kuin yllättävälläkin tavalla. Olin valinnut takakannessa käytettävät värit, pääväreistä toinen oli sinertävään ja kevyesti violettiin taittava harmaa. Harmaa on suuressa osassa vinyylin A-puolen tarran taustavärissä ja kalligrafiattekstit tehtiin tällä harmaalla. Albumin julkaisun aikaan artisti julkaisi sosiaalisessa mediassa kuvia albumin äänityksistä, joista vasta tajusin, että artistin mukanaan kuljettava salkku, joka toimii bassorumpuna, on sävyltään samankaltainen harmaa. Tämä oli minulle hyvin ilahduttava ja yllättävä oivallus, sillä en ollut suunnitellut tuota harmaan sävyn yhteyttä salkkuun tietoisesti. Olin katsonut värin tarkoituksellisesti ja tietoisesti etukannen maalauksen sinertävästä taivaasta. Sinertävä taivas tuntui tuovan synkkään kokonaisuuteen hillittyä valoisuutta ja

raikkautta. En tiedä, onko sävyn yhteys salkun väriin minun alitajuinen intuitiivinen tulkintani, pohjautuuko valintani levynkansitaiteilijan intentionaaliseen taivaan sävyvalintaan, vai onko kyseessä puhdas sattuma.

Pääväreistä toisen, viileän kelmeä, murretun ”kalmanvihreän” sävyn, poimin puolestaan takakanteen tulleesta artistin valokuvan villakankaiselta näyttävästä takista ja liivistä. Vasta jälkikäteen huomasin, että vihreä ei ollut välttämättä oma ainutlaatuisen yksilöllinen valintani, sillä hieman samankaltaista väriä oli käyttänyt myös kannen luonnoksen tehnyt tilaaja. Tällöin värivalinta voi olla kollektiivisesti intuitiivinen, yhdessä hyväksi huomattu valinta, joka pohjautuu tiimin tietoihin ja tiedostamattomiin tulkintoihin ja valintoihin.

Vihreän sijaan vaihtoehtoisena värinä mietin myös ruskeaa, joka muistuttaisi hirsitalon sisäseiniä tai artistin hatun villakangasta. En kuitenkaan mieltynyt miltä se näytti teksteissä käytettynä, ruskean ollessa helposti liian lämpimän sävyinen. Vihreästä tuli myös mieleen suo ja mystisyys, mistä pidin. Hauskaa kyllä, lopputuloksen sävy on jotain vihreän ja vaaleanruskean väliltä, mikä on mielestäni erittäin onnekas sattuma.

Tilaaja teki luonnoksen singlekappaleiden kansista käyttäen tekemiäni tekstelementtejä, joita olivat artistin logo ja kappaleiden nimet. Sen pohjalta asiakas kertoi ideastaan saada kansiin jonkinlaiset kehykset, sekä mahdollisesti jotain tekstuuria. Tilaaja ehdotti, että tekisin kehykset käsin, jotta pysymme kokonaan käsintehdyssä linjassa. Keksinkin tuolloin, että taustan tekstuurin voisi ottaa maalauksen alaosan harmaasta tyhjästä alueesta, sekä lisätä siihen kannen takaosan tummanharmaata sävyä, mistä ideasta artisti ilahtui.

Kehysten piirtäminen kuulostaa yksinkertaiselta tehtävältä, mutta tein paljon kokeiluja löytääkseni sopivan tekstuurin, testaamalla mikä on oikea määrä mustetta ja millaisella käden liikkeellä siveltimenveto tulee tehdä. Useista kokeiluista skannasin neljä kehystä, joista kaksi suosikkiani oli helppo valita. Taittoa tehdessäni kuuntelin kahta kyseistä singlekappaletta, minkä koin antavan selvän vastauksen,

mitkä kehykset sopivat kuhunkin kappaleeseen. Kuuntelin ja tulkitsin kappaleita, ja sopivan kehyksen nähdessäni tunsin sen kehossani, minkä tulkitsin innostuksena ja varmuutena. Taitto oli vahvasti kokeilevaa ja omia tunteuksiani kuuntelevaa, vaikka tekemiini valintoihin löytyi jälkikäteen sanalliset perustelut.

Päiväkirja, 2.6.2024. Tunnistan jälkikäteen miksi tein kyseiset valinnat kehysten ja kappaleiden suhteen. Jälkikäteen on helppo perustella valintansa loogisin syin, mutta tekeminen itsessään oli enemmän ajattelusta ja suunnittelusta vapaata, enemmän vapaata kokeilua ja omien tunteusten kuuntelua.

Kehyksissä tavoittelin oikealta tuntuva tekstuuria siveltimenjälkeen, mutta musteen tuli myös riittää viivan vedon loppuun asti. Kokeilu vaati useita harjoituksia ja sopivan tekniikan löytämistä. Valikoin jatkoon neljä kehystä, joista lopulta oli helppo valita kaksi. Kehyksiä maalatessa ajattelin puisten aitojen ja seinien maalaamista. Mielikuva ilahdutti itseäni ja sopi mielestäni bluesmusiikkiin. Kehyksiä digitoidessa ja kansia suunnitellessa kuuntelin kyseisiä singlekappaleita, mikä vaikutti vahvasti tekemiini kehysvalintoihin.

Kansien taittoa tehdessäni kehossa olevan hyvinolontunteen lisäksi sain myös pysäyttävän miellelyhtymän, mieleeni tultua oman edesmenneen isoisäni maalaamat taulut entisessä mummolassani. Mielleyhtymäni ja muistikuvani isovanhempiini

Kuvat 15-16: Ehdottamani singlekappaleiden kansikuvien ulkoasu.

kertovat empatiasta. Empatian myötä koin yhteyttä ja samaistumista. Empatian rooli on Raamin mukaan luovassa suunnittelutyössä tärkeää, sillä se saa välittämään työstä, asiakkaasta ja lopputuloksesta. Empatia on keino saada tietoa itsensä ja oman kokemuksensa ulkopuolelta, ykseyden kokemisen kautta. (Raami 2015, s. 80.)

Epämukavuuden paino

Välillä kyseenalaistin ja epäilin tekemiäni päätöksiä jälkikäteen. Työskentelyn loppuvaiheessa mietin, olisiko minun pitänyt kokeilla ja testata vielä erilaisia tyylejä ja toteutustapoja. Voi olla mahdollista, etteivät kaikki mahdolliset ja hyvät ideat tulleet testatuksi ja löydetyksi. Vielä muutamia kuukausia projektin jälkeen, mietin säännöllisesti leipätekstin kirjaintyyppiä. Toisaalta en nähnyt, millainen sen pitäisi olla, ellei sellainen kuin se on. Aivan loppusuoralla koin pientä syyllisyyttä, olinko ollut epäreilu sivuuttaessani tai hylätessäni asiakkaan alkuperäisen toiveen, mutta suhteutin sen siihen, mitä minulla itselläni on parhaiten annettavaa. Testasin vielä pyöreähköä päätteetöntä kirjaintyyppiä kalligrafiaterällä, mutta huomasin lopputuloksen näyttävän lapsuuteni oppikirjatekstaukselta. Tälläkin kertaa sain havaita, ettei mitään ongelmaa ollutkaan. Raamin mukaan ajatteleminen ratkaistavia asioita lähtökohtaisesti sen perusteella, minkä tiedämme mahdolliseksi. (Raami 2016, luku: Intuutiolla on monia väyliä ja ääniä).

Päiväkirja, 30.4.2024. Ehkä tässä työssä suojelin itseäni tuolta tuskalliselta vaikeoilta, joka tulisi, jos yrittäisin saada sellaisen idean toimimaan, johon en itse usko. Ehkä nyt keskityin enemmän ratkaisuun kuin ongelmaan jumittumiseen. Olen oikeastaan kiitollinen, että tämä meni nyt näin!

Jälkikäteen kyseenalaistin myös esimerkiksi miksi en edes kokeillut tehdä mitään koristeellisia kehyksiä singlejulkaisuihin, vaan toistin siveltimellä paperille kerta toisensa jälkeen ainoastaan selkeitä neliömäisiä muotoja. Toisaalta luovassa ongelmanratkaisussa ei ole kyse ideoiden suuresta määrästä, vaan kyvyssä rajata ongelman ydin, ajatella joustavasti ja tuottaa laadukas ratkaisu (Raami 2016, luku: Intuutiokyky on luovuuden ydintä). Ilokseni huomasin, että piirtämäni singlejulkaisujen kansien kehykset muistuttavat muotokieleltään kansikuvataiteen vaaleita ikkunankarmeja, minkä tulkitsen olevan itselleni alitajuinen ja epäintentionaalinen

ilmaisu. Toinen mahdollinen viittaus on vanhat sanomalehtien kuolinilmoitukset, joiden kehyksissä on käytetty samankaltaisia leveitä tasaisia kehyksiä. Muotokieli oli voinut jäädä tiedostamattomaan mieleeni. Tämäkin oman työn kyseenalaistus ratkesi niin, että oivalsin työstä jotain uutta ja itselleni yllättävää.

Epäilyksen ja jahkailun tultua mieleeni työskentelyn eri vaiheissa, halusin palata katsomaan jo tekemääni työtä. Lopputulos on palkitseva, se herättää ylpeyttä ja olen siihen tyytyväinen. Mitä enemmän aikaa projektin valmistumisesta on kulunut, sitä selkeämmin näen sen kuolinilmoitusmaisen tyylin ja koen, että se on juuri sellainen kuin pitää. Tällaisia epäilyksen aiheita aina uudelleen arvioidessani, tulini vain hyvin tyytyväiseksi jo tekemiini ratkaisuihin ja koin asioiden näyttävän juuri siltä kuin pitää. Ilahduin ja varmistuin aina siitä, että työstä tulee hyvä. Ehkä vain kaipasin vahvistusta sille.

Vaati rohkeutta kohdata epämukava tunne ja pohtia mitä se kertoo, sekä sen jälkeen kuunnella herääviä tunteita, tehdä päätös päällimmäisen tunteen perusteella ja pysyä päätöksessä. Kaikkia tuntemuksia ei tarvitse välttämättä aina kuunnella sokeasti ja toimia niiden mukaan välittömästi, mutta niiden äärelle pysähtyminen vahvasti kokemustani oikeaan suuntaan menemisestä. Raamin (2020) mukaan tunnistaessaan epämukavuuden tunteen, sitä kannattaa katsoa lempeydellä, olla tunteen äärellä ja läsnä sille. Epämukavuuden tunteen kautta voi myös huomata oman ”boksinsa” ahtauden. Intuition kuuntelu vaatii itsetuntemustaitoja, itse-säätelykykyä, sekä taitoa olla ristiriitaisten näkemysten ja tiedon äärellä. (Raami 2020.) Koen, että epämukavuuden roskan läpi oli tärkeää kulkea, koska se sai minut näkemään, miksi työ on sellainen kuin sen pitää. Prosessoitin ja arvioin siis oman intuitioni luotettavuutta, tosin mahdollisesti oman epävarmuuteni myötä.

Palaute

Olin tilaajan ja asiakkaan kanssa säännöllisesti yhteydessä sähköpostitse, lähetin jo hyvin varhaisessa vaiheessa ensimmäisiä kokeiluja. Sain heiltä välitöntä positiivista ja kannustavaa palautetta. Hyvä palaute antoi rohkeutta ja itseluottamusta jatkaa testaamista. Koin, että minulla oli heidän luottamuksensa, jonka myötä

saatoin rauhassa ja vapaasti etsiä omasta mielestäni tässä työssä parhaat ratkaisut.

Päiväkirja, 28.4.2024. Tähän mennessä olen saanut asiakkaalta pelkkää hyvää palautetta. Tiedän, että nyt minun pitäisi vain luottaa. Jos joku ei toimi, luotan siihen, että löydän paremman ratkaisun.

Saatu palaute vahvisti tuon kokemuksen oikeaksi, samoin kuin sen, että olin tehnyt hyvää ja onnistunutta työtä. Myös asiakkaan kaverit olivat kehuneet valmiita tekstejä paljon, mikä minua herättää itsessäni nöyrää ylpeyttä. Loppupalaverissa tilaaja kertoi tienneensä lopputuloksesta tulevan hyvä, mutta ilmaisi sen silti ylittäneen odotukset. Minulle on tultu myös kasvotusten kehuaan hyvin tehtyä työtä. Saatu palaute vahvistaa ja toimii oikeaan osuvan asiantuntijan intuition arviointimääreenä (Kahneman 2011, 241). Asiakas kertoi loppupalaverissa, että hänellä oli alkuun epäilyttänyt leipätekstin goottimainen tyyli, mutta toisaalta oli yllättynyt positiivisesti sen kuolinilmoitusmaisesta vaikutelmasta. Hän ei ollut ihan alunperin ajatellut tuota tyylin lähtökohdaksi, mutta piti sitä toimivana. Yhteistyö ja kommunikointi, yhdessä miettiminen toi kaikille osapuolille uusia näkökulmia. Lopullinen tehtävänanto voi määrittää loppukäyttäjän sekä suunnittelijan yhteistyössä, visuaalisen tuotteen loppukäyttäjän tärkeän hiljaisen tiedon tullessa esiin (Taffe 2017, 398).

Kuva 17: Suunnittelemani tarra vinyylin kanteen.

4.3 Oppimani soveltaminen: musiikkivideon tekstitykset

Papa Reinon Hiljaiset Hautajaiset -albumin julkistamistilaisuus järjestettiin Tampereella Laternassa 13.9.2024, jossa olin paikan päällä. Filosofiaa on se vaan -levy-yhtiön Heikki Kynsijärvi kuvasi keikan, sekä tilasi minulta alku- ja lopputekstit livevideota varten. Videolle tulisi tilaisuudessa esitetyt kaksi viimeistä

kappaletta, Hiljaiset hautajaiset, sekä Kohtuulliset läksijäiset, jotka muistin hyvin koskettavina niin levyä ennen sen julkaisua kuunnellessa, mutta erityisesti keikalla koettuna. Papa Reino esitti kappaleet yhdessä viulisti Hurja Jussin kanssa.

Tehtävän saatuani lokakuussa, oli kulunut jo noin puoli vuotta aktiivisesta vinyylin takakannen kalligrafian tuottamisesta, lisäksi olin työstänyt Pro gradu -tutkielmaani jo muutaman kuukauden ajan. Projekti oli saanut mielessäni ympärilleen jonkin verran ilmaa ympärilleen, mutta tutkielmaan liittyvän aktiivisen reflektoinnin myötä työ oli vielä hyvin muistissa. Tilauksessa olisi vinyylin takakannen kaltainen yhdistelmä otsikko- ja leipätekstityyliä. Tilauksessa oli mainittuna, kuinka osa kirjoitettavista teksteistä on samoja, mitä olin jo aikaisemmin käyttänyt. Aloin pohtia, että voisi olla järkevää ja aikaa säästävää käyttää näitä valmiita tekstielementtejä yhdessä uusien kanssa. Ajatus alkoi kuitenkin tuntua hyvin vieraannuttavalta ja rajoittavalta.

Päiväkirja, 27.10.2024. Työpyyntöön vastatessa pohdin, yhdistelisinkö jo valmiiksi tekemiäni sanoja uusiin ja ajattelin sen olevan tehokasta. Sittemmin koen sen rajoittavana. Se on vähän kuin nypläystä ja tihrustamista.

Ajattelin, että saan hienon mahdollisuuden tulkita musiikkia uudelleen, erityisesti itse kokemani levynjulkistamistilaisuuden myötä. Siihen mahdollisuuteen kuuluisi tekstien tekemisen uudelleen, näitä kahta videon kappaletta kuunnellen. On mielenkiintoinen sanavalinta, että kirjoitin päiväkirjaan kappaleille antautumisesta, sekä niihin samaistumisesta.

Päiväkirja, 27.10.2024. Sen sijaan voisin antautua videon kappaleille ja tehdä tekstit alusta, mutta toki tilaajan toivetta kuunnellen. (Alkutekstit kuten otsikot, lopputekstit kuten tekijätiedot) Voisin tehdä niistä vielä paremmin musiikin kaltaiset.

Uuden tekstaustyön myötä olin saanut myös mahdollisuuden hyödyntää oppimiani työskentelymenetelmiä. Aloitin työskentelyn kypsyttelyllä. Aloitin tekeillä ohjatun meditaation nimeltä Intuition Mapping (MJDorian 2022). Harjoituksessa annetaan mielestä nousta omia motivaatioita, tavoitteita ja intuitioita, jotka kirjataan ylös. Harjoituksen myötä virityin kalligrafiatyöhön ja tiesin, kuinka

lähestyä työtä.

Päiväkirja, 29.10.2024. Ihan aluksi kuitenkin meditoin ja tein intuition mapping-harjoituksen. Siitä minulle nousi esiin, että minun tulee katsoa luonnoksia, kuunnella musiikkia, meditoida, pitää sometaukoa. Tarkoituksena on tehdä teksti tänään valmiiksi ja olen virittänyt siihen.

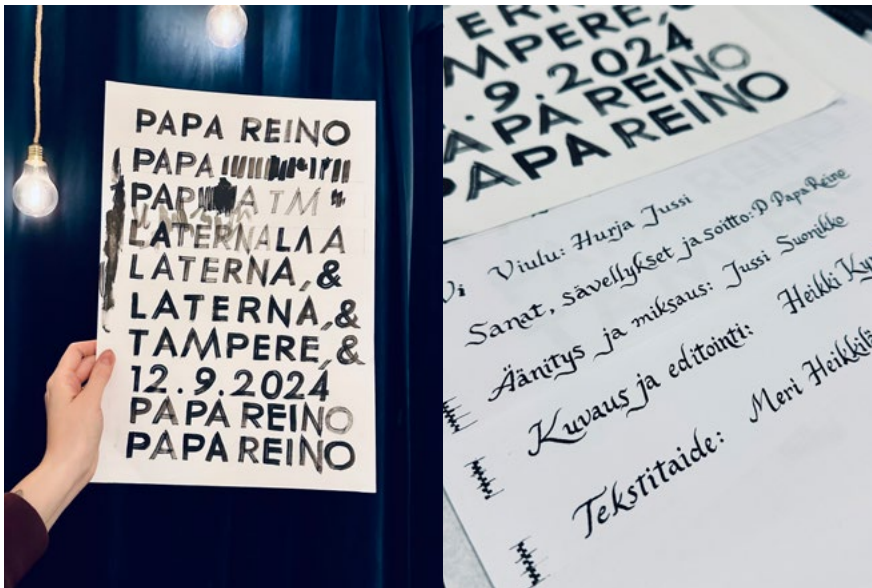
Aluksi katselin keväällä tekemiäni valmiita tekstauksia, mistä huomasin lopullisen tyylin muotoutumisen matkan. Selasin kalligrafiakirjaani, taustalla soi blues. Lisäksi kuuntelin Papa Reinon Hiljaiset Hautajaiset -albumia, katsoin levynjulkistustilaisuudesta ottamiani kuvia, sekä kuuntelin useita kertoja peräkkäin livevideolle tulevaa kahta kappaletta. Sen myötä eläydyin ja samaistuin kappaleiden tunnelmaan. Virittymisen menetelmä oli toimiva.

Tekstausten toteuttaminen oli voimallinen kokemus, kirjoitin päiväkirjaani liikutuksesta ja kyynelehtimisestä. Raamin haastattelemat luovien alojen ammattilaiset ovat kertoneet vastaavanlaisesta reagoinnista, mikä kertoo intuition äärellä olemisesta (Raami 2015).

Päiväkirja, 29.10.2024. Videon tekstauksia harjoitellessa ja sopivaa tyyliä etsiessä kuuntelin useita kertoja toistolla kyseisiä kahta kappaletta. Koen että pääsin hyvin musiikin tunnelmaan ja samaistuin siihen. Sopivimman tyylin löytyessä ja musiikin soidessa sain kylmiä väreitä ja kyyneleet kirposivat silmiini. Kyynelehtiminen jatkuu vielä digitointivaiheessa. Työtä lähettäessäni eteenpäin jännittää ja epäilyttää. Päätin kuitenkin heti kuunnella nuo kappaleet ja samalla katsoa töitä. Sama liikutus palaa kuitenkin. Kerron tuntemuksistani rehellisesti tilaajalle. Jännitys johtui nyt siitä pelosta, että mitä jos olenkin haukannut liian ison palan ja tehnyt tekstistä liian erilaisen kuin takakannen teksteistä. Seison kuitenkin ylpeästi tekemäni työn takana. Hetki sitten, epäilyksen tullessa, olin ikään kuin hetkeksi unohtanut millaisen työn tein. Olisin referoinut sitä sanalla ”tavallinen”, vaikka se ei ole ollenkaan tavallinen!

Aloin kuitenkin myös jälleen epäröidä ja jännitin, onko tekstaus liian erilainen kuin kannen tekstaus. Tunnistin myös epärationaalista pelkoa työn mahdollisesta tavallisuudesta. Kuten kansien tekstauksessa, olin taas ikään kuin unohtanut

millaisen työn olen jo tehnyt, kunnes työn äärelle palaaminen toi varmuuteni ja ylpeyteni takaisin. Tilaajalle lähettämässäni sähköpostissa toin esiin, kuinka tekstauksella on Suomi-Filmimäinen tyyli. Tein tekijätietojen kirjaimista kaltevat, ilmavat ja soljuvat. Se on ikään kuin italic-leikkaus vinyylin takakanteen tekemästäni tekstauksesta. Tärkein perustelu itselleni kuitenkin oli, miltä tekstauksen kirjoittaminen ja näkeminen tuntui.

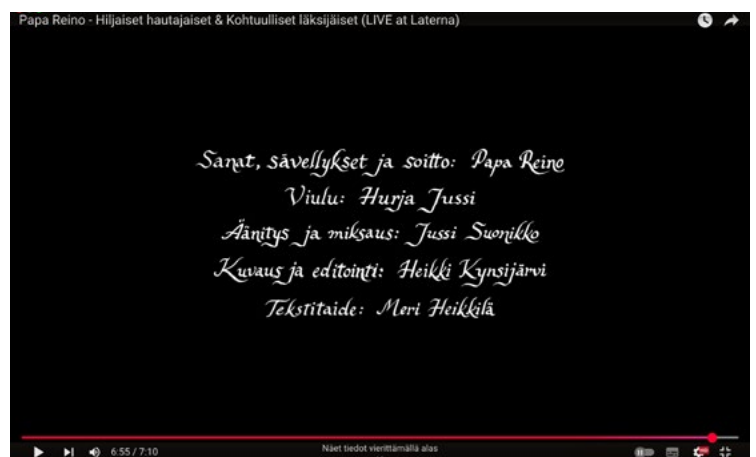

Kuvat 18-21: Alkuperäiset ja skannatut tekstaukset musiikkivideon alku- ja lopputeksteihin.

Kuvat 22-23: Filosofiaa on se vaan, 2024.

PAPA REINO
HILJAISET HAUTAJAISET &
KOHTUULLISET LÄKSIJÄISET
LATERNA, TAMPERE, 12. 9. 2024

Sanat, sävellykset ja soitto: Papa Reine
Viulu: Hurja Jussi
Äänitys ja miksaus: Jussi Suonikko
Kuvaus ja editointi: Heikki Kynsijärvi
Tekstitaide: Meri Heikkilä

“Vaikuttaa siltä, että olemalla avoin muuttuu jonkin muun,
jonkin maagisen ja energisoivan johtimeksi.”

- Nick Cave 2022, ote kirjasta Usko, toivo ja
kuolema (Cave & O'Hagan 2022, 28).

5. INTUITION ILMENEMINEN JA TUKEMINEN

5.1 Analyysi

Intuitiota voidaan tutkia käsitteellistämisen kautta, sekä ennen ja jälkeen intuitiivisen hetken (Raami 2016, luku: Intuition tutkimus ja moniulotteisuus). Tärkeimmät tutkimuskysymykseni ovat: miten intuitiiviset prosessit ilmenevät työskentelyssäni, sekä millaiset asiat tukevat intuitiotani. Tulokseni on, että intuitiivisia prosesseja ilmenee kalliografiaprojektin eri vaiheissa ja erilaisissa tilanteissa. Intuitio ilmeni kehotuntemuksina, ajatuksina ja visuaalisina kuvina, merkitysten ja yhteyksien huomaamisena ja oivaltamisena, muistoissa, työskentelyn flow-tilana, osaamisessa ja hiljaisessa tiedossa, sekä yhteistyössä. Projektiin liittyy paljon tunteita, kuten innostusta, liikutusta, kiitollisuutta, merkityksellisyyttä, mutta myös huolta ja epävarmuutta. Intuitio heräsi myös ulkoisista ärsykkeistä, kuten kulttuurituotteista ja keskusteluista. Tiedostamaton mieleni pyöritti kalliografiaprojektia jatkuvasti taustalla, joten olin herkkä huomaamaan ympäristöstä projektiin viittaavia kirjaintyyppisiä, aikakausia ja tyylejä. Merkityksellisten ja onnekkaiden sattumien huomaaminen oli hyvin positiivinen kokemus ja toimi minulle vahvistuksena oikeille suunnitteluratkaisuille.

Intuitiotani tukivat omat rituaalini kuten meditaatio, päiväunet, kävelyt, työn hetkeksi jättäminen, sekä musiikin kuuntelu. Ulkoisia intuition edesauttajia olivat turvallinen ja tuttu työskentely-ympäristö, sekä kannustava ja positiivinen yhteistyö, jossa kaikkien intuitiivinen tieto pääsi esiin. Ratkaisin usein ongelmia päättelyn sijaan antamalla ongelman olla, siirtymällä tekemään arkisia askareita, käymällä kävelyllä, kysymällä keholtani ja kuuntelemalla kehotuntemuksiani. Toisinaan aloin yliajatellessa aiemmin tekemiäni ratkaisuja ja pelkäsin etten ollut huomionnut kaikkia hyviä mahdollisia ideoita. Ongelmien hiipiessä mieleeni tehdessäni jotain muuta, työn ääreen palaaminen auttoi keksimään ratkaisun tai jopa huomaamaan, ettei mitään ongelmaa ollutkaan. Yhden ongelman ratketessa avautui muitakin

oivalluksia, jotka vahvistivat kokemusta oikeista valinnoista.

Käytin kokemukseeni pohjaavaa tietoa pohtiessani haluttua lopputulosta, sekä siihen sopivia kalliografiavälineitä ja menetelmiä. Intuitioni luotettavuutta arvioin kuuntelemalla kehotuntemuksiani, pohtimalla sattumien merkitystä, sekä analyttisellä ajattelulla. Sopivat välineet ja tyyli vahvistuivat kokeilun kautta, eli testasin ideaa kokeilemalla sen toteutusta erilaisilla välineillä. Kokeiluista syntyneet tulokset sekä miltä niiden tekeminen tuntui, toimivat intuition arviointipisteenä. Asiakkaalta ja tilaajalta saatu palaute vahvisti valinnat oikeiksi.

Toteutusvaiheeseen ei liittynyt voimakkaita tunteita, vaan rauhallista ja keskittyntä tekemistä. Tekstauksen myötä testasin ajattelemiani ratkaisuja, mutta lopputulos oli silti aina itselleni hieman yllätys. Sopiva toteutustapa löytyi siis luonnostelun ja itse tekemisen kautta. Tekstauksen alku- ja loppuvaiheessa kuuntelin pääasiassa artisti Papa Reinon musiikkia, mikä edesauttoi eläytymistä ja samaisumista musiikkiin. Tekstatessa oli hyvin vahva flow-tila, jolloin uppouduin tekemiseen keskittyneesti ja tekniset ratkaisut virtasivat luokseni. Itse tekstaus tuntui aina vaivattomalta, mutta tekstauskertojen jälkeen olin uupunut. Lopputuloksen katsominen ilahdutti ja herätti rauhallista tyytyväisyyttä.

Jaottelen fenomenologisessa analyysissä tulokset ensin karkeasti sisäiseen maailmaan ja ulkoisiin olosuhteisiin. Käsittelem tutkimuskysymyksiä molemmissa luokissa yhdessä, koska kysymysten tulokset menevät osittain limittäin ja niillä on syy-seuraussuhteita suhteessa toisiinsa. Esimerkiksi meditaatio oli itselleni luoma rituaali, jossa ulkoiset olosuhteet olivat rauhalliset ja ennakoitavat. Meditaatiosta rituaalina seurasi sisäinen kokemus mielen puhdistumisesta sekä kehon rentoutumisesta. Meditaation aikana ympäristöni oli turvallinen, mutta loin myös itselleni mieleen ja kehoon rauhallisuuden tilan, jonka myötä olin suuntautunut kohti työskentelyä.

5.1.1 Sisäinen maailma

Päiväkirjassa kuvailin projektiin liittyviä tuntemuksiani erilaisilla sisäisestä maailmastani kertovilla kuvauksilla. Sisäisellä maailmalla tarkoitan omaa subjektii- vista kokemustani, niin kehollista kuin mielen sisäistä. Intuitio ilmenee sisäisessä maailmassani merkityksellisyytenä, kehotuntemuksina sekä avoimuutena. Myös tunteet kuten liikutus ja ilahtuminen olivat tärkeä intuition vahvistaja. Merkityksellisyys ja avoimuus myös edesauttavat ja tukevat intuitiotani.

Ideoiden ja oivallusten saamista kuvasin esimerkiksi, kuinka *mieleeni välähtää, heräsi ajatus, tai nyt oivallan*. Mieltä madaltavia huolia kuvailin tuntemuksilla, kuinka *tuli häiritsevä olo, nyt kyllästyttää, tai aavistelin, sekä ehkä kauneimpana: kuin olisi jokin ongelma, jonka yli en näe*. Ongelmanratkaisua tein kävelyillä, luonnostelemalla, poistumalla työn äärestä tai palaamalla katsomaan tekemääni työtä. Pohdin ja reflektoin, kirjoittamisen ajan *peilaan keskusteluumme*, sekä ymmärsin, *sehän on minun ratkaistavissa*. Ongelmien ratketessa olin *positiivisesti yllättynyt ja tyytyväinen, ilahtunut, olo on taas ihan luottavainen*. Työskentelyyn liittyvissä kuvauksissa olin työtä aloittaessa olin *kiitollinen, liikutuin, innostavan idean annoin lipua ja mennä ohi*, sekä mieleenpainuvana kokemuksena *työskentelyn ajan oli hyvin rauhallinen olo*.

Merkityksellisyys

Koin kiitollisuutta työstä, koska koin miten siinä yhdistyy täydellisesti minua kiinnostavat asiat: musiikki ja kalligrafia. Pidin merkityksellisenä, että työ käytännössä on unelmieni tilaus. Projektissa ei ollut oloa, kuinka jokin pitäisi tehdä, ainoastaan kuinka saan tehdä sen. Projektissa oli siis sitoutumista ja kiitollisuutta. Olin työn valmistumisesta todella onnellinen ja ylpeä, sekä kiitollinen saamastani mahdollisuudesta.

Koin työn hyvin merkitykselliseksi monelta osin. Etenkin projektin alussa ja lopussa havaitsemani yhteensattumat luovat merkityksellisyyden kokemusta, toimivat voimavarana ja sitouttivat työhön tunnetasolla. Projektin aikana oli useita

merkityksellisiä sattumia, jotka lisäsivät kokemustani työn ainutlaatuisuudesta ja siten lisäsivät sitoutumistani siihen. Ensimmäinen yhteensattuma oli yhteys Reino-nimeen pappani kautta. Sen myötä projektin aikana palasin muistoissani isovanhempiini ja mummolaan useammin kuin tavallisesti elämässä. Muistoista tuli vahvistusta joihinkin ratkaisuihin. Esimerkiksi singlen kantta suunnitellessa mieleeni tuli mummola, papan maalaamat taulut, sekä mummolan puiset ulkoseinät, minkä koin intuition vahvistuksena. Työn loppuvaiheessa, huhtikuun lopussa näin Tampereen Museokeskus Vapriikissa kahdessa eri näyttelyssä samantyyllisiä kirjaintyyppejä, joita olin käyttänyt työssä. Historiallinen yhteys ja vuosiluvut eri fonttien yhteydessä vahvistivat minulle, että olin tehnyt toimivia ratkaisuja.

Nämä serendipiset yhteensattumat olivat itselleni tärkeitä ja antoisia, mutta ne kertovat myös intuitiivisuudesta. Ilahduin lukiessani, kuinka Raami (2016) kertoo omasta vastaavanlaisesta kokemuksestaan virikkeiden havainnoimisesta, kuinka se on eräänlaista jatkuvaa virtaavuuden tilaa ja inspiroitunutta perusvirettä. Sellaiseen tilaan voi saada Raamin kokemuksen mukaan jokin pitkäkestoinen takarivossa muhiva luova työ, jolloin havaitsee herkästi erilaisia ärsykeitä ja signaaleja. Aivan kuten itsekin koin, myös Raami sekä hänen haastattelemansa luovat henkilöt kokevat positiiviset yhteensattumat vahvistuksina oikeasta suunnasta. (Raami 2016, luku: Miten pääsen oivaltavaan tilaan.)

Omassa sisäisessä maailmassani olin suuntautunut ja sitoutunut projektiin, sekä koin empatiaa työn kohdetta kohtaan. Loin empaattisia tunne- ja muistiyhteyksiä työn ja oman elämäni välillä. Tunneyhteydet vahvistivat tunnetta ideoiden toimivuudesta ja lisäsivät samaistumista työhön. Ne myös lisäsivät merkityksellisyyden kokemusta. Koin kalligrafiaprojektin eri vaiheissa kiitollisuutta, että olin saanut tehdä tämän työn. Tunteet ovat arvokasta tietoa, jota saa empatian kautta. (Raami 2016, luku: Oivaltaminen on yhdistymistä.)

Olin työstä yleisesti hyvin onnellinen, kiitollinen ja innostunut, mutta koin työstä myös syvää rauhallisuutta. En siis hihkunut tai pomppinut ilosta, vaan tunsin rauhallista innoitusta ja tyytyväisyyttä. Kirjoitan päiväkirjassa usein kiitollisuudesta

sekä liikutuksesta. Olin usein positiivisesti yllättyneenä ja ilahtunut, kuinka ongelmat ratkesivat ja luotin projektiin ja itseeni yhä enemmän. Merkitykselliset oivallukset ja ajatuskulut tuottivat ilahtumista ja liikutusta, sekä vahvistivat kiitollisuutta entisestään. Lopputuloksen katsominen herätti tyytyväisyyttä ja helpotusta. Usein voimakkaat tunteet sekoittavat intuitiota ja vastaavasti kiitollisuus antaa sille lisää tilaa (Raami 2015; 2016). Raami sanoo intuitiosta, että se ei vedä eikä työnnä. Näin ollen rauhallisuuden tilan vallitessa intuition voisi tulkita luotettavaksi.

Kehotuntemukset

Koin intuitiiviset tuntemukset kehossani ja tulkitsin kehon viestejä sisäisestä tietämisestäni. Tuntemuksia oli monenlaisia: vaikka joku asia saattoi tuntua oikealta ja hyvältä, saattoi jonkin asian mietityttyäessä kehon vallata epämukavuus ja epävarmuus. Hätiköityjen ratkaisujen sijaan tiesin rauhallisesti mitä pitää tehdä, mikä kertoo kokemuksen ja itsetuntemuksen määrästä. Välähdysmäinen ja alkuun jännittävä idea ei tuntunut yhtä sopivalta, kuin hitaammin kirkastuvat ideat. Osa- sin hyödyntää intuitiota kysymällä keholtani ratkaisua, jolloin ratkaisu näkyi visuaalisesti mielessäni. Arvioin näitä intuitioita yhdessä kehon tuntemusten kuuntelun pohdinnan kanssa. Työskentelykertojen jälkeen olin hyvin väsynyt ja koin antaneeni kaikkeni.

Tunne siitä, että jokin ei tule toimimaan, tuntui usein ensin kehossa. Tunsin usein jännittyneisyyttä kasvoissa, erityisesti silmien alueella, sekä kurkun jännittymisenä. Epäily omasta virheajattelusta tuntui ”häilyvältä vakavuudelta”, jännittyneisyydeltä rintakehässä ja kasvoissa. Koin hengityksen pinnallistumista ja kehon virittymistä jousen tavoin. Epäily oli huolestuneisuutta siitä, olinko tehnyt jonkin virheen joko omassa arvioinnissa oman idean suhteen. Epäilysten paljastuminen turhaksi herätti helpotuksen ja ilahtumisen tunnetta, kuin paino lähtisi sydämeltä.

Kalligrafiatyö oli paljon mielessäni projektin kuukauden kestäneen aktiivisimman vaiheen aikana ja välillä siihen liittyvät kysymykset ja pulmat herättivät epämukavia tuntemuksia. Epäilyksen ajatukset nousivat mieleeni pääasiassa silloin, kun en ollut työn äärellä tai jos en sillä hetkellä muistanut millaiseen ratkaisuun olimme

yhdessä jo tulleet. Ongelmien ilmeneminen ja ajattelu oli hyvin kehollinen kokemus, päiväkirjassani kerron usein miltä jokin pulma tuntuu kehossa. Epäily tekemäni työn toimivuudesta tuntui ahdistuksena, puristuksena ja tukalana tunteena, sekä koin itseni vakavaksi. Intuiitiivisen tiedon vastaanottaminen ja intentionaalinen käyttäminen vaatii suunnittelijalta kykyä sietää epävarmuutta. Erilaiset epämukavuuden tunteet, kuten että ”jokin ei täsmää”, ovat yleisiä intuition ilmenemisen muotoja. Tunne voi liittyä henkilön hiljaiseen tietoon ja ammattiosaamiseen. (Raami 2015, 179.)

Epävarmuuden tunteet, jotka heräsivät välillä mieleeni, tulkitsen jälkikäteen useissa tapauksissa enemmän peloksi ja huolestuneisuudeksi. Voi olla, että tiedostamattani pelkäsin arvostelluksi tulemistä tai jonkin suuren virheen tekemistä. Tämä liittyy herkkyyteeni ja itsetuntooni, epäonnistumisen pelkoon ja itsekritiikkisyyteeni. Tulkitsen noita ”mitä jos” -epäilyksen aiheuttamia epämukaviakin tunteita enemmänkin negatiivisina kehämäisinä ajatuksina. Tällaisten tuntemusten ja ajatusten kohdalla on mahdollista neutraalisti arvioida, onko kyse asiasta, jota pitäisi vielä harkita.

Oli palkitsevaa ja onnekasta, että tällöin pysähtyessäni harkitsemaan, ongelmat ratkesivat ja oivalsin uutta. Tällöin oloni keveni valtavasti. Tekstauksia tehdessä olo oli rauhallinen. Keskittyessäni tehtävään, kehossa oli tasaisen hyvä olla. Työskentelyn aikana koin vahvaa flow-kokemusta uppoutuessani työskentelyyn, jolloin saatoin unohtaa taukojen pitämisen. Taukojen pitäminen meni uppoutuneessa tilassa, joiden jälkeen palasin suurella mielenkiinnolla työn ääreen.

Avoimuus

Olin avoin huomaamaan projektin kannalta mielekkäitä ja onnekkaita sattumia, jotka toimivat työssäni johdattavina ja päätöksiäni vahvistavina suunnannäyttäjinä. Huomasin ympäristöstäni ja erilaisista kulttuurituotteista kirjasintyyppisiä, jotka muistuttivat projektistani ilahduttavalla tavalla. Käytin näitä vihjeitä ja merkkejä vahvistuksina. Intuitio toimii ongelmanratkaisussa juuri näin: se etsii kaikkea, mikä saattaa olla tärkeää huomioda, sekä nostaa havainnot tietoisien

mielen käsittelyyn. (Raami 2016, luku: Mistä saamme tietoa.)

Se että tunnistin levynkansien typografiaan mielestäni viittaavia merkkejä ympäristöstäni, toimi minulle yhtenä intuitioni arviointipisteenä. Tästä heräävät tunnereaktiot kuten liikutus ja ilahtuminen, korostivat minulle intuition oikeellisuutta. Kahden erillisen asian näkymätön, mutta merkityksellinen yhdistyminen on merkki intuition ulkoisesta, ympäristöstä esiin nousevasta intuition vahvistuksesta (Raami 2015, s. 184).

Työskentelyn aikana koin rauhaa ja uppotumista, sekä olin avoin työskentelyn aikana esiin tuleville yllättäville tekemisestä nouseville sattumille, kuten materiaalivalinnoille ja tekniikoille. Onnekkait sattumat lisäsivät positiivisuuden kokemusta ja antoivat rohkeutta ja luottamusta prosessiin. Tekstausta tehdessä tapahtui onnekkaita sattumia eri vaiheissa. Otsikkotyöliä tehdessä huomasin miten saada siveltimeen juuri sopivan verran mustetta, jotta siveltimenvedosta tulee rouhean tekstuurinen. En ollut tietoisesti suunnitellut tekstuurisuutta kirjaimiin, mutta päädyin korostamaan sitä myös tekstin digitointivaiheessa. Sain myös vahvistuksen tilaajalta ja asiakkaalta, että tekstuurisuus on erittäin hyvä ja kannatettava asia. Flow-kokemukselle tyypillistä on itse tekemisestä nousevat havainnot ja oivallukset. (Raami 2016, luku: Miten pääsen oivaltavaan tilaan.)

5.1.2 Ulkoiset olosuhteet

Ulkoisiin intuitiotani ilmentäviin ja sitä tukeviin olosuhteisiin lasken rituaalit, olosuhteiden rauhallisuuden, sekä palautteen. Ulkoisia olosuhteita yhdistää psykologinen turvallisuus, hyvä ilmapiiri, ennakoitavuus, luottamus ja arvostus.

Rituaalit

Taiteellisen produktion toteutuksen aikana otin intuitiivisesti käyttöön meditaation ja lepäämisen ennen työskentelyä. Meditoin tai nukuin päiväunet ennen lähes jokaista kertaa, kun edistin työtä. Lepo edesauttoi rauhallista tietämistä ja siitä tuleva kiitollisuuden ja levollisuuden tunne auttoi keskittymään ja suuntautumaan

produktioon. Herätessä tai meditaatiosta virkistyessä olin aina utelias ja innostunut ryhtymään työhön. Meditaatio ja lepääminen loivat rauhallisen sisäisen maailman ja rentoutuivat kehon. Sen mahdollisti ulkoisten olosuhteiden järjestäminen rauhallisiksi ja häiriöttömiksi. Pystyin luottamaan, ettei minua häiritä tai keskeytetä. Koin siis lepäämisen ja mielen puhdistamisen meditaation avulla edistävän intuitiotani. Meditoimisen puuttumisen huomasin levottomuutena ja ajattelun vaikeutena. Eräällä työskentelykerralla pohdin, ovatko ajatukseni sen takia levottomat, etten ollut meditoinut ennen kyseistä kertaa. Meditaatio on minulle siis yhdistelmä ulkoista rituaalin olosuhdetta ja sisäistä maailmaa: olosuhteen järjestäminen ennakoitavaksi mahdollistaa sisäisen rauhoittumisen.

Olosuhteiden turvallisuus

Olosuhteet työskentelylle olivat rauhalliset, hiljaiset, tutut ja turvalliset, sekä ennakoitavissani. Kerran työskennellessäni erään liikkeen odotustilassa, pystyin luomaan itselleni henkisesti tällaiset turvalliset ja rauhalliset olosuhteet. Vakiintuneet olosuhteet sekä oman sisäisen maailman kantaminen mukana vieraaseen ympäristöön, edesauttoivat intuitiotani.

Tilaaajalta ja asiakkaalta saamani palaute oli kannustavaa, positiivista ja rohkeavaa. Yhteistyön ilmapiiri oli luottamuksellista ja kaikkien osapuolten näkemystä ja kokemusta arvostavaa. Ilmapiiri salli uusien näkökulmien tulemisen esiin keskustelussa, jolloin osapuolten oma asiantuntemus ja pohdinnat tulivat kuulluksi. Oman asiantuntijuuteni hiljainen tieto liittyi erityisesti teknisen toteutuksen mahdollisuuksien ja vaikeuksien tunnistamiseen, kalligrafiatekstauksen toteutukseen, typografiaan ja väreihin liittyviin mielikuviin sekä typografian aikakaudelliseen hahmotukseen. Saadun palautteen perusteella tulokset ovat hyviä.

Palaute

Olin Kimmon ja Heikin kanssa säännöllisesti yhteydessä sähköpostitse, lähetin jo hyvin varhaisessa vaiheessa ensimmäisiä kokeiluja. Sain heiltä välitöntä positiivista ja aidosti kannustavaa palautetta. Hyvä palaute antoi rohkeutta ja itseluottamusta jatkaa testaamista. Koin, että minulla on heidän luottamuksensa, jonka

myötä voin rauhassa ja vapaasti etsiä omasta mielestäni tässä työssä parhaat ratkaisut. Saatu palaute tehdystä työstä vahvisti tuon kokemuksen oikeaksi, mutta myös sen, että olin tehnyt hyvää ja onnistunutta työtä. Myös Kimmon kaverit olivat kehuneet tekstejä, mikä minua herättää itsessäni nöyrää ylpeyttä. Loppupalaverissa Heikki kertoi tienneensä lopputuloksesta tulevan hyvä, mutta ilmaisi sen silti ylittäneen odotukset. Kimmo kertoi loppupalaverissa, että hänellä oli alkuun epäilyttänyt leipätekstin goottimaisuus, mutta toisaalta hän yllättyi, kuinka tekstistä tulee mieleen vanhat kuolinilmoitukset. Hän ei ollut ihan alun perin ajatellut tuota tyylin lähtökohdaksi, mutta piti sitä toimivana. Koen, että myös eri tekniikoiden ja työvälineiden testaaminen ja kokeilu antoivat minulle palautteen valinnan toimivuudesta.

Luulen, että koska ilmaisin että Futura-tyyppisen kirjaintyyppin jäljittely leipätekstissä ei tunnu hyvältä, tämä herätti artistissa idean kuolinilmoituksista, jota hän ei ollut käsittäkseni aikaisemmin ajatellut kannen tyyliin. Ongelman esiin tuominen herätti serendipisesti asiakkaan mielessä vaihtoehtoisen idean, jonka toteutus oli itselleni mielekästä ja lopputulos onnistunut. Tämän mahdollistumisessa suuressa roolissa oli rehellinen mutta ystävällinen ja avoin kommunikointi molempien osapuolten välillä. Yhteistyö salli risteävät intuitiot, sekä yhteisen sävelen löytämisen. Saatu palaute vahvisti intuitiot luotettaviksi. Yhteistyö ja kommunikointi, yhdessä miettiminen toivat molemmille osapuolille uusia näkökulmia.

5.2 Tulokset

Jaottelen päiväkirjastani havaitsemani intuition ilmenemisen tavat, intuitiota tukevat ja edesauttavat seikat ja ominaisuudet, sekä intuition osuvuutta vahvistavat asiat.

Intuitio ilmenee:	Intuitiota tukee:	Intuition osuvuutta vahvistaa:
<i>Havainnoimisen tilana</i>	<i>Rauhallisuus</i>	<i>Kehotuntemukset</i>
<i>Virittymisenä</i>	<i>Herkkyyys</i>	<i>Testaaminen</i>
<i>Merkityksellisyytenä</i>	<i>Avoimuus</i>	<i>Tunteet</i>
<i>Flow-tilana</i>	<i>Rituaalit</i>	<i>Harkinta</i>
<i>Kehotuntemuksina</i>	<i>Turvallisuus</i>	<i>Palaute</i>
<i>Oivalluksina</i>	<i>Empatia</i>	

Intuition ilmeneminen

Tulokseni on, että erilaisia intuitioita ilmenee kalligrafisen suunnittelutyöni useissa eri vaiheissa. Intuitio saattoi tuntua varmuudelta ja innostavuudelta, tai selkeydeltä ja rauhallisuudelta. Koin paljon liikutusta ja positiivista ihmetystä. Intuitio ilmeni epämukavina kehotuntemuksina erityisesti silloin, kun käsiteltävänä on ongelma. Epämukavuutta ja jopa ahdistusta voi ilmetä, kun jokin tilanne vaatii pysähtymistä ja harkintaa (Raami 2016). Intuitiivinen idea saattoi olla myös välähdyksenomainen ja herättää innostusta, vaikka olisin pian hylännyt idean.

Flow-tila oli hyvin selkeä kalligrafiatekstausten toteutusvaihetta kuvaava kokemus. Tekstauksen aikana työskentely oli hyvin miellyttävää ja rauhallista, menetin käsityksen ajasta ja tarpeistani keskittyessäni tekstaukseen. Flow-tilaa kutsutaan virtaavuuden kokemukseksi ja se on yksi intuition ilmenemisen muoto (Raami 2016).

Intuitioni ilmeni erilaisten sattumien ja merkityksellisten yhteyksien huomamisena niin ympäristöstä, kulttuurista, kuin omista muistoista. Projektin aikana olin avoin ympäristön virikkeille ja havainnoille, jotka yhdistin mielessäni työhön. Etenkin tekstausprojektin alku- ja loppuvaiheessa havaitsemani serendipisyys, eli yllättävät, onnekkait ja merkitykselliset yhteensattumat, olivat työn merkityksellisyyden kokemuksen kannalta antoisia ja tärkeitä. Ne ohjasivat ja suuntasivat ajatukseni projektiin ja innostivat työskentelemään.

Sattumien huomaaminen oli osa omaa alitajuista, intuitiivista suuntautumistani ja avoimuuttani kohti kalligrafiaprojektia. Yhteensattumat ilmaisevat alitajuntani toimintaa ja mieleni avoimuutta, virittymistä kohti projektin toteutusta. Sattumien huomaaminen ja niiden hyödyntäminen oli mahdollista avoimuuteni ja projektiin intuitiivisesti suuntautumisen vuoksi. Erilaiset yhteensattumat vahvistivat sitoutumistani ja projektista saamaani merkityksellisyyden kokemusta. Jotkin vaikutteet jäivät alitajuntaani ja yllättivät itseni huomattuani niiden ilmenemisen valmiista työstä. Valmiista kalligrafiatyöstä on havaittavissa tahattomia yhteyksiä, sattumia ja niiden kautta yllätyksellisyyttä.

Intuitiota tukee

Työskentelyni olosuhteet tukivat intuitiota ja luovuutta. Projektin aikana loin itselleni intuitiivisesti rutiinin meditoida tai nukkua päiväunet ennen jokaista kalligrafiahetkeä, minkä koin edesauttavan työhön suuntautumista uteliaisuudella. Käytin meditaatiosta päiväkirjassa kielikuvaa ”mielen puhdistaminen”. Meditaatio ja kehon kuuntelu toimivat apuna myös päätöksenteossa.

Käytin apunani ohjattuja meditaatioita, kuten intuitiota tukevia harjoituksia. Eräessä harjoituksessa esitin kysymyksen suunnittelullisesta seikasta keholtani, minkä myötä mieleeni nousi selkeä visuaalinen ratkaisu. Erään toisen harjoituksen kautta tiesin, millaisten kypsyttelyn vaiheiden kautta lähestyisin työtä.

Intuitiotani projektissa tuki mieleni sisäisen maailman osalta kiitollisuus, avoimuus, kehon ja mielen rauhoittaminen. Itseni ulkoisten olosuhteiden osalta intuitiotani tukivat turvallinen, ennakoitava ja häiriötön ympäristö, sekä psykologisesti turvallinen ja empaattinen työtiimi.

Myös yhteistyö asiakkaan ja tilaajan kanssa oli vahvasti intuitiivista. Työssä oli asiakasprojekteille ominaista asiakkaan toiveiden huomioiminen, risteävät ja toisillemme yllättävät ennakoajatukset, sekä ratkaisujen ideointi yhdessä. Tilaajan ja asiakkaan jakamat ajatukset olivat intuitiivisia ja johdattivat työstä

kommunikoidessa yhdessä uusien ja odottamattomienkin oivallusten äärelle.

Intuition osuvuutta vahvistaa

Käytin yhdessä sekä harkitsevaa päättelyä että tuntemusteni kuuntelemista, kun mietin ideoiden toimivuutta. Koin, että tuntemus tuli ensin, jonka jälkeen sitä oli mahdollista sanallistaa ja arvioida. Tunteet kuten kiitollisuus, rauha ja liikutus korostivat oikeita valintoja. Toisinaan ryhdyin yliajattelemaan ja kyseenalaistamaan tekemiäni valintojani mikä aiheutti ahdistusta, mutta työtä uudelleen katsottuani koin valinnat seesteisellä tavalla juuri oikeiksi.

Meditaation kautta tulevat ideat tuntuivat oikealta suunnalta, mutta myös testasin niitä. Testaamisen aikana näin konkreettisesti mikä toimii, mutta myös havainnoin omaa reagointiani kokeiluihin. Kehotuntemukset, tyytyväisyyden ja liikituksen tunteet vahvistivat intuitiot. Myös saamani palaute työstä vahvisti valinnat hyväksi.

Merkitykselliset yhteydet ja onnekkaita sattumat olivat liikuttavia kokemuksia, jotka korostivat oikeaa suuntaa. Yhteensattumat lisäsivät työn tärkeyden kokemusta, sekä herkistivät erilaisille empaattisille tunne- ja muistiyhteyksille, mikä vahvisti minulle intuition toimivuutta.

“The line is a reflection of the energy transfer from the artist’s being, including the entire history of their experiences, thoughts, and apprehensions, into the hand.”

- Rick Rubin 2023. Ote kirjasta The Creative Act: A Way of being.

6. POHDINTA

Kalligrafiaprojektin ja Pro gradu -tutkielman myötä sain vahvistusta itselleni sopiviin intuitiotani tukeviin menetelmiin. Esimerkiksi olin jo aiemmin havainnut, että erilaiset arkiset tyhjäkäynnin hetket ovat todella arvokkaita luovuuteni ja ajattelun vapauden kannalta. Lomilla olen kaikista inspiroitunein piirtämään, saadesani visuaalisia kuvia unen ja valveen rajatilasta, sekä piirtäessäni matalammalla kynnyksellä mitä mieleeni tulee. Opin tutkielman myötä, että tällaista rauhallisuuden ja levon tilaa kannattaa tarjota omalle mielelle useammin myös arjessa.

Meditatiiviset menetelmät tulivat osaksi projektia hyvin luonnostaan ja koin sen itse itselleni kokeilun arvoiseksi, sekä havaitsin sen myös toimivaksi rutiiniksi. Ennen projektia olin jo harjoittanut useita kertoja esimerkiksi jungilaistyylliseen alitajunnan rajalle valveuneen vievää ohjattua meditaatiota, jossa on tarkoitus havainnoida hereillä unimaailman kuvia, sekä sen jälkeen kirjata ylös havaintojaan. Kalligrafiaprojektin aikana opin hyödyntämään intuitiotani tarkoituksellisesti hakemalla tietoa intuitiivisesta järjestelmästäni.

Suhteeni kehotuntemuksiini parani, sillä tunteusten kuuntelemisen opettelu ja arviointi ovat luoneet hyvää oloa ja varmuuden tunnetta. Aiemmin suunnitteluprosesseissa on voinut helposti tulla erilaisia ongelmia ja vaikeuksia, joihin keho on voinut reagoida epämääräisellä ahdistuksella ja niin suurella epämukavuudella, että on ollut vähintäänkin houkuttelevaa luovuttaa työn suhteen. Projektin ja tutkielman myötä sain lisää uskoa siihen, että ahdistava ja epämukava tunne voi kertoa mihin minun kannattaa kiinnittää huomiota. Sain luottamusta, etteivät nuo ongelman aiheuttavat epämukavuuden tunteet ole syy pelästyä ja ahdistua ongelmasta niin, että sen suhteen luovuttaisi. Sen sijaan luotan enemmän siihen, että ratkaisu löytyy kyllä, mutta todennäköisesti olen sillä hetkellä vain itse oman ratkaisukykyäni tiellä. Intuitiotutkimuksen kautta ymmärsin, että tuolloin kannattaa mennä ahdistusta kohti, sillä sen takaa voi löytyä jotain tärkeää.

Myös esimerkiksi tunnettu ja pitkän uran tehnyt muusikko ja keramiikkataiteilija Nick Cave puhuu paljon laulunkirjoittamiseen liittyvästä intuitiostaan Sean O'Haganin haastattelemana kirjassa *Usko, toivo ja kuolema*. Musiikin kirjoittamisessa ilmenevää kehollista intuitiota hän kuvaa hyvin positiivisena kokemuksena, joka antaa selvän vahvistuksen siitä, onko idea hyvä:

”On mielenkiintoista, että kun kirjoitan säkeen, joka on pohjimmiltaan kuva, sen muistiin kirjoittaminen, artikuloiminen vaikuttaa minuun fyysisesti. Koen fyysisen reaktion, joka osoittaa säkeen merkityksen kokonaisuudessa. -- Tiedän säkeen olevan arvokas, koska kehoni reagoi sen mukaisesti. Se on melkein pä eroottinen kokemus, eräänlainen auringonpilkahdus! En saata edes tietää, mitä se tarkoittaa, joten oikeastaan se on eräänlaista intuitiota.” (Cave & O'Hagan 2022, s. 26–27.)

Alkaessani kirjoittamaan tutkielmaa, ajatukseni oli tutkia kalligrafiaprojektin aikana käyttämäni intuitiota ja luovuutta. Tutkielma muovautui keskittymään yllättävän paljon onnekkaiden ja merkityksellisten sattumien ilmiöön, jonka tulkitsen olevan suhteessa intuition. Tämä vastaa Asta Raamin haastatteleman keksijän kuvausta intuitiivisen tiedon vastaanottamisen tilasta, jolloin hän omien sanojensa mukaan kulkee pää tötteröllä, ”head like a cone” (Raami 2015, 2016). Lisäksi merkittävä kokemus projektin aikana oli flow-tila, joka vallitsi erityisesti kalligrafiaa toteuttaessani. Intuitiosta paljastui siis erilaisia vivahteita.

En tarkoitushakuisesti etsinyt inspiraatiota tai valmiita esimerkkejä halutusta tyylistä esimerkiksi netistä. Sen sijaan toivotunlaiset kirjaintyytit enemmänkin ilmestyivät minulle eri yhteyksissä. Tällä oli minuun innostava, vahvistava ja työtä kohti suuntaava vaikutus. Tutkielmaa kirjoittaessa huomasin myös, etten erityisen tietoisesti ajatellut musiikin genreä työskentelyn aikana tai fontteja valitessa. Ajattelin enemmän aikakautta ja sen typografista tyyliä. Projektin tultua kalligrafian osalta valmiiksi, Tampereen Museokeskus Vapriikissa vieraillessa huomasin

lisää työssäni käyttämäni tyyllisiä kirjaintyypppejä. Havainto innosti minua ja vahvistavasti kokemustani hyvistä ja oikeista valinnoista, sekä lisäsi rohkeuden kokemusta. Kirjaintyyppit saivat mielessäni aikakaudellisen kontekstin ja perusteen museovierailun kautta. Koen, että olin niin virittynyt ja orientoitunut työhön, että tunnistin ympäristöstäni näitä tuttuja merkkejä.

Tämä vahvistaa myös aiempaa aavistustani, että minun ei kannata etsiä inspiraatiota selaamalla tiettyjä visuaalisia asioita esimerkiksi tietyillä hakusanoilla netin kuvapalveluista. Ne voivat toimia kyllä rationaalisenä lähteenä ja varmistuksena, jos haluan varmistua esimerkiksi jonkin tietyn aikakauden tyylistä tietystä kulttuurissa ja varmistua kontekstista. Koen valmiiden ratkaisujen etsimisen kuvapalveluista tylsänä ja rajoittavana menetelmänä. Pidän mieluummin silmät auki ympäristössäni ja luotan siihen, että tietoiseen tai tiedostamattomaan mieleeni jää se mitä tarvitsee.

Koska työn valmistumisen jälkeen olin päiväkirjaan palatessani yllättynyt sen sisällöstä, koen että päiväkirja on ollut tärkeä väylä omalle pohdinnalle. Luultavasti juuri siksi, että käsittelin tuntemuksiani ja ajatuksiani paljon päiväkirjassani, asiat eivät ongelmallisesti pyörineet mielessäni loputtomiin tai jääneet ensisijaiseksi kokemukseksi projektista. Erityisesti suoran tietämisen kokemuksesta kirjoittaminen oli myös jälkikäteen tarkastellen arvokasta tietoa. Koen, että minun on hyvä kokeilla jatkossakin pitää jonkinlaista työskentelypäiväkirjaa. Opin menetelmästäni, että rituaalit ja rutiinit ovat hyvä asia silloin, kun ne toimivat itselleni.

Omat erilaiset intuitiot kuten merkityksellisyyden ja yhteyden kokemukset, ympäristön viestit, sekä kehotuntemukset on usein helppo sivuuttaa selittämällä ne pois tai järkeilemällä täysin päinvastaisen selityksen asioille. Kalligrafiaprojektin ja tutkielmaani liittyvään kirjallisuuteen perehtymisen myötä opin olemaan pois selittämättä intuitiivista tietoa ja kokemuksiani. Opin kuuntelemaan tarkkaavaisemmin tuntemuksiani ja kehitin tietoisuustaitojani. Huomasin olevani hyvin avoin omalle intuitiolleni. Kirjallisuuden avulla opin, että intuitiota on kyllä hyvä myös kyseenalaistaa, mutta vasta kun kaikki intuitiivinen tieto on saatu rauhassa

kerättyä. Tiedostan, että olisin voinut hyödyntää tutkimus- ja lähdekirjallisuutta huomattavasti laajemmin. Jatkossa oman intuition kuuntelun kannalta mielenkiintoinen ohdinta olisi, miten erotan mielikuvituksen tuottaman kuvan tai ajatuksen intuitiivisesta tiedosta.

Tutkielman aktiivisimman kirjoittamisen aikana koin, kuinka tietämäni asiat, aiheet, joista olen erityisen kiinnostunut, sekä minuun vaikutuksen tehneet tapahtumat ja henkilöt, ovat kaikki yhteydessä toisiinsa. Yhteydet tuntuivat toisiinsa lokahtelevan paikoilleen niin tutkielmassa kuin kalligrafiaprojektissa, aivan kuten intuitiostakin sanotaan. Tutkielman tekeminen on ollut hyvin merkittävä oppimiskokemus, olen jopa kokenut liikutusta siitä, kuinka tässä yhdistyvät minulle kiinnostavimmat aiheet. Olisi hieman liian kunnianhimoista sanoa tutkielmassa tiivistyvän kaikki mitä tiedän, koska samalla tämä tuntuu pintaraapaisulta. On ollut pidettävä mielessä, mikä on olennaista. Jos tässä tutkielmassa yhdistyy elämäkokemukseni ja kiinnostuksen aiheeni, onkin kiinnostava mahdollisuus, millainen osuus tutkielmalla on tulevaisuudessani.

LÄHTEET

Painetut kirjat

Airas, A., Uusitalo, T. T., Heiskanen, T., & Uusitalo, L. (1996). *Kalligrafia: Tekstausopas*. WSOY.

Cave, N., O'Hagan, S. (2022). *Usko, toivo ja kuolema*. Canongate Books.

Harris, V. (1974). *Miyamoto Musashi: Maa, vesi, tuli, tuuli ja tyhjyys*. Otava.

Kahneman, D. (2011). *Thinking, fast and slow*. Penguin Books.

Rubin, R. (2023). *The Creative act: A Way of Being*. Canongate Books.

Saarinen, E. (2022). *E. Saarisen ajatuksia elämästä, rakkaudesta ja ajattelun ajattelusta*. Otava.

E-kirjat

Anttila, P. (1996). *Tutkimisen taito ja tiedonhankinta: Taito-, taide- ja muotoilualojen tutkimuksen työvälineet*. Akatiimi. <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/>

Cartwright, T. (2007). *Developing your intuition: A guide to reflective practice: a guide to reflective practice*. Center for Creative Leadership. Viitattu toukokuussa 2025.

Csikszentmihalyi, M., Csikszentmihalyi, I. S., Gallup Organization, Csikszentmihalyi, M., & Csikszentmihalyi, I. S. (2023). *A life worth living: Contributions to positive psychology*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780195176797.001.0001>

Gröndahl, L., Arlander, A., Bredenberg, M., Järvinen, H., Kumpulainen, S., Porkola, P., ... Bredenberg, M. (2023). *Taiteellinen tutkimus. Teatterikorkeakoulun julkaisusarja 76. Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu, Helsinki*. URN:ISBN:978-952-353-064-5. <https://disco.teak.fi/taiteellinen-tutkimus/>

Jung, C. G., & Jung, C. G. (2011). *Synchronicity: An acausal connecting principle (Bollingen series XX)*. Princeton: Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400839162>

Martela, F., Jarenko, K., Järvillehto, L., & Järvillehto, L. (2015). *Draivi: Voiko sisäistä motivaatiota johtaa?* Talentum. Alma Insights verkkokirjat. Viitattu toukokuussa 2025.

Raami, A. (2016). *Älykäs intuitio: Ja miten sitä käytämme*. S&S. <https://www.ellibslibrary.com/book/9789515239952>

Verkkolähteet

Frentiu, R. (2014). RELIGIOUS ART AND MEDITATIVE CONTEMPLATION IN JAPANESE CALLIGRAPHY AND BYZANTINE ICONOGRAPHY. *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, 13(38), 110-136. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/religious-art-meditative-contemplation-japanese/docview/1545343265/se-2>

Kime, P. (2019-11). Synchronicity and Meaning. *Journal of analytical psychology*, 64(5), 780-797. <https://doi.org/10.1111/1468-5922.12546>

Malmelin, N., & Virta, S. (2017-07-03). Managing for Serendipity: Exploring the Organizational Prerequisites for Emergent Creativity. *International journal on media management (Saint Gall, Switzerland)*, 19(3), 222-239. <https://doi.org/10.1080/14241277.2017.1308947>

Malmelin, N., & Virta, S. (2019-11-01). Seizing the serendipitous moments: Coincidental creative processes in media work. *Journalism (London, England)*, 20(11), 1513-1529. <https://doi.org/10.1177/1464884917707121>

McCarty, R., & Dispenza, J. (2021). One-minute deep breathing assessment and its relationship to 24-hour HRV measurements. *Biofeedback (Online)*, 49(2), 27-37. <https://doi.org/10.5298/1081-5937-49.2.05>

Müller, B. C. N., Gerasimova, A., & Ritter, S. M. (2016-08). Concentrative Meditation Influences Creativity by Increasing Cognitive Flexibility. *Psychology of aesthetics, creativity, and the arts*, 10(3), 278-286. <https://doi.org/10.1037/a0040335>

Mäkelä, M. (2016). Personal exploration: Serendipity and intentionality as altering positions in a creative process. *FormAkademisk*, 9(1), 1-12. <https://doi.org/10.7577/formakademisk.1461>

Raami, A., & Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu. Median laitos. (2015). *Intuition unleashed: On the application and development of intuition in the creative process*. Aalto University School of Arts, Design and Architecture, Department of Media. <https://aaltodoc.aalto.fi/items/9ab0e920-0e25-4b22-9057-a9ab15249a04>

Russo-Netzer, P., & Icekson, T. (2022-02). Engaging with life: Synchronicity experiences as a pathway to meaning and personal growth. *Current psychology* (New Brunswick, N.J.), 41(2), 597-610. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00595-1>

Taffe, S. (2017). Who's in charge? End-users challenge graphic designers' intuition through visual verbal co-design. *The Design Journal*, 20(sup1), 390-400. <https://doi.org/10.1080/14606925.2017.1352916>

Wilén, R., & Holopainen, M. (2017-07-14). Älä jätä käyttämättä sattuman tarjoamia mahdollisuuksia – Serendipisyys tiedonhaun ilmiönä. *Informaatiotutkimus*, 36(2). <https://doi.org/10.23978/inf.65195>

Verkkosivut

Tieteen termipankki 10.5.2025: Sosiaalipsykologia:kognitiivinen dissonanssi. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Sosiaalipsykologia:kognitiivinen:dissonanssi>

Tieteen termipankki 10.5.2025: Kasvatustieteet:metakognitio. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kasvatustieteet:metakognitio>

Tieteen termipankki 18.5.2025: Kirjallisuuden tutkimus:synestesia. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:synestesia>

Podcast-jaksot

Raami, A. 2022. Intuitio ja Luovuus / Asta Raami. Ilona Rauhala. Julkaistu 8.12.2022. Viitattu huhtikuussa 2025. <https://open.spotify.com/episode/6BDTaKD-qm3aOOT922J1UPd?si=d202942a9ddc4c5d>

Raami, A. 2020. Asta Raami - Intuitio ja Flow. Flow Akatemia. Julkaistu 12.5.2020. Viitattu maaliskuussa 2025. <https://open.spotify.com/episode/4sCI-2riARxMHplMrbystov?si=22e55ffe718b4e06>

Saarinen, E. 2024. Miksi kannattaa ajatella (vähän) enemmän” 2/2, Filosofia ja systeemiajattelu 2024 Esa Saarinen. Esa Saarinen: Filosofia ja systeemiajattelu. Julkaistu 1.3.2024. Viitattu toukokuussa 2025. <https://open.spotify.com/episode/5CDLHIX-gQW5SBMReNNxuoN?si=67057cd750254881>

Raami, A. 2020. Harjoitus: Tukea päätöksentekotilanteisiin (Asta Raami). Asiantuntija olohuoneessasi –podcast. Avarra ajattelua tutkitun tiedon valossa. Julkaistu 1.12.2020. Viitattu maaliskuussa 2025. <https://open.spotify.com/episode/oyPjB3bf8jKvoGbifRoomx?si=69fo8b66fde44987>

MJDorian. Guided Meditation: Intuition mapping. Creative Codex. Julkaistu 28.6.2022. Viitattu toukokuussa 2025. <https://open.spotify.com/episode/4RIUxvk-k8eDUxWD6fAPGTO?si=80990c5373254492>

Muut

Filosofiaa on se vaan. (2024). Papa Reino - Hiljaiset hautajaiset & Kohtuulliset läksijäiset (LIVE at Laterna). Ladattu 1.11.2024. Viitattu toukokuussa 2025. <https://www.youtube.com/watch?v=8ZTEIQvjo-E>

Papa Reino. Viitattu toukokuussa 2025. <https://open.spotify.com/artist/5CHNYglp-KjgyuRkdGT63V?si=g9vk9RGqQr-QDLTrshbPaA>

"Kaikessa syntyneessä on kuoleman merkki."

- Umberto Eco